

оновлено 21 травня 2022 року

КАТАЛОГ № 1–60

№ 01* (див. № 1130) До 1593 р.

№ 02* (див. № 1131) До 1593 р.

№ 1 кін. XVI ст.

Київ, ІЛ, арх. Франка, 4779

4° продовг. / long (12x15,5 см), 259+1 арк., без поч., з правого боку арк. сильно обрізані, 6 рядків на стор.; дрібн. півустав; у мові елементи повноголосся (хомонії), окремі пісенспіви підтекстовані грецькою мовою кириличною абеткою.

Н.: київська скорописна, ключі на 4-х лінійках (окрім 5-ї), у нотному тексті зустрічаються релятивні бемолі, зрідка бекари, окремі ноти писані білою італійською нотою, в кін. нотних рядків сторожі; тривалості ноток від максими до вісімок.

Д.: орнам. заставки, ініціали, декілька кінцівок — кольорова плетінка балканського типу, на поч. *притівів* заставка квіткових мотивів (арк. 265); на полях прикраси у вигляді птахів і *ликів*; мініатюри (в цілій арк.) – свв. Роман і Давид, св. Василій-Володимир (арк. 32), св. Козьма, св. Іоан Дамаскин (арк. 32 зв.), суд Пілата (арк. 316), Благовіщення (арк. 397 зв.); на титульній с. гравюра з празького видання Біблії Франциска Скорини (арк. 32).

О.: нова картонна, виготовлена на замовлення І. Франка.

Ф.: Каманін, №№ 376–380 — 1595–1599 pp.; № 151 — 1589–1600 pp.

З.: про Якуба Залеського і якогось пана стольника, XVII ст. (погано читається, арк. 100).

Л.: «Ірмолой з Долинян (уришок "хомового" співу). Сторінок 516, по старій нумерації було 324 картки т.ч. 648 стор. З початку бракує карток 66, а 5 у середині» (*запис Франка, на форзаці*), нотатка Франка для палітурника: «рѳѳскѳтек нѳе сіѳ обсѳіпа» (арк. 1). У б-ці Франка зберігався під № 60.

ОКТОЇХ воскресний, уришок — догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, воскресні ірмоси, поч. – глас 7, пісня 3 (арк. 1–14 зв.).

<МІНЕЯ празн.+ ТРІОДЬ> — на Різдво Христове ірмоси двох канонів *Христос раждається і Спасе людие чудодія, величання Величай душе моя, стихира Днесь Христос во Вифлеємъ*; на Богоявлення *Глас господен, ірмоси двох канонів Глубинъ открил і Путь морской*; ірмоси на Стрітень *Сушу глубородителную*; в неділі перед Вел. постом псалом *На рѳѳцѳ Вавилонстей*, на воскресні утрени Вел. посту *Покаяния отверзи, прокимен Не отврати лица твоего*, на літургії *Преждеосвященній Да ся исправит молитва моя, за Херувимську Нинѳ сили небесній, причасник Вкусѳте і видите, С нами Бог, задостойник на літургії св. Василія Великого О тебѳ радуѳтся, в 3 неділю Вел. посту катавасії (ірмоси) Божественний прообраз, ірмоси Богородиці 8 гласу Яко по суху, ірмоси в четвер 5 неділі Вел. посту Помощник і покровитель, в суботу Лазареву задостойник Чистую і славную, ірмоси у Вел. понеділок, вівторок, середу; у Вел. суботу прокимен *Воскресни Боже, припѳви, Херувимська Да молчит всякая плоть*, на В'їханья в Єрусалим ірмоси *Явишася істочници, кондак Богородиці Возбранной воеводѳ*, тропарі у Вел. понеділок *Се жених гряде* і четвер *Єгда славній ученици*, за Херувимську *Вечери твоей тайней*, на Воскресіння канон (ірмоси з тропарями) *Воскресенія день*, стихирі і тропар *Христос воскрес*; ірмоси в неділі після Пасхи: 2 Томину, 3 Мироносиць, 4 о Разслабленом, в середу на преполовлення, 5*

Самарянки, 6 о Сліпом, на Вознесіння, Зшестя св. Духа (ірмоси двох канонів); стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, ірмоси на Різдво Богородиці, Воздвиженню, Введенню, в неділю перед Різдвом Христовим, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихири на Благовіщення (арк. 15–180 зв.).

ІРМОЛОГІОН — ірмоси *дньвныє* (столпові), на 8 гласів (арк. 181–221 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів, глас 1 *Небесним чином* (арк. 222–232 зв.).

<ТРИОДЬ з доповн.> — канон на В'їхання в Єрусалим (ірмоси з тропарями), кондак Богородиці, на літургії піснеспіви з грецьким текстом, *Достойно єсть*, у Вел. п'ятницю стихира *Тебе од'ющагося*, у Вел. суботу *Воскресни боже*, в неділю по "непорочних", на 9-й пісні канону на Воскресіння *Христовая пасха*, *Ангели вопіяше* та ін., в кін. уривок неясного піснеспіву – поч. *погребу тя*, кін. – *господи слава тебѣ* (арк. 233–259 зв.).

Вказ. напів: **болгарський** — канон на В'їхання в Єрусалим, кондак Богородиці (без вказівки), з **грецьким** текстом літургія і з ремаркою *болгарський* напів, у Вел. суботу *Воскресни Боже*, в неділю по непорочних *Благословен єси Господи*, *Ангельский собор*, *З'їло рано*, *Мироносици жени*, *Поклонимся отцу*, *Жизнодавца рождейши* (арк. 233, 241 зв., 243 зв., 251–256);

з **грецьким** текстом на літургії — *Херувимська Неанес и та херувим*, *Паса пної (?)*, *Остон василевс (?)*, *Тон деспотин (?)*, *Агѣос о Теос* (арк. 243 зв., 244, 244 зв., 245 зв., 258 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

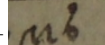
Публ.: Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів* (1998), с. 79–84 (в неділю по непорочних – *Благословен єси Господи*, *Ангельский собор*, *Почто миро*, *Мироносица жени*, *Жизнодавца рождейши* – арк. 251–256).

Лит.: Ясиновський. Нотний Ірмолой з колекції Івана Франка, с. 109–110; Ясиновський. Рос.-укр.-біл., с. 147; Ясиновський. Методологічне значення, с. 87; Ясиновський. Джерела вивчення; Ясиновський. Содежаніє и структура, с. 163; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 51; Jasiński. Znaczenie eparchii przemyskiej, с. 420, № 183; Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 33, 113–114, 169–171; Запаско. *Ошатність української рукописної книги*, с. 130, № 95; Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів* (1994), с. 25 (опис, датовано поч. 10-х років XVII ст.); Ясиновський. Музика (2001), с. 737; Цалай-Якименко. *Київська школа музики*, с. 144; Ясиновський. Львівський ірмолой, с. 256–257; Ясиновський. В и п р а в л е н н я (1), с. 162 (доп. біб ліо гр.); Ясиновський. Сучасний погляд на київську нотацію; Корній. До проблеми музично-текстологічного вивчення; Зинченко. Ритмическая организация, с. 194–198; Зинченко. Принципи фіксації фітних розспівів.

№ 2 кін. XVI ст.

Львів, ЛНБ, МВ 50

Заголовок: **СѢ БГОМЪ ПОЧИНАЄМЪ ІРМОЛОЙ** (арк. 1).

4° продовг./long (15,5x20,5), 252 арк., 6 рядків на стор.; вправний чіткий скоропис, літери відокремлені одна від одної, за винятком лігатур; у мові елементи повноголосся, виразні народно-розмовні елементи, окремі тексти писані грецькою мовою мішаною латино-греко-кириличною абеткою; палеографічна особливість: **ь** з (за окремими винятками), **ь** –

Н.: київська, скорописна, окремі нотні знаки писані білою італійською нотою (арк. 118 зв., 175 зв.), в кін. нотних рядків сторожі; на початку кожного рядка ключ **С** на 4-х лінійках (окрім 5-ї); у нотному тексті зустрічаються релятивні ключі і бемолі, зрідка бекари (248 зв.–250), а також фіти; тривалості ноток від максими до вісімок, переважають цілі і половинки.

Д.: одна орнам. заставка балканського типу, простенька штриховка пером червоного кольору (арк. 1), декоративна в'язь заголовків.

О.: первісна, місцевого виробництва — дві дошки, обтягнуті темночервоною телячою шкірою; прямокутні поля оздоблені квітковим тисненням орнаментом, в центрі верхньої обкладинки в овалі розп'яття з монограмою ІНЦІ.

Ф.: папір місцевого виробництва, в. зн. «любич», «еліта» — Мацюк. *Папір і філіграні*, №№ 108, 120, 121, 123, 124, 126, 305 — 1592–1599 pp.

З.: РѠкѹ дѣхѣмъ мѣмъ ѿвѣдѣ днѣ кѣгъ сѣмъ кнѣгѹ рекѠмѹ ѿмѠло, на надалѣ рѣвѣ вѣжѣ ѿвѣнѣ третѣкнѣ за ѿпущѣнне грѣхѣ вѠвоѣ до цѣкви сѣго ѿвѣна БѣгѠлова На пѠзамчѹ АвѠско^м вѣ ѿпѣкѹ Бра^тства тоѣ цѣкви вѣчнѣми чѣсы m[anu] p[ro]p[ri]a (арк. 1–9); «Лаус санкто bartolomeo, quando finis habeo» (переписувач, арк. 60 зв.); «Amen, iako bože day, aby wszystko roś poszła w raj, a lachy do pekła daj» (арк. 60 зв.); «Mądry w rzeczach zalecia siebie, a człowiek wygodny będzie xsiężęte» (на форзаці).

П.: з Свято-Онуфріївського м-ря у Львові, сигнатури № XXXII, № 40.

ОКТОЇХ воскресний — догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, воскресні ірмоси, глас 1: догматик *Всемирєнѹ славѹ*, богородичний *Ге испѠнысѣ нсѣнно прѠречєнне*, сідальні *ГрѠб твоѣ спасє воини*, степенні-антифони *Вонєгда скѠбѣти ми*, воскресні ірмоси, пісня *1 Твоѣ побєдительнаѣ десница* (арк. 1–60 зв.).

<МІНЕЯ празн.> — на Різдво Богородиці ірмоси *Градѣте людє* (глас 2), *ін ірмос* *Вокрѣшшєшємѣ врани* (глас 8); катавасії (ірмоси) на Воздвиження *Крєста начѣтавѣ* (глас 8); катавасії (ірмоси) на Введення *Пѣснѣ повѣдѣнѣ* (глас 1); на Різдво Христове стихира *ѿвѣстѣ єдиноначѣствѣнцѣ*, *Г нами Богѣ*, стихира *Глава во вышнѣнѹхъ богѣ*, катавасії (ірмоси) *ХрѣтѠ рѣжѣтѣ* (глас 1), *ін ірмос* *Спасє люди чѣдѠдѣл*, світильний *ПѠсѣтилѣ ни єть*, стихира *Дєнєсѣ хрѣтѠ во вифлєшѣ*, *всѣчєклѣ денєсѣ радѠсти*; на Богоявлення стихира *Прєклонилѣ єи главѣ*, катавасії (ірмоси) *Глѣбинѣ штокрилѣ* (глас 2), *ін ірмос* *Пѣть морєскинѣ*; на Стрітєнь ірмоси *Вѣшѣ глѣборѠдитєлѣнѣ* (глас 3); на Благовіщення припів *ѿхѣгєлѣскѣи гласѣ*, трипісєць *ВозѠпилѣ прєвѣрѣзѣ* (глас 4, пісня 6); апп. Петру і Павлу стихира *Вими похѣлѣнѣми*, *Вими пѣнѣнѣми*, *Вими дѣхѠвѣнѣми*, ірмоси *Нѣт ти подѠвєнѣ* (глас 4) та *ін ірмос* *Восѣдѣ на конѣ* (глас 8, пісня 4); на Преображення ірмоси *Лици ѿдѣлєтєтєни* (глас 4); на Успіння ірмоси *Прєдкрѣшєна вѠжнєю славѠю* (глас 1), стихира *БогѠначѣнѣ мѠновєннє* (гласи 1–8); на Усікновення глави св. Іоана Хрєститєлѣ ірмоси *Нєтрєнѣ нєвѣнѣнѣ* (глас 2), *ін ірмос* *Ш тѣлѣ златѣ* (глас 8, пісня 7); Богородиці (на Різдво Іоана Хрєститєлѣ ?) ірмоси *ТрѣстѠмѣ крѣпѠкинѣ* (глас 4); на Хрєщєннѣ стихира *Дєнєсѣ хрѣтѠ* (глас 2), трѠпарі *над водою* *Гласѣ гѠспѠдєнѣ*, *Дєнє водѣннѣ*, *ѿко чєлѠвѣкѣ на рєкѣ*, *ПрѣмѠ гласѣ вопиѣнѣаго*, стихира *ВѠспѠмѠ вѣрєннѣ*, трипісєць *Пѣснѣ вѠслє* людє (глас 8, пісня 1); на Різдво Христове кондак *Дєвѣмъ денєсѣ*, *ДѠстѠно єтѣ*, трѠпар на Воскрєсіннѣ *ХрѣтѠ вѠкрєє* (арк. 61–120).

<ТРИОДЬ> – в неділю Сиропусну стихира *Покаинѣлѣ штовѣжѣ*, два прокимни *Нє втѣрати лица і Дѣлѣ єи дѠстѠнє* (!), псалом *На рєцѣ вавилѠстє*; на літургії Прєждєосвящєннѣй *Дѣ*

са исправи^т молитва моя, Херувимська Нине сили невѣниа, причасники вкѹсѣте и ѹвидите та Благословію господа; на літургії Василя Великого задостойник **Ш** тебѣ радѣ^тса; ірмоси в 3 неділю Вел. посту **Боже**ствѣнни провѣрази (глас 1), ірмоси канону у четвер 5 неділі Вел. посту **Помощникъ** и **покровительъ** (глас 6) та *in* ірмос **Видите, видите** яко азъ еми (глас 2, пісня 2), кондак Богородиці **Вѣрѣанъно[й]** **воеводѣ**, на Благовіщення припів **Ихъгелескии** **гласъ**, ірмоси **Поимо** **господєви** (глас 8), в неділю Цвітну канон (ірмоси і тропарі) **Ивишася** **иточьници** (глас 4, у двох мелодичних варіантах, другий *болгарського* напіву – без вказівки), стихира **Денѣ** **благодѣ**^т; у Вел. понеділок, вівторок і середу ірмоси (глас 2), ірмоси у Вел. четвер **Сѣченимъ** **пресѣчено** (глас 6), за Херувимську **Вечери** **твоєи** **тѣне**, служба страстей, антифон 1 **Книзи** **людстѣи** (глас 8), у Вел. п'ятницю трипіснецъ 6 гласу **В** **тобѣ** **ѹтренню**, світильний **Рѣвѣнника** **раю**, стихири **Дѣѣ** **лѹкавѣ** **сотвори** і **Тебѣ** **ѡдѣвѣцагоса** **сѣтѡмъ**, у Вел. суботу припиви **Величаемъ** **ти** **живѡ**^т **давче**, **Достонно** **єсть** і **Роди** **вои** **пѣснъ**, ірмоси **Во**^д**ноу** **мѡскѡу** (глас 6), прокимен **Вѣкрѣни** **боже**, за Херувимську **Да** **мо**^д**читъ** **всѣа** **плоть**, на Воскресіння стихири **Пѣха** **красєнаи** і **Прѣварѣна** **ѹтро**; ірмоси в неділі П'ятидесятниці – **Томи** **ну** **Поє**^м **вои** **людє** (глас 1), **Мироносиць** **Монсенскѹю** **пѣснъ** (глас 2), о Разслабленом **Дивєнъ** **во** **славахъ** (глас 3), на преполовлення **Море** **ѡгѹстєваи** (глас 8), о Самарянині **Поражен** **єги**^п**та** (глас 4), о сліпом **Зємаи** **на** **нѹже** (глас 5), на Вознесіння **Спаситєлю** **вогѹ** (глас 5), на Зшестя св. Духа катавасії (ірмоси) **Во** **пѡтѣ** **покры** **фараѡна** (глас 7), *in* ірмос **Боже**ствєннимъ **покровєнъ** (глас 4), стихири **Прєславѣнаи** **денєсъ**, **Дѹхъ** **сєтєи** **єѣ**, **Дѹхъ** **сєтєи** **сѣтѣъ**, **Придѣте** **людє**, **Царѹ** **небєсєни**, в 7 неділю по Пасці стихира **Кто** **ти** **спасє** **ри**^з**ѹ** **рѣдѣра** (*арк. 120 зв. –230 зв.*); на Воскресіння канон (ірмоси і тропарі) **Вѣкрєсєнни** **днѣ** (глас 1), стихири **Пѣха** **сєщєннаи**, **Придѣте** **ѡ** **видєнни**, **Мироносици** **жены**, **Пасха** **красєнаи**, **Воскрєсєнни** **денъ**, тропар **Хри**^т**ѡ** **воскрєсєє** (*арк. 236 зв.–248 зв.*).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів, глас 1 **Небєсєни**^м **чино**^м (*арк. 230 зв.–236 зв.*).

Вказ. напіви: **руський** – стихира на Успіння **Богонач**^д**нимъ** **манѡвєннємъ** (*арк. 106*);

болгарський — стихири **Богонач**^д**нимъ** **манѡвєннє**^м, на Зшестя св. Духа **Придѣте** **людє**, Херувимська **Неанє** **и** **та** **хєрѹвѣм** – словесний текст писаний латинською абеткою з кириличними і грецькими вкрапленнями *Neane* и *ta cserѹwumu* (*арк. 103 зв., 228 зв., 248 зв.*);

з **грецьким** текстом — многоліття **Тѡ** **дєпѡтѣ** **кє** **ѹхєрєєѣ**, кондак на Різдво Христове **И** **па**[р]**фєнѡ** **єми**^р**ѡ**, кондак на Богоявлення **Шпєфани** **єми**^р**ѡ**, Херувимська **болгарського** напіву **Неанє** **и** **та** **хєрѹвѣм**, трисвятоє **Ѧгїѡс** **ѡ** **ѡєѡс** – словесний текст записаний латинською абеткою з кириличними і грецькими вкрапленнями *Agios ѡ ѡєѡс* (*арк. 119 зв., 119 зв.(!), 120, 248 зв., 251*).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: *Хрестоматія української доживотної музики*, с. 72–74 (задостойник *О тобі радується*, арк. 125 зв.–127, ірмос 9-ї пісні канону Вел. суботи *Не ридай мене мати*, арк. 201–201 зв.); Ясиновський. *Нотолінійні рукописи*, с. [101], іл. (орнам. заставка і поч. догматика 1 гласу, арк. 1); *Історія Львова*, іл. на кольоровій вклейці між с. 256–257 (орнам. заставка і поч. догматика 1 гласу, арк. 1); Ясиновський. *Львовский Ирмолой*, с. 173–175 (стихира на Зшестя св. Духа *Прийдіте людие*, арк. 226–228), с. 169, іл. (орнам. заставка на поч. догматика 1 гласу, арк. 1), с. 170, іл. (уривок подобних 4 гласу, арк. 233), с. 171, іл. (уривок страстей, арк. 187 зв.); Ясиновський. Найдавніший нотолінійний, с. 9, іл. (арк. 233); Запаско. *Українська рукописна книга*, с. 401, іл. (арк. 1); Цалай-Якименко. *Взаємодія "Схід – Захід"*, с. 90 (трисвяте *Агіос о Теос*, арк. 251–251 зв.); Ясиновський. *Українські та білоруські нотолінійні Ирмолой*, с. 580, іл. 1 (поч. догматика 1 гласу, арк. 1), с. 581, іл. 2 (уривок страстей з фітами, арк. 187 зв.), с. 582, іл. 3 (два уривки подобних 4 гласу, арк. 233); Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 108, іл. 33, 34 (арк. 1, останній форзацний); Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 269–272 (стихира на Зшестя св. Духа *Прийдіте людие*, арк. 228 зв.–230), с. 288–292 (стихира Успінню *Богоначальним мановенієм*, арк. 103 зв.–105 зв.); Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 102 (причасник *Вкусите і увидите*, арк. 125), с. 105 (*С нами Бог*, арк. 72), с. 139 (стихира на Воскресіння *Пасха красная*, арк. 203 зв.–204, уривок), с. 194–195 (кондак *Діва днесь*, арк. 118 зв.–119), с. 202 (трисвяте *Агіос о Теос*, арк. 251–251 зв.), с. 8, іл. (уривок страстей, арк. 187 зв.); Ясиновський. *Музика* (2001), с. 736, іл. (арк. 233); *Догматики вісьмох гласів* (арк. 1–1 зв., 8 зв.–9, 15 зв.–16, 22 зв.–23 зв., 30 зв.–31 зв., 37–38, 44 зв.–45, 51 зв.–52 зв.), іл. на нижній обкладинці (поч. догматика 1 гласу, арк. 1); Цалай-Якименко. *Київська школа музики*, с. 220, іл. (арк. 187 зв.); *Канон на В'їхання* (канон в неділю Цвітну руського і болгарського напівів, арк. 136–146 зв., 147–155 зв.), с. 43, іл. (початок канону, арк. 147); Ясиновський. *Музика* (2006), с. 211, іл. (арк. 1); Jasinov's'kuj, Lutzka. *Das Lemberger Irtologion* (факсимільна публ., уточн. дату створення – кін. XVI ст.); Ігнатенко. Різдва́ний кондак “по-грецьку”, с. 177 (кондак *И парфенос симирон*, арк. 119 зв.–120); Ігнатенко. Поняття “перевод”, с. 92 (кондак *И парфенос симирон*, арк. 119 зв.–120); Ясиновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції*, с. 189, іл. 17 (оправа), с. 195, іл. 21 (титлярій, арк. 1), с. 219 (нотні ініципіти стихири Успінню *Богоначальним мановенієм* напівів руського і болгарського), арк. 103 зв.–104, 106), с. 232, іл. 37 (арк. 201), с. 240, іл. 43 (особливості нотації), с. 256, іл. 70 (особливості нотації, арк. 214), с. 267, іл. 92 (фіга в нотному тексті, арк. 201); Ясиновський. *Воскресні ірмоси у нотолінійній транскрипції*, с. 119–122 (ірмоси воскр. 1 гласу, арк. 6–8 зв.); Ясиновський. *Львівський ірмолой*, с. 348, іл. (арк. 1); *Воскресні ірмоси вісьмох гласів* (арк. 6–8 зв., 13 зв.–15 зв., 20–22 зв., 29–30 зв., 35 зв.–37, 42 зв.–44 зв., 49–51 зв., 58–60 зв. с. 14, іл. (воскресний ірмос 8 гласу *Вооружена фараона*, арк. 58); Комп'ютерна база даних *Ірмос* <http://www.irm.ils.org.ua>

Лит.: Петрушевич. *[Матеріяли описів]*, арк 1 н/н; Гординський. *Рукописи*, т. III, вип. 1–2, с. 60, № 50; Ясиновський. *Питання становлення*; Ясиновський. *Нотолінійні рукописи*, с. 52–53, № 87; Константинова. *Болгарский распев*, с. 277; Конотоп. *Особенности атрибуции*, с. 97; Петров. *Нови данни*, с. 32; Ясиновський. *Мелодії*, с. 113; Ясиновський. *З історії*, с. 113; Корній. *Болгарский напев*, с. 53; Ясиновський. *Нотний Ирмолой*, с. 109; Ясиновський. *Рос.-укр.-біл.*, с. 146; Ясиновський. *Найдавніший нотолінійний*; Ясиновський. *Методологічне значення*, с. 87; Ясиновський. *Содежание и структура*, с. 163; Цалай-Якименко. *Перекладна півча*, с. 12; Ясиновський. *Український нотолінійний*, с. 51; Запаско. *Українська рукописна книга*, с. 92, 400–401; *Вибрані документи з історії України*, с. 9, № 31; Корній. *Історія української музики*, част. 1, с. 139; Цалай-Якименко. *Взаємодія "Схід – Захід"*, с. 67, 105; Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 33, 108, 145; Іванов. *Співацька освіта*, с. 151, 178; Запаско. *Ошатність української рукописної книги*, с. 19, 37, 49, 130; Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 23; Запаско. *Мистецтво художнього оформлення української рукописної книги*, с. 292; Цалай-Якименко. *Музика*, с. 738; Цалай-Якименко. *Київська школа музики*, с. 14, 144, 220; Ясиновський. *Львівський ірмолой* (у дод. опубліковано ініциптарій піснеспівів пам'ятки, с. 263–272); Коць-Григорчук. *Особа автора Львівського Ирмолая* (за мовними ознаками основного тексту висунуто припущення, що автор походив з південно-західної Волині, навчався, ймовірно, в Острозькій або Луцькій школі); Ясиновський. *Виправлення, уточнення і доповнення* (1), с. 162 (доп. бібліогр.); Ясиновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*; Корній. *До проблеми музично-текстологічного вивчення*; Ясиновський. *Музика* (2006), с. 211; *Кириличні рукописні книги*, т. I, с. 258–259, № 200; Терлецька. *Кондак “Діва днесь” в українській монодійній інтерпретації*; Ігнатенко. *Поняття “перевод”*, с. 91–92; Качмар. *Формотворчі процеси в українській церковній монодії*, с. 38–42; Сиротинська. *Стихира Богоначальним мановенієм*, с. 65; Ясиновський. *Виправлення* (3), с. 231 (доп. бібліогр.); Ясиновський. *Воскресні ірмоси у нотолінійній транскрипції*; Ясиновський. *Питання музичної форми у піснеспівах сакральної монодії*; Ясиновський. *Львівський ірмолой*; Ясиновський. *Українська церковна монодія в музично-аналітичному дискурсі*.

№ 3

кін. XVI – поч. XVII ст.

Львів, НМЛ, Q 138

4°, 217 арк., без поч. і кін., пропуски в сер., на поч. арк. сильно пошкоджені, місцями переплутані; скоропис, арк. 162 зв.–168 зв. писані іншим почерком XVII ст.; рукопис реставрований.

Н.: у нотному тексті фіги, в кін. нотних рядків сторожі.

Д.: орнам. заставки, ініціали – кольорова плетінка, на арк. 125 в заставці мініятюра – св. Миколай.

Ф.: Каманін, №№ 253–263 – 1590–1595 рр.

З.: «Bazyli Milanowski» (арк. 28 зв., в кін. 2 гласу); «Азь ієрей Тимофей предь [...]» (арк. 131).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН з доповн., поч. з ірмосів 1 гласу, воскресні і празничні ірмоси розташовані за канонами, столпові – за піснями (арк. 1–164 зв.); в неділю по непорочних *Благословен єси господи* та ін. (арк. 164 зв.–168 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 169–179 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> — стихири на Різдво Христове, Богоявлення, освячення води, Стрітень, у Вел. піст *Покаяння отверзи* (обірвано), стихири у Вел. п'ятницю *Двѣ лукавѣ сотвори, Тебе одѣюцагося*; стихири на Пасху, Зшестя св. Духа, апст. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню (обірвано); канон на Пасху, без поч. і кін. (арк. 181–217 зв.).

Змішаний гласово-грецький структурний тип.

Вказ. напіві: **болгарський** — причасник *Хваліте господа* (арк. 102).

Лит.: Ясиновський. Український нотолінійний, с. 53.

№ 4*

Кін. XVI – перша трет. XVII ст. (до 1631 р.)

4°, 384 арк., початковий арк. втрачений; дрібн. півустан, елементи повноголосся.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі (?).

О.: в оправі.

Д.: орнам. заставки, ініціали – рослинні мотиви стародрук. типу.

З.: «Się xiążkie kupił na umie człowiek Dmitr synowi swemu Michałowi 1631 [roku] Stefan Presbiter» (арк. 251–252); про купівлю книги для синів (арк. 372–374).

П.: знайдений у старій церкві с. Побужани під Буськом і 1921 р. подарований місцевим свящ. Терентієм Домаником Зиновію Лиську.

Публ.: Лисько. З-під пилу сторіч (опубл. початкова стор.).

Лит.: Хроніка // *Наша культура* (1935/4) 264 (датований поч. XVII ст., запис 1631 р.); Лисько. З-під пилу сторіч; Ясиновський. Виправлення (2), с. 198 (доп. бібліогр., у цитованому записі помилкова дата 1831 р., має бути 1631).

№ 5 1598–1601 рр., Богдан Онисимович, Київ, НБУВ, І, 5391
біл. співак родом з Пінська, Супрасльський Благовіщенський м-р

Ірмологій, твореніє прѣпѣнаго ѿца нашого Іѡана Дамаскина. Нанотованъ въ сѣей ѡбѣтели монасѣтырѣ Соупрасльскоѣмъ Сѣтолпѣ ірмосѣ написанъ рѣкодѣліе^М Богдана ѡнниси́мови[а] Спѣвака Рѣдомъ с пѣнска. В лѣто ѿ содѣніа міра 7109] и ѿ възплочѣніа хѣва 1601] (*тит.*, арк. 1).

4°, 576 арк., первісна кирилична фоліяція циноброю внизу у правому куті — арк. 1-рч (33–217 сучасної нумерації, на арк. 33–34 первісна фоліяція сильно затерта); первісна фоліяція охоплює розділ ірмосів на гласів 1–8, стихири на Різдво Хр. і Богоявлення); 9 і 10 рядків на стор.; вправний скоропис; ноти, нотні лінійки і слова писані одним почерком і одним чорним чорнилом, на початковій сторінці розділу ірмосів нотні лінійки червоного кольору (арк. 33); у мові елементи повноголосся; окремі тексти підтекстовані грецькою мовою кириличною абеткою; деякі розділи та піснеспіви дописані пізніше, але, мабуть, тим самим Б. Онисимовичем; у заголовках і глосах уставні нотатки писані народно-розмовною мовою: *Конѣць ѣ мѣ гласѣ* (арк. 90 зв.), *ѡба ліка вкѣпѣ* (арк. 355 зв.) та ін. Уточнення датування: у хронологічних таблицях на арк. 22 зв. нижньою датою є 1598 р., а на арк. 29 — 1594 р., що спонукує деяких дослідників понижувати дату створення кодексу (див. *літ.*); рукопис реставрований в наш час.

Н.: лінійно-мензуральна п'ятилінійна прискореного письма, т. зв. київська квадратна нота; ключ *С* на 4-х лінійках (окрім 5-ї), в кін. нотних рядків знаки переносу нотного тексту *сторожі*; *фітні* вокалізи у нотному тексті розкриті, у величаннях вставки *lege*, в грецьких піснеспівах — *неане* та ін.

О.: первісна — дошки в темнокоричневій шкірі з орнаментальними витисками.

Д.: орнам. заставки, ініціали — кольорова плетінка балканського типу, на полях прикраси у вигляді птахів і *ликів*; посторінкові мініатюри — св. Роман і Давид, св. Василій-Володимир (арк. 32), св. Козьма, св. Іоан Дамаскин (арк. 32 зв. — ціл арк. сьогодні втрачений), суд Пилата (арк. 316) Розп'яття з пристоячими (арк. 316 зв.), св. Трійця (арк. 397 зв.); на титульній с. гравюра з празького видання Біблії Франциска Скорини (арк. 1).

З.: В возѣ превелекни мѡць ѡче ар[хи]мѡдрите печерскі мѡ мѡць пане пане [!] и бл҃годѣтелю мѡ [...] — далі затертий підпис, текст повторено двічі (арк. 1 зв.); *Сѣи книжка глаголема ѣмѡло и кѡтѡвы мѣа сѣѡ ѡт сѣѡго хѣма хѣитратига Инхѡла ѡдали си [...] (арк. 573);* *ближенн печери преподѡнаго антоніа (арк. 375 зв.);* проби пера кирилицею і латинкою (арк. 3, 32).

Л.: до НБУВ надійшов 1934 р. з Всеукраїнського музейного городка, що знаходився на території колишньої Києво-Печерської лаври; старі шифри: XI 6/4, № 24, 2977, № 90, № 6-й Ирмологій (арк. 576). На нижньому форзаці бібліотечна нотатка: «576 лл. 12.П.1971 г.».

Гомілія *Слово ѡ премѡдрости вѣсть (Неизглінаго дѣвства чѡта)*, без нот (арк. 2–3).

<КАЛЕНДАРНІ статті> — указ ірмосам, круги сонця і місяця, пасхалія (арк. 4–31);

ІРМОЛОГІОН: КНИГЯ ГДѢЯЯЖ ІРМОЛОГІЙ ТВОРЕННІЕ Прѣпѣнаго ѿца нашого Іѡанна Дамаскина Гласъ ѿ Пѣснь ѿ Ірмосѣ, на 8 гласів, глас 1, пісня 1, ірмоси воскресні, столпові і празничні: *Твоа побѣдителена дѣница, Люты работы, Хрїтѡ радаетеса, Спасе люди чѡдѡдѣи, Прѣвѣрашенна кожнѣю славою, Пѣсне повѣдѣнѣю, Воскресенна дѣ, Понмо весѣ людѣе, Сѣѡпоме ѡгненныме, Помогѡшеѡмѣ богѣ, Воспомо пѣсне новѣ, Божѣтѣвѣнни проѡѡрази*; пісня 2 і т. д. (арк. 33–209 зв.); у межах гласу ірмоси пронумеровані, за окремими винятками (напр., у гласі 1 н/н ірмоси в 3 неділю Вел. посту); *Стихї ѡмѣ ны. Дечеѡвѣа. Кд. В навѣ*

РѠ х^тва. На павечерниці Глѧ ѿ Пѣси Перваа Ірмосѣ: Во^аноу морескоу; те саме на Богоявленнѧ 6 сїчня Во^аноу морескоу (арк. 210–217).

<Доповн. пізніші> — киноник з ремаркою гре^ч – ѿнѣте тѠ кирїонѣ (арк. 217–217 зв.), [Б]лагослови дѡше моа, задостойник [Ѡ] товѣ радѡетсѧ, Херувимська грецька Нелнес и та херѡвим (арк. 219 зв.), на арк. 223 киноник з грецьким текстом Потирїон сотирїон (арк. 217–224).

ОКТОІХ воскресний, на 8 гласів, глас 1: догматик Всемиренѡу славу з богородичним Ге испо^анисѧ ианно прореченне (з фітним вокалізом), сїдальні Гро^б твои, БѠ госпѠ, степенні-антифони (арк. 225–270 зв.).

<ОБИХОД з доповн.> — Пѣрѧнное пѣнїе демествѣнное вѡщїне ѡ напѣла монастырѧ Ѡвспраїлкого Преведенно в нотованое І. Т.: на всеношній псалом 103 Благослови дѡша моа господа (арк. 271), Ѡ нами БѠ (арк. 272 зв.), псалом Блажѧ мѡ (арк. 273), в недїлю Блудного сина псалом На рѣцѣ вавилѡтѣ (арк. 273 зв.), на Утрєні по євангелїю стихира Воскрѣ Ісѡс (арк. 273 зв.), тропар у Вел. піст Показниа ѡтовѣзи (арк. 274), по Вел. славословію Ѡветы боже (арк. 274 зв.), два прокимни у Вел. піст Не ѡтоврати лица і Дѧ^а єси достоинне (арк. 274 зв.), блаженна з антифонів іобразительних Помини нѧ господи (арк. 275); на літургїї Преждеосвященній Дѧ сѧ исправи^т моли^тва моа, Ныне силы небесныа, два киноники вѡбїте и видите та Благословиа господа (арк. 275 і 276–277), задостойник Ѡ товѣ радѡетсѧ трьох напївів — мирського, супрасльського і знаменного (арк. 278, 279 і 280); кондак Богородиці вѡбѣраненѡ воєводе, у Вел. четвер Херувимська вѣчєри твоєѧ тѧнѧ, у Вел. суботу Дѧ мо^ачи^т всѧка плѡ^т, Придѣте ѡблажимо вєсѣ Нисифа, з вказівками на супрасльський напїв – Херувимська Иже херѡвѣми (арк. 287), киноник во памє^т вѣчнѡу (арк. 288 зв.), Блажены непорѡны (арк. 289 зв.), без вказівки стихира заупокїйної служби Ѡдѣтелю и творецѡ і з вказівкою на супрасльський напїв два кондаки Ѡо вѡтыми покѡ і вѣнаѧ памѧ^т (арк. 290 зв.), пс. На рѣцѣ вавилѡтѣ з ремаркою в колонтитулі Крѧнаѧ пѣнь со Яллидїєю – арк. 291–291 зв. (арк. 271–291 зв.); богородичні на 8 гласів Грѣшны^х моли^твы з ремаркою на провѡде мїрскомѣ (арк. 296–298); пізніші записи: задостойник О тебе радуєтсѧ, кондак Богородиці, інші два напїви задостойника О тебе радуєтсѧ, Воскрєсни Боже (арк. 291 зв. – 295 зв., 298 зв.).

<ТРИОДЬ з доповн.> — стихирї в недїлі Блудного сина Ѡтческого дѧра, Ѡтчеє благї, Сиропусну Ѡдѣ Ядѧ^м, Приспѣ время, в 2 недїлю Вел. посту во темене грѣховене, в недїлю Хрєстопоклонну Посовьвни господи, в суботу Лазарєву Предостало єси, в недїлю Цвїтну стихира Дєнѧ благодѧ^т, канон (тропарї) Изо ѡсто млѧденецѣ (на поч. кожної піснї інципїти ірмосів), стихирї у Вел. понєдїлок вѡторѡу ѣвѡ та у Вел. четвер Чѧдо єхїно, киноник на Воскрєсїння Тѣло Хрїстово (арк. 299–315); страстї, трипїснецѣ (тропарї)

у Вел. п'ятницю Шмывоше ноги, стихира Говлекоша со мене ризы, Плещи свои, у Вел. суботу припиви Величє^м тл живодѣче, Достѣно е^т, Роди весѣ пѣснь, канон (тропарі); на Воскресіння стихири, канон (тропарі) та ін. (арк. 317–388).

<Доповн.> — стихира в неділю Фомину Человѣколюбче велиє, великий поліселей мултанский Раки, господа, малий Нисповѣднѣ гѣподєви з вставками неане, поліселей Лѣна и звєзды, поліселей великий мултанский Достѣнне Нѣралу, причасник служби на погреб і в середу Н змеймѣ (!)¹ вѣчнѣю гласу 5, Возы^мде вѣ^м гласу 7 (арк. 388 зв.–396).

<ТРИОДЬ> — на Зшестя св. Духа стихири, канон (тропарі), в кін. стихири апп. Петру і Павлу Кими похвалєными, Трикраты вопрошенне (арк. 398–422 зв.).

<Доповн.> — кондак Богородиці, у Вел. суботу Вѣкрѣни Боже, стихири на Воскресіння Воскрєсєннє дѣ, Хриѣтонова пѣха та ін., Херувимська Нєанє и та хєрѣвими – не завершено (арк. 426 зв.), стихира на Зшестя св. Духа Приидѣте лядє, Дѣто^мно єсть (арк. 423–428 зв.).

ПОДОБНІ стихирам — на 8 гласів, глас 1 Нєвесны^м чино^м з вказівкою Напѣлоу монастырѣ Жпрасльскѣ прєвѣ^{но} в нѣтовѣноє Н Н: (арк. 429–436).

<СТИХИРАР мінейний> — Оз бѣго^м начинѣемъ стѣ^м и наславники на гѣдѣкїа прѣнїки. Н на памл^т стѣ^м нѣрѣннѣ^м: на Рїздво Богородиці, Воздвиженнє, ап. Іоану Богослову, муч. Ананїю, вмч. Дмитрію, св. Іоанові Златоустому, на Введеннє, преп. Саві Освященному, свт. Миколаю, в неділю св. Праотцїв, на Рїздво Христовє, в неділю по Рїзду Христовому, св. Василїю Великому, на освяченнє води, Хрєщеннє, Трьом святителям, на Стрїтєнь, Преображеннє, Успїннє (арк. 437–515, 524–541).

<Доповн.> — О нами Бѣ з ремаркою М. П. (монастиря Печєрського ?, арк. 515), припиви на 9 пісні канону на Введеннє Величан дѣше мол та Янзгєли вѣвєдєнїє, Херувимські пісні 1 і 2 гласів грецького напїву Іже хєрѣвими (арк. 516, 517 зв.), гласу 3 Нже хєрѣвими з ремаркою Царигорѣскїи гласа третє прєположє ѿ пѣца патрїїшє на рѣкый [л]зык в рокѣ ф[Ф]пг (1583) гѣ[тмєрїа] и (8) сѣло крѣнїи (арк. 519), Херувимська з грецьким текстом Нєанєсѣ и та хєрѣвим (арк. 521), стихира на Рїздво Христовє Глва вѣвышнїи^м Богоу (арк. 523, ін. почєрк) з ремаркою болгарское (арк. 515–523 зв.).

¹ Тут допущєна описка: має бути "Ис мнимосинон", як це написано в Манявському ірмолої 1675–1676 рр. (див. наш Каталог, № 239). У тексті лише перше слово грецьке, а далі причасник *Во память вїчную* записаний церковнослов'янською мовою, який, між іншим, є вище на арк. 288 зв. основного тексті.

<Доповн.> – інших почерків стихира на Успіння *Богоначалним мановенієм*, ірмоси столпові та воскресні гласу 3 та ін. (арк. 541 зв.–564 зв.).

<Доповн.> – Припѣлы на възпакый влѣчны и вѣгородичныхъ празѣнникъ всѣмъ рѣпѣнымъ оцѣмъ великимъ и вѣраннымъ и мѣнникомъ всѣмъ нарочитымъ стѣтымъ припѣванціа сѧ съ и вѣраннымъ ѡмѣломъ. Вѣга поѣтсѧ попоелеш. [...]. Твореніє Филодѣѧ Монаха, логофета кыѣшагѡ Янѣча воіводи, починаючи з Різдва Богородиці, серед них руським святим – преп. Сергію (14.09), преп. Варлааму (6.11), свт. Петру (21.12), свт. Алексію (12.02), преп. Феодосію Печерському (3.05), кн. муч. Роману і Давиду (тобто, Борису і Глібу, 2.05), св. кн. Володиміру (15.07), чудотв. Кирилу (9.06), преп. Антонію Печерському (10.07), усі без нот, у текстах вставки легє (арк. 565–567 зв.); многомилостивое і величання на празники, без нот (арк. 568–573); киноник *грецький вніте тон киріон ѡранон* з аенайкама (два напиви), кондак Богородиці, різні почерки XVII ст. (арк. 574–576).

Вказ. напиви: супрасльський, знаменний, мирський, мултанський, болгарський, грецький, М. П. (монастиря Печерського ?), **царгородський** (див. опис змісту).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Публ.: Ясиновський. Джерела вивчення, с. 19–24 (*царгородська Херувимська*, арк. 519–521); Пікарда. *Царкоўная музыка на Беларусі*, с. 17, іл. 2 (орнам. заставка на поч. 8 гласу, арк. 182 зв.); Цалай-Якименко. Взаємодія "Схід–Захід", с. 90 (уринок Херувимської грецького напіву *І та херувим*, уринок, арк. 521); стихира на Різдво Хр. *Слава во вишних Богу* напіву болгарського, арк. 523), с. 91 (богородичен *Тебі ся молим*, арк. 297; пс. *На реці вавілонстей*, арк. 273 зв.); Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 113, іл. 40 (титулярій, арк. 1), с. 114, іл. 41 (мініатюра св. *Трійця*, арк. 397 зв.), с. 169, іл. 42 (орнам. заставка на поч. [Указу ірмосам], помилково підписано «Початок розділу ірмосів», арк. 4), с. 170, іл. 43 (мініатюра св. Козьма і св. Іоан Дамаскин, арк. 32 зв.), с. 171, іл. 44 (мініатюра свв. Роман і Давид, св. Василій-Володимир, неточний підпис, арк. 32); Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 50–52 (киноник *Тьло Христово* – арк.315–315 зв.), с. 210–212 (стихира на Різдво Христове *Слава во вишних Богу* – арк. 523–523 зв.); Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 121 (*Тебі ся молим*, арк. 297), с. 176 (*Воскресни Боже*, арк. 298 зв.), с. 199 (Херувимська грецького напіву *І та херувим*, уринок, арк. 521); Конотоп. Херувимская песня Царигородского распева (*царигородська Херувимська*, арк. 519–521); Севрук. Дві Херувимські пісні, с. 75–77 (Херувимська напіву супрасльського, арк. 287–288 зв.); Іудифь (Сибирякова). Великий полиелей Мултанский (полиелей *Достояніє Израілю* напіву *мултанского*, арк. 389–395); Іванова О. А., Гальченко О. М., Гнатенко Л. А. *Старослов'янська кирилична рукописна книга XVI ст.*, с. 619, іл. 12 (арк. 260, 566); Прилепа. Богородичні в теорії богослужбових жанрів, с. 52 (іл. – поч. догматика 1 гласу, арк. 225); Шевчук. Ирмологион, с. 625, іл. (поч. страстей, арк. 317); Ясиновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській реценції*, с. 253, іл. 65 (особливості нотації).

Літ.: Разумовський. Нотные рукописи (ф. 380), № 10/19, с. 41; Петрушевський. Лист до Смоленського з 1897 р.; Смоленский. *О древнерусских певческих нотациях*, с. 104; Преображенский. *Краткий очерк*, с. 13; Дзбановський. Минуле, с. 245–246; Дзбановський. По київських музеях, с. 26–27; Steško. *Česti hudebníci*, с. 11–12; Стешко. Історія музики, шп. 498; Стешко. 3 історії, с. 4–5; Pichura. *Monuments*; Піхура. Царковная музыка, № 83, с. 10–13; Піхура. Багдан Анісімовіч; Мухарынская. Пісалі пісцы, с. 4; Pichura. *The Podobny*; Конотоп. Супрасльський ирмологион; Конотоп. К вопросу расшифровки; Конотоп. Древнейший памятник; Конотоп. Структура Супрасльського ирмологиона; Лабынцев. Издания Скорины, с. 185–186. Гарднер. *Богослужбное пение*, т. 2, с. 15–17; Петров. Нови данни, с. 32; Ясиновський. Нотні рукописи, с. 133, 138, 146, ч. 36; Ясіноўскі. Беларускія Ірмалоі; Конотоп. О некоторых принципах; Корній. Болгарский напев, с. 51; Васильченко-Михно. До питання про структурні особливості, с. 47; Шевчук. До питання про самобутність, с. 23, 27–31; Ясиновський. Російсько-українсько-білоруські, с. 147; *Історія української музики*, т. I, с. 152; *Матеріали до історії*, с. 35; Мицько. *Острозька академія*, с. 94; Ясиновський. Джерела вивчення; Дубровіна. Кодикологія,

с. 23–24; Дубровіна. Супрасльський ірмолой; Ясиновський. Українська гімнографія, с. 41–42; Ясиновський. Содержание и структура, с. 163; Picarda. The Evolution; Николаеў. Палата кнігопісная, с. 206, 225; Конотоп. Из истории монастырских роспевов, с. 129, 131; Пікарда. Царкоўная музыка на Беларусі, с. 14, 16, 19, 38–44; Цалай-Якименко. Перекладна півча, с. 12–14; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 49–51; Цалай-Якименко. Взаємодія "Схід–Захід", с. 67, 90, 101, 105; Іванов. Співацька освіта, с. 157 (перекручено назви грецьких піснеспівів), 159, 181, 198, 205; Корній, Дубровіна. Болгарський наспів, с. 23–25s (опис, датовано 1596–1601); Ясиновський. Манявський скит, с. 35; Піхура Г. Царкоўная музыка на Беларусі, с. 68–71; Цалай-Якименко. Музыка, с. 738–739; Ясиновський. Музыка (2001), с. 465; Цалай-Якименко. Київська школа музики, с. 14, 19, 144, 220; Конотоп. Херувимская песня Царигородского распева; Wołoskiuk. Irmologion supraski; Севрук. Дві Херувимські пісні; Ясиновський. Виправлення, уточнення і доповнення (1), с. 162 (доп. бібліогр.); Ясиновський. Церковно-співочі ініціативи, с. 17, 10, 52; Зінченко. Принципи фіксації фітних розспівів; Іудифь (Сибирякова), монахиня. Великий полиелей Мултанский; Корній. До проблеми музично-текстологічного вивчення; Шевчук. Літургічна вимова гімнографічних текстів в Україні, с. 119 і далі; Шевчук. Славянський отблеск византийського сяння; Ясиновський. Матеріали до біографічного словника, с. 114; Ясиновський. Сучасний погляд на київську нотацію; Сиротинська. Стихира Богоначальним мановенієм, с. 65; Зінченко. Ритмическая организация знаменного, с. 194–198; Николаеў. Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага, с. 129, № 1, с. 131; Іванова, Гальченко, Гнатенко. Старослов'янська кирилична рукописна книга XVI ст., с. 227–230, № 120 (датовано 1596–1601 рр.); Ігнатенко. Поняття "перевод", с. 88–89; Абийский. Проблема восстановления певческой традиции Супрасльского Благовещенского монастыря Abijski. Bogdan Onisimowicz – śpiewak rodem z Pińska Dobrowolska. Materiały do historii kultury muzycznej klasztoru Bazyliańów w Supraślu, с. 615–617; Ясиновський. Візантійська гімнографія і церковна монодія в українській рецепції, с. 102, 119; Ясиновський. Виправлення, уточнення і доповнення (3) с. 231–233; Ясиновський. Супрасльський ірмолой Богдана Онисимовича як пам'ятка Київської митрополії // Καλοφωνία, ч. 8. Львів 2016, с. 46–88.

№ 6

I пол. XVII ст.

Львів, НМЛ, Q 310

4°, 79 арк., уривок без поч. і кін., пропуски в сер., частина арк. переплутана; дрібн. півустав.

Н.: київська квадратна, в кін. нотних рядків сторожі.

Д.: одна орнам. заставка — рослинний мотив стародрук. типу, орнам. ініціал — плетінка балканського типу, в кольорі (арк. 1).

Ф.: Каманін, №№ 559–580 — 1606–1640 рр.

О.: нова.

П.: 1914 р. до НМЛ подарував свящ. Михайло Зубрицький з с. Лодин Ліського пов.

<ТРИОДЬ–МІНЕЯ празн.> – ірмоси і стихирини на Зшестя св. Духа, ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихирини та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, ірмоси перед Різдвом Христовим, стихирини й ірмоси на Успіння, Різдво Богородиці, ірмоси Воздвиженню, в суботу Лазареву, в неділю Цвітну, в дні страсного тижня, тропар *Се жених гряде*, за Херувимську *Вечери твоєї тайней*, у Вел. суботу ірмоси і *Да молчит всякая плоть*, ірмоси на Воскресіння; ірмоси в неділі Топину, о Сліпом, обірвано.

Вказ. напиви: **болгарський** — стихира *Прийдіте людие* (арк. 8 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Корній. Болгарский напев, с. 56; Jasinowskyj. Znaczenie eparchii przemyskiej, с. 416, № 118.

№ 7

I пол. XVII ст.

Львів, НБЛУ, Рук. 1720/III

F°, 191 арк., без поч. і кін., в сер. пропуски, на поч. арк. дуже пошкоджені; скоропис, у мові елементи повноголосся; без оправи.

Д.: одна орнам. заставка — плетінка (арк. 129).

Ф.: Каманін, № 597–626 — 1605–1650 pp.

З.: «Раб божій Сава Руманьковичь сотьникъ [...] Туровъ [...] в Солі [...] 1663 [року] мца септеврія» (арк. 182 зв.); «Іоан Солонецкий презвитер Воскресенский [...] dziedzicz cerkwi Воскресенській woit [?] w roku pańskim 1690 dnia 25 decembra [...] tylko mieszkał rok i kil[ko] niedziel (арк. 182 зв.).

П.: у ХІХ ст. належав до П'ятиницької церкви у Львові (арк. 122 зв.), пізніше б-ці семінарія руської філології Львівського університету (наклейка, штамп).

<ОБИХОД> – уривок літургії (арк. 1–1 зв.).

ОКТОЇХ воскр. – догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, воскресні ірмоси, початковий арк. втрачений (арк. 2–42).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 42 зв.–47).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси в неділю перед Різдвом Христовим, на Різдво Христове стихира Явґґстґ Єдинначлствѣищѣ, сідальні, стихира Всическаи денес, ірмоси; ірмоси на Обрізання, на Хрещення ірмоси двох канонів, стихира Денес Христос на Іордан, ірмоси на Стрітень; в неділю Сиропусну Покаянниа отвєрзи, два прокимни у Вел. піст, літургія Преждеосвященна, задостойник О тебѣ радѣетси, ірмоси в 3 неділю Вел. посту, на Благовіщення ірмоси і величання Архангелский глас, ірмоси Андрея Критського у четвер 5 неділі Вел. посту, в суботу похвалную кондак Богородиці (два напиви), ірмоси в суботу Лазареву, стихира Днес благодат та канон (ірмоси з тропарями) на В'їхання, ірмоси в дні страсного тижня – понеділок, вівторок, середу і четвер, тропарі Се жених гряде та Єгда славнии ученици, за Херувимську вечери твоей тайниа, послѣдованіє кожественних страстей – Князи людєтсин, стихирі та ірмоси у Вел. п'ятницю, у Вел. суботу припиви, Воскрєсни Боже, Да молчит всякаи плоть, ірмоси, іпакой Предвариша ѡтро; канон (ірмоси з тропарями, поч. втрачений) та стихирі на Воскрєсіння; ірмоси в неділі П'ятидесятниці, стихирі та ірмоси на Зшєстя св. Духа (стихира Прийдіте людє двох напівів); продовження празничних ірмосів і стихир — ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихирі та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Богородиці, ірмоси на Воздвиження, арх. Михаїлу, на Введення, гласу 2 св.-муч. Параскевії Петреннѣ неовичнѣ, ірмоси св.вмч. Георгію (пісні 5 Просвіщеніє во тмі і 7 Ѡ тѣли златѣ, арк. 180 зв.), ірмоси видѣте, видѣте без вказівки на призначення (арк. 48–182).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів – ірмоси столпові, після 3 гласу обірвано, в кін. уривок 8 гласу (арк. 183–191 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

8° продовг./long (10,7 x 14 см), 685 арк., без поч. і кін., декілька арк. бракує в сер., подекуди арк. переставлені; 6 рядків на стор., арк. 39 зв.–40 зв., 305–306 зв. чисті; дрібн. півустав, писар послідовно використовує літеру й замість ѣ, яке проспівується окремим складом – тво-й-хо (арк. 584); зрідка вживає літеру ѳ – л҃кѣви (арк. 656 зв.), у тексті виразні елементи повноголосся (хомонії) – вєѣѣмо (арк. 288), ѱтовѣзи (арк. 470 зв.), Нво ѱте младенеце (арк. 482), Япостолєскинохо (арк. 580).

Н.: ключ С на 4-х лінійках, з виразною перевагою на першій, на означення мутацій вживаються релятивні бемолі (арк. 491 зв. та ін.); нотки в діапазоні від бревєс (переважно заключні, в середині текстів дуже рідко, арк. 495 і далі – служба Страстей) до вісімок – в'язані по дві і чотири (арк. 472–473, 475 зв., 572–573 зв. та ін.) й окремі після чвертки з крапкою; у нотному тексті фіти – у вигляді літери ѿ, чи слова ѿ.НТѣ (арк. 468 зв., 471 та ін.), а також розкриті (арк. 469, 469 зв., 574 та ін.); в кін. нотних рядків сторожі.

О.: нова, картон, обтягнутий пергаментом з залишками латинського тексту.

Д.: орнам. заставка — кольорова плетінка балканського типу (арк. 54), декоративні кінцівки рослинних мотивів.

Ф.: Laucevičius, № 3858 — 1616–1617; №№ 149–155 — 1606–1623 pp.

П.: рукопис, очевидно, монастирського походження, оскільки містить служби малої вечірні (арк. 581), яка в Білорусі та Україні служилася переважно в монастирях, а оскільки тут виділяється особливою повнотою служба на Зшестя св. Духа (арк. 581–608), то можна припустити, що рукопис створений у якомусь Свято-Троїцькому м-рі, можливо у Вільні; до НМЛ надійшов 1909 р. з колекції О. Єльського в Мінську; печатка НМЛ і № 44 (арк. 1).

ОКТОЇХ воскресний — догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, поч.: седа҃на гласу 2 Благоѱвразны[й] нѱснѣ, в кін. рукою писаря напереміну циноброю і чорним чорнилом конаецъ воскресноиѱ (арк. 1–36 зв.).

Богородичні Грѣшны[х] молитви, на 8 гласів (арк. 37–39).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів, глас 1 без поч. — ...го насладдѣтєса, кін. велюу милоѱт (арк. 37–53).

ІРМОЛОГІОН — Книга глаголемаа Ирмолой, твореніє прєпѣнѣ ѱца нѱєг ѱѱа Дамаскина, на 8 гласів, глас 1, пісня 1, ірмос Твоѱ побѣднѣнаѱ десніца; на полях ірмосів у вигляді глос пізнішою рукою дописані назви празників (арк. 54–287 зв.); розники і часи царскіє перед Різдвом Христовим і Богоявленням, на поч. повністю виписані лише окремі пісні, інші у вигляді інципітів — пісня 3, ірмос Господє сы" вєѣѣмо, інципіт пісні 1 Гѣчено҃ прєѣчѣ вѱт (арк. 288–301).

<ТРЮДЬ, уривок з доповн.> (мабуть, помилка при брошуруванні під час виготовлення нової оправи) — літургія Пржедєосвященна, у Вел. п'ятницю уривок часів царських (часи 6 і 9), стихира Дѣѣ лѱкѣво сѱтвори; на Різдво Хридове, Богоявлення і Благовіщення Г нами вѱ (арк. 301–304 зв.).

<МІНЕЯ празн.> — стихири на празники церковного року: преп. Симеону Столпнику, прор. Захарїї, чуду арх. Михаїла, на Різдво Богородиці, зачатію св. Іоана Предтечі, на преставлення ап. Іоана Богослова, св.-муч. Ананїю, вмч. Дмитрію, св. Іоану Златоустому, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю, в неділю св. Праотців, на Різдво Хридове часи царскіє, стихири, два канони (тропарі), стихири на собор

Богородиці, Обрізання, на Богоявлення *часи царські* і стихирі, стихирі на Стрітень (*арк. 307–466*).

<ТРИОДЬ> – в неділі до Вел. посту: Блудного сина стихирі *Ўтечекаго дара та Ўтече бліги*", Сиропусну стихира *Ѓіде йда^м*, тропар *Покаїниа ѡтовѣзи*, стихира *Прійспѣ времѧ*; у Вел. піст задостойник *Ў товѣ радѣтелѧ*, прокимен *Не ѡтоврати лица*, на літургії Преждеосвященній *за перенѡ Нине силы небесныа та киноники вкѡдѣте и видите і Благословіа господа*, стихирі в 2 неділю Вел. посту *во теме греховене, Пособивыи господи*, кондак Богородиці *вѡбраниенѡ воеводи*, в суботу Лазареву стихира *Предеста^д єси*, в неділю Цвітну стихира *Дене^ѣ благода^т*, сідальна *На дрѣво^м свои^м* і канон (тропарі, ірмоси у вигляді інципітів) *Изо ѡсте младенце*, у Вел. понеділок тропар *Ге жєни^ѡ граде^т* і стихира *вторѡю євѡв^ѡ*, у Вел. четвер стихира *Члдо єхидно*, за Херувимську *вечери твоєи танинѧ*", *Йже не ѡдѣжимѡю та ін.*, Послєдованіє *Стрѣте^м хѡвы^м – Кнѧ–*, кнѧзи людетин, у Вел. п'ятницю на утрєні трипісєць (тропарі), пісня 5 *видите рече, свѣтиліна Раѡконникѧ раю*, стихирі *Совлекоша со мене ризы моѧ*, *Плєци свои*, *єгда ѡто древа*, на вечірні стихира *Тебе ѡдѣвѡцагоѧ* (з ладовою мутацією), у Вел. суботу припіви, канон *нагрѡб^н[ий]* (тропарі) *Господи воже мо^ѡ*, *нагрѡб^ный ѡветы^ѡ* воже, стихира *При^дѣте ѡблажимо всеѣ Ісина* (!), за *Аллілуя Воскрѣни Бже*, за Херувимську *да мо^чни^т вєлка плѡ^т*, стихирі *Денєє лдо стѡна вопиє^т*, *Днешніи [день] танинѡ*; в неділю св. Отців стихирі *И^ѡчрева родисѧ*, *Вто ти єпїє ризѡ раѡра*, *Яриє безѡмны^ѡ*", *во єрѣ впадаєте*, *Танинѧ денєє*, *Япостолекнихо преданіи*; в неділю П'ятидесятниці на малій вечірні стихира *Ѡутєшитєлѧ имѡще*, на Вел. вечірні стихира *Пятдесятеницѡ прѡдєнѡємо*, *Йзыки инѡрѡныи*, *вєсѧ подаєте дхѡ*, *во пророцєхо возвєстило*, *видѣхомѡ свѣто истєненныи*, *во двѡрєхо твоихѡ*, *Тронцѡ єдиноѡщнѡю*, *При^дѣте людне*, на литії *Прєславєнѧ денєє*, *Дхѡ свєтын єлше єво*, *Дхѡ свєтын свѣто*, *єгда дхѡ твоєго*, на стиховні *Не разѡмѣѡще ізыци*, *Господи свєтаго дхѧ*, *Царѡ небєєныи*, *Йзыци инѡгда*, тропар *Блѡгословѣ єси хрѣ^т*, сідальна по 1 катизмі *Дхѡвєны источникѡ*, *полієлей* (слова не виписані), прокимен *вєлко дыханиє*, канон (тропарі), глас 7, пісня 1 *Слово^м іакоже дрѣлє* (після пісні 3 сідальна, лише ноти, без слів), в неділю на стиховнах стихирі *Нине во знаменіє*, *Нине ѡтєшитє^лныє дхѡ*, *Нине єблачитє єл во дѣжавѡ* (*арк. 467–608*).

<МІНЕЯ празн.> (продовження без окремої рубрики) – стихирі на Різдво св. Іоана Предтечі, апш. Петру і Павлу, муч. Макавейським *Свѡтти макаєи* (*арк. 613*), Преображенню, канон (тропарі) і стихирі на Успіння, стихирі на Усікновення глави св. Іоана Предтечі, преп. Олексію (17 березня) *Тихѡє твоє ѡтече* (*арк. 655*), у Вел. п'ятницю стихира *Двѣ лѡкави сотвори* (*арк. 608–657 зв.*).

<ТРИОДЬ, уривок з доповн.> – канон (тропарі) на Воскрєсіння *Ўчисти^м чѡвєствилѧ*, після 3 пісні іпакоі *Предваріша ѡтро*, після 6 *вмѣсто славы* стихира *Воскрѣ нєдѡсь*, пісня 7 без кін. – обірано на 2-му тропарі, далі уривки стихир на Воскрєсіння, в кін. апш.

Петру і Павлу *Трикраты вопрошеніє* – обірвано на словах *изъбраныя моѧ па...* (арк. 658–666 зв.).

<УКАЗ ірмосам>, без поч. (?) – Октоїха, Тріоді, Мінеї, згадана служба на Покрову (1 жовтня), в кін. на 20 грудня, обірвано (арк. 667–685 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Публ.: Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої, с. 583, іл. 4 (ірмос воскресний гласу 1 *Твоя победительная десница*, арк. 64); *Два канони на Різдво Христове* (ірмоси з тропарями), с. 19, іл. (арк. 76), с. 47, іл. (поч. воскресного ірмоса 1 гласу, арк. 408); Ясіновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській реценції*, с. 249, іл. 61 (особливості нотації, арк. 101), с. 251, іл. 63а (особливості нотації, арк. 438), с. 256, іл. 70 (особливості нотації, арк. 101), с. 267, іл. 92 (фіта в нотному тексті, арк. 586 зв.), с. 269, іл. 94 (знак повторення у нотах, арк. 436), с. 323, іл. 106 (декор, арк. 54).

Лит.: Цалай-Якименко. *Музика*, с. 744; Ясіновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 105; Ніколаєв. *Книжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 129, № 2; Ясіновський. *Воскресні ірмоси у нотолінійній транскрипції*; Ясіновський. *Питання музичної форми у піснеспівах сакральної монодії*.

№ 9   **I чв. XVII ст.**

Краків, б-ка Czart., ms 2055.I

8° продовг. / long, 273 арк., без поч. і кін., пропуски в сер.; дрібн. півустав, послідовне повноголосся (хомонія); до верхн. обкладинки приклеєно арк. з цсл. текстом.

Н.: тривалості нот від льонги до вісімок, характерні ритмічні фігури – половинка з крапкою, три вісімки під ребром, дві вісімки під ребром і льонга, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: дошки в шкірі з орнам. витискама, пошкоджена.

Д.: майстерні орнам. заставки — плетінка у формі присадкуватої літери **п**. (арк. 10 зв., 51 зв.).

Ф.: Siniarska-Czaplicka, №№ 490–492 (?) — 1614–1615 pp.; Laucevičius, № 2054 – 1605 p.

З.: почерком XVII ст. – *Мнѣ вѣце а сердца сохрани [...] а мѡ Пнѣ вратѣ* (арк. 252);

П.: печатка «Z biblioteki puławskiej XX Czartoryskich».

ОКТОЇХ воскр., уривок – догматики з богородичним, сідальні, степенні-антифони, ірмоси воскресні, поч. з сідальних 7 гласу (арк. 1–10 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 10 зв.–19 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси і стихири в неділю перед Різдвом Христовим, на Різдво Христове (два канони, ірмоси з тропарями), на Обрізання, Богоявлення, Стрітень; піснеспіви Вел. посту (з арк. 77) – *Покаяння отверзи*, два прокимни *Не отвори лица* і *Дал еси достояніє*, літургія *Преждеосвященна*, задостойник *О тебе радується*, ірмоси в неділю Хрестопоклонну, Богородиці 8 і 4 гласу, в четвер 5 неділі Вел. посту, припів на Благовіщення *Архангельский глас*, кондак Богородиці, ірмоси в суботу Лазареву, стихири та ірмоси на В'їхання в Єрусалим, ірмоси в дні страсного тижня, стихира у Вел. п'ятницю *Тебе одіючагося*, у Вел. суботу величання, ірмоси, на Воскресіння канон (ірмоси з тропарями), стихири; ірмоси в неділі П'ятидесятниці – *Томину* і т. д. до Вознесіння і Зшестя св. Духа, стихири в неділю св. Духа; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, на Успіння, Різдво

Богородиці, ірмоси на Воздвиження, арх. Михаїлу, Введенню, Святителям
Нетренну необичну, глас 2 (арк. 19 зв.–184).

ІРМОЛОГИОН – ірмоси столпові, в кін. запис писара: *Конецъ же ѿмогланомъ столповымъ*
(арк. 184–267).

<Доповн.> – стихирі на Різдво Христове, *Отче наш который мешкает на небѣ*
(духовна пісня ?), *Невидимый Божсе*, поліелей *Хвалите имя господне*, псалом в
неділю Блудного сина *На ріці Вавилонстей*, у Вел. суботу *Да молчит всякая
плоть*, обірвано (арк. 267–273 зв.).

Вказ. напіві: болгарський — трипісонець *Спаси во огни*, стихира на Зшестя св. Духа
Цару небесний (арк. 93 зв., 145).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Линниченко. Архивы в Галиции, с. 210; *Katalog mikrofilmów*, N 5. Warszawa 1957, с. 30, N 66,
mf 9112; *ibid.* N 8 *Muzykalia*, cz. I. Warszawa 1956 (!), с. 207, mf. 9112; Pichura. *The Podobny*; *Golos*.
Manuscript Sources of Easter Chant, с. 80; Щапов. *Восточнославянские*, ч. I, с. 77–78, № 31;
Antonowycz. Ukrainische geistliche Musik, с. 344; Ю. Медведик. Гимнографічні джерела, с. 136;
Rękopisy cerkiewnosłowiańskie w Polsce, с. 162–163, № 335.

№ 10*   **Поч. XVII ст.**   **Чернігів, спарх. древлехр. (?)**

16°, без поч. і кін., півустав.

Лит.: *Каталог выставки XIV Археологического съезда в г. Чернигове*, с. 9, № 63.

№ 11   **1603 р. (?), Михаїл, попович Пчанський (?)**   **Львів, НМЛ, Q 266**
(арк. 73 зв.–76, 267 зв.)

4°, 414 арк., без поч. і кін., пропуски в сер., місцями арк. переплутані, мабуть, під час реставрації;
скоропис, у мові елементи повноголосся.

Н.:   київська,   в   кін.   нотних   рядків   сторожі.

О.: дошки в шкірі з орнам. витисками.

Д.: заставки, ініціали — рослинні мотиви стародрук. типу, в кольорі (арк. 85, 222, 322).

Ф.: Каманін, № 753–1606 р.; №№ 1314–1317 — 1638–1639 рр.; Мацюк, № 340 — 1634 р.

З.: вихідний літопис не зовсім ясний, писаний різними почерками, найближчим до руки переписувача
запис на арк. 267 зв.; «М[их]аил попович Рсзаński пиша» (циноброю, пізнішого часу, арк. 229);
«Сей Єрмолой раба божого Михаила з веси Пчан» (переписувач ?, арк. 267 зв.); «[...] Сий Єрмолой
раба божого Михаила, а хто бы его мал украсти, проклят [будет] и нѣколи с пекла не выидет,
поповича Пчанского, списася року божого 1603, Михаил П[чанский] писал мѣца октобрия дня 13»
(невправним почерком XVII ст., мабуть, копія втраченого запису, арк. 73 зв.–76); «Сей Ірмолой
єсть церкви Нагорянской Буцацкой раб бѣжый Пчанский Михаил м.р. [...]» (почерк XVII ст., арк.
4); «Диякон Серафим катедри Гал[ицкой ?]» (арк. 93–94); «Єдна баба ошалыла, а друга сцекла,
єдна друге осядыла, поє[д]зе до пекла» (арк. 75). За змістом і почерком рукопис наближається до
поч. XVII ст.

П.: до НМЛ надійшов 1913 р. з депозиту товариства *Просвіта* у Львові.

ОКТОЇХ воскр. — догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони,
воскресні ірмоси, поч. з сідальних 1 гласу (арк. 1–84 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 85–95 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси Богородиці 8 гласу *Воду прошед яко по суху і 4 Отверзу уста моя*; ірмоси в неділю перед Різдом Христовим, на Різдо Христове стихира *Августу єдиноначалствующу, С нами Бог, сідальна Во яслех нас ради*, стихира *Всяческая днесь радости*, ірмоси двох канонів *Христос раждається і Спасе людие чудодія*, кондак *Дівая днесь*, припів на 9-й пісні канону *Величай душе*, стихир *Веселітєся праведній, Отець благоізволіл, Богородице Дѣво, Прийдіте воспєм матер, Денес Христос во Вифлеємі*; ірмоси на Обрізання, стихир на Богоявлення, на освячення води *Глас господен*, ірмоси двох канонів на Богоявлення, на Стрітєнь (обірвано); многомилостивоє *Хваліте імя господне*; у Вел. піст два прокимни *Не отвори лица твоего і Дал єси достояние*, тропар *Покаяния отверзи*, літургія *Преждеосвященна, задостойник О тебе радується*, ірмоси в неділю Хрестопоклонну, кондак Богородиці, ірмоси на Благовіщення, в суботу Лазареву, в неділю Цвітну, у Вел. понеділок тропар *Се жених гряде*, ірмоси в дні страсного тижня, у Вел. четвер тропар *Єгда славній ученици*, за Херувимську *Вечери твоей тайней*, у Вел. п'ятницю стихир *Дѣв лукавѣ сотвори, Тебе одѣюцагося і трипісєнець*, у Вел. суботу *Да молчит всякая плоть*, ірмоси, *Воскресни Боже*, припів *Величаєм тя животдавче* (обірвано); канон і стихир на Пасху; ірмоси в неділі після Пасхи – Томину і т.д.; стихир та ірмоси в неділю П'ятидесятниці; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдо св. Іоана Предтечі, стихир та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, Різду Богородиці, Воздвиженню, арх. Михаїлу, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю, ірмоси в неділю перед Богоявленням (арк. 95 зв.–326 зв.).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові, глас 8 без кін. (арк. 327–414 зв.).

Вказ. напів: **болгарський** — канон в неділю Цвітну, *Воскресни Боже* (арк. 184 зв., 220 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 112 (кондак *Діва днесь*, арк. 103 (?), с. 133 (ірмос 9 пісні у Вел. суботу *Не ридай мене мати*, арк. 219 (?), с. 135 (у Вел. суботу *Воскресни Боже*, арк. 220 зв.), с. 145–146 (стихир на Зшестя св. Духа *Царю небесний*, арк. 273), с. 153 (ірмос 1 пісні у Вел. понеділок *Непроходимо волнящєся*, арк. 200 зв.).

Лит.: Ясіновський. Джерела вивчення, с.13–14; Цалай-Якименко. Перекладна півча, с. 12; Цалай-Якименко. Взаємодія "Схід–Захід", с. 67, 105; Іванов. *Співацька освіта*, с. 194 (києво-печерського напіву тут немає); Цалай-Якименко. *Музика*, с. 738; Цалай-Якименко. *Стилістичні наверствування*, с. 53; Цалай-Якименко. *Київська школа музики*, с. 14; Ясіновський. *Виправлення, уточнення і доповнення* (1), с. 162 (доп. бібліогр.); Ясіновський. *Матеріали до біографічного словника*, с. 111.

№ 12 10–30 pp. XVII ст. (до 1634 р.)

Київ, ІЛ, ф. Давніх рук. 3

4°, 156 арк., без поч. і кін., пропуски в сер., арк. місцями переплутані, в кін. сильно пошкоджені; скоропис двох почерків — арк. 1–124 і 125–156, у мові елементи хомонії.

Н.: скорописна, чітка, ключ С бемолярний на 1-й, 3-й і 4-й лінійках, у нотному тексті фіти, ладові мутації, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: нова.

Ф.: Каманін, №№ 605–631 — 1617–1650 pp.

З.: про одруження 1634 р. (арк. 50), про народження дочок 1636 і 1639 рр. (арк. 77 зв., 28); «Милостию Божію и молитвами пречисто" его матере благочестывий митрополит Киевский Петр Могила, воеводич земли Молдавской», почерк XVII ст. (арк. 79 зв.); запис про польського короля Сигізмунда III (арк. 149 зв.).

Л.: з колекції Ювеналія Тиховського, до якого надійшов з с. Головчиць Дубенського пов., ст. сигнатури 1911, № 11, ЮИТ, № 2.

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> – на Різдво Христове стихира *Августу єдиноначалствующу* (лише закінчення), *С нами Бог*, сідальні *Во яслех нас ради* та *Прійдѣте видим вѣрній*, стихири *Всяческая денесе*, *Слава во вишних богу*; ірмоси на Введення (!) *Пѣсне побѣдную* (арк. 5); ірмоси двох канонів на Різдво Христове (арк. 9 зв.), два припиви на 9-й пісні канону, стихира *Денесь Христос во Вифлеомѣ*; на Богоявлення, стихира на освячення води *Глас господен* (арк. 22) та ін., ірмоси двох канонів; ірмоси на Стрітень (арк. 42 зв.); в неділю сиропусну тропар *Покаяния отверзи* (арк. 47), два прокимни у Вел. піст, літургія Пржедосвященна, задостойник *О тебѣ радується*, кондак Богородиці, ірмоси в неділю Хрестопоклонну, на Благовіщення, на *Ўіханіє* (Цвітна неділя), у Вел. четвер, у Вел. суботу *Да молчит всякая плоть* та ірмоси, на Воскресіння ірмоси і стихири; ірмоси в неділі П'ятидесятниці, ірмоси і стихири на Зшестя св. Духа (арк. 106 зв.); ірмоси вмч. Георгію *Яко не плоди роди* гласу 2 (арк. 116 зв.), ірмоси двох канонів на Різдво св. Іоана Предтечі, Безсребреникам *Ангелом отроки* гласу 8, пісня 7, 8 і 9 (арк. 121); стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу; іншого почерку – ірмоси св. Панкратію *Твой мир дай женам* гласу 1 пісні 5 і 9 (арк. 125 зв.), прор. Іллі *Поєм господеву* гласу 2 (арк. 126), муч. Трофиму *О господи бозѣ моєм* гласу 4, пісні 3, 5, 7, 8, 9 (арк. 126 зв.); стихири та ірмоси на Преображення, Успіння; ірмоси Богородиці *Нетренну необичну* 2 гласу (арк. 137 зв.), на Різдво Богородиці, Богородиці *Воду прошед яко по суху* 8 гласу, на Воздвиження, Покрову, арх. Михайлу; в кін. уривки воскресних ірмосів 6 гласу і догматика 5 гласу.

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: *Каталог выставки XII Археологического съезда в Харькове*, с. 8, № 11; Бегунов. З архівів Києва, с. 78; *Путівник по фондах відділу рукописів (ЛЛ)*, с. 61–62; Зінченко. Принципи фіксації фітних розспівів.

№ 13   **10–20 рр. XVII ст.**
біл.

Москва, ГИМ, Син. певч. 216

4°, 288 арк., без кін.; арк. 281–286 з поч., арк. 1–6, 174–177, 287–288 з пізнішого рукопису; скоропис, у мові елементи повноголосся.

Н.: дрібна квадратна, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: нова.

Д.: на вихідній сторінці (арк. 281) орнам. заставка – рослинний мотив з простенькою мініатюрою, орнам. ініціали — плетінка з зооморфними елементами; на початковому охоронному арк. приклеєна гравюра.

Ф.: Laucevičius, №№ 1181–1183 — 1615–1622 рр.

<ОБИХОД з доповн.> – всеношне, *С нами Бог*, на Різдво Христове стихири *Ликують ангели, Посѣтилни єст, Волсви перстїї, Августу єдиноначалствующу, Слава во вишних Богу*; поліслейний псалом *На рѣцѣ Вавѣлонстей* (арк. 1–6).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів (арк. 281–286, 7–173).

<Доповн.> – ірмоси на *умиреніє церкви Коня и всадника*, глас 6, пізніший запис (арк. 174–177).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 178–185).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – *розники* перед Різдвом Христовим, стихири та ірмоси на Різдво Христове, канон в неділю Цвітну, страсті, стихири у Вел. п'ятницю, стихири та ірмоси у Вел. суботу, канон і стихири на Воскресіння, іншого почерку задостойник *О тобі радується*; стихири на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Преображенню (арк. 185–278 зв.).

<Доповн.> – псалом *Блажен муж* з вказівкою *єє хор ѡуды спѣван ѡла [?] бѣдет*, іншого почерку хрестовоскресні на 8 гласів (арк. 279–280, 287).

Вказ. напів: **київський** – псалом *На рѣцѣ Вавѣлонстей* (пізніше, арк. 279 зв.);

супрасльський – всеношне (пізніше, арк. 288);

болгарський — трипісонець в неділю Цвітну *Спаси во огни Авраамскія* (арк. 209).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Преображенский. Собрание светописных снимков, арк.141 зв.; Николаеў. *Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 129–130, № 3.

№ 14 Поч. і 30–40 рр. XVII ст., ієром. Іона (? арк. 239) Мінськ, НББ, 091/283 біл.

Р°, 271 арк., збереглася давня пагінація двох рахунків — 19–334 і 1–261; на поч. бракує 9 арк., по декілька в сер. і в кін., окремі арк. порізані; арк. 236–271 писані в сер. XVII ст.; 12 рядків на стор.; дрібн. півустав; у мові живомовні елементи, місцеві назви імен: Трохим (арк. 251 зв.) ;повноголосся.

Н.: гачкоподібна, ключі у формі присадкуватої літери г, нотні лінійки червоного кольору, ноти і ключі чорні; в кін. нотних рядків сторожі.

О.: дошки в шкірі з орнам. витисками, пошкоджена.

Д.: орнам. заставки, ініціали — плетінка балканського типу, місцями орнам. відсутня, декілька заставок вирізано.

Ф.: Laucevičius, № 3378 – 1607 р.; Каманін, № 1322я-1325 – 1640–1644.

З.: переписувач (?)- «Ієромонах Іона рѣка сва» (арк. 239); «Сей Єрмолой отца Карпа Федор[овича ?] священника Плещѣцкого и Ласане [...] куплен у Смоленску року 1629 февраля 24 дня у пана Федора Киеници радцы (?) смоленского, рукою власною» (на внутрішньому боці верхньої обкладинки); наклейка XVIII ст.: «Кутеєнскій».

Л.: з Мінського історичного музею, № 85.

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН з доповн., на 8 гласів, поч. з гласу 1, пісні 3 *Камен єгоже*; доповн. – подобні стихирам, стихери воскресні, (арк. 1–158 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – стихери, ірмоси, канони та ін. на вибрані празники церковного року, включаючи декілька з Тріоди: стихира в неділю Праотців *Приїдете веси вѣренїї*, ірмоси перед Різдом Христовим, часи *царськіє*, на Різдо Христове стихери і два канони (без ірмосів), ірмоси перед Богоявленням; в суботу Мясопусную *Єгда поставятся*, стихери і канон (без ірмосів) в неділю Цвітну, в дні страсного тижня, служба страстей, на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Успінню, Різду Богородиці; в неділю Блудного сина псалом *На реці Вавилонстей*, літургія Преждеосвященна, *С нами Бог*, у Вел. суботу *Да молчит всякая плоть*, кондак Богородиці, на всеношнім псалом *Благослови душе моя господа*, пізнішого часу стихира в неділю Цвітну *Днесь благодат*, у Вел. суботу *Да молчит всякая плоть*, *Величаєм тя животдавче* та ін. пізніші додатки (арк. 159–249 зв.).

<СКАРА>, згадані пам'яті руських святих – преп. кн. Михайла Чернігівського, преп. Євфросинії Полоцької, преп. Сергія Радонезького, преп. Феодосія Печерського, освячення церкви вмч. Георгія в Києві «пред враты Святыя София», обірвано (арк. 250–271 зв.).

Вказ. напиви: руський-простий — Херувимська (арк. 247);

болгарський — стихери в суботу Мясопусну *Єгда поставятся* (арк. 181), в неділю Цвітну *Прежде шестий день* (арк. 182 зв.), Зшестя св. Духа *Приїдите людие* (арк. 217), ірмоси в неділю Цвітну (арк. 234), "перенос" *І животворящей тройце* (арк. 239), Херувимська (арк. 248 зв.); «Херувик болгарский небожчика архієпископа полоцкого Йоасафа Кунцевича» *Іже херувими* (арк. 239 зв.); «наславник царевича московского Ярослава» *Приими мя пустыне* – очевидна помилка – це пісня царевича індійського Йоасафа (арк. 240 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип

Публ.: Ясиновський. *Українські та білоруські нотолінійні Ирмолої*, с. 583, іл. 3 (киноник *Хваліте Господа*, арк. 242); Костюковец. *Рукописный белорусский Ирмолой* (наславник царевича Ярослава, с. 52–53, арк. 240 зв.; дві Херувимські, друга з яких Йоасафата Кунцевича, с. 22–25, арк. 238 зв.–239; 25–26 і 28–29, арк. 239 зв.–240).

Лит.: Ясиновський. Джерела вивчення, с. 15; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 52; Цалай-Якименко. *Київська школа музики*, с. 152; Севрук. Дві Херувимські пісні, с. 70; Ясиновський. Матеріали до біографічного словника, с. 101–102; Ясиновський. Сучасний погляд на київську нотацію; Николаєв. *Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 4; Лаўрык. *Рукапісная кніга ў Куцейне*, с. 20, 24; Ліхач. Іясафат Кунцэвіч – музыкант.

№ 15* 1615 р.

Харків, ІМ, зберігався до 2-ї Св. війни

Лит.: Дзбановський. Лист до Преображенського від 4 червня 1927 р.

№ 16* До 1619 р.

Львів, б-ка Успенського братства

П.: «Ірмолой нотований церковний – в школь в церкви», 1619 р.

Лит.: АЮЗР, ч. I, т. X, с. 160; т. XII, с. 10.

№ 17 20–30 рр. XVII ст.

Львів, НМЛ, О 17

Кніга глѣмаї ірмолшї творенїє їванна дамакѣна; дагматн^б глѣ^а (тит. стор., арк. 1).

8°, продовг./long (11,3 x 14,5 см), 488 арк., між арк. 4–5, 311–312, 487–488 пропуски, на поч. і в кін. пошкоджені арк. підклеєні; 5 рядків на стор.; скоропис двох почерків: 1-й — гострі контури літер, які видовжені вверх і вниз, розмашисте письмо (арк. 1–283, 312–343), 2-й — дрібніше письмо, літери заокруглені (арк. 284–311, 344–488); ноти і слова писані чорним чорнилом, нотні лінійки — коричневим; у мові елементи повноголосся.

Н.: вправна, чітка, наближається до квадратної, тривалості ноток від льонги (заклучна) до вісімок; у нотному тексті фіти, в кін. нотних рядків сторожі.

Д.: орнам. ініціали, в тому й малі, кольорова плетінка з зооморфними елементами і рослинні мотиви.

О.: нова — картон, обтягнутий пергаментом.

Ф.: Каманін, №№ 467–481 — 1612–1631 pp.; № 756 — 1624 p.; № 778 — 1626–1632 pp.; Laucevičius, № 2253 — 1620–1627 pp.; № 449 (?) — 1627, 1629 pp.

З.: записи регента Ленковського кін. XVIII ст. — «Tu był rejent Łękowski» (арк. 36 зв.), «Roku panskego 1794» (чорне чорнило, арк. 97); «W roku 1800 taka drożyzna była że korycz pszenicy sto dwadzieśc zło[tuch]» (арк. 191 зв.), «Ten jarmołyu niedobrze pisany zle spiewać na nim» (арк. 194), декілька разів він підписався на тит. стор.; обірваний запис вправним почерком XVII ст. на чистому арк.: *внѣ грѣѣ ꙗ* (арк. 283 зв.); вицвілий запис XVIII ст. — «Сий ярмолой ест Попа Словѣцкого [...] Василя Великого Словѣ[...]» (арк. 325 зв.–326).

П.: ймовірно, належав до жіночого монастиря Василя Великого у Словіті біля Золочева, що був дочірнім монастирем Унівського монастиря.

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів — поч.: глас 1, догматик *всемирендѣ глвѣ* (арк. 1 зв.–283).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 284–295 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> — розники перед Різдом Христовим і Богоявленням (арк. 296–311 зв.); часи *царскіє* на Різдо Христове, без поч. (арк. 312–329 зв.); стихири, два канони (ірмоси з тропарями) та ін. піснеспіви на Різдо Христове, стихири на Богоявлення, на освячення води (арк. 330–379); в неділю Блудного сина *на рѣцѣ вавѣдѣтѣ*, канон (ірмоси з тропарями) в неділю Цвітну, страсті, канон у Вел. суботу (ірмоси з тропарями), на Воскресіння канон (ірмоси з тропарями) і стихири; на часах у Вел. піст тропар *Господи иже пресветый* та ін., на умовеніє ног *їже не вѣдимѣ*, на 8 гласів богородичні *Грѣшнѣ молнтвы*, стихира гласу 8 на освячення церкви *возмѣте врата*, припиви на Успіння та Введення *янгели ѡспеніє / ѡвиденіє* (під однією мелодією підписані тексти двох різних припівів), в кін. пізніші доповнення, обірвано (арк. 379–488 зв.).

Вказ. напиви: болгарський — кондак Богородиці *вѣрѣанн воєводѣ*, пісні 7–9 канону в неділю Цвітну *спавѣ во ѡгни* (арк. 389 зв., 405).

Гласовий структурний тип.

Публ.: Цалай-Якименко. Взаємодія "Схід–Захід", с. 91 (іпакой на Воскресіння *Предвариша утро*, арк. 469), с. 92 (стихира на Богоявлення *Избавителю нашему*, арк. 369–369 зв.); Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 142 (стихира на Богоявлення *Избавителю нашему*, арк. 369–369 зв.); Ясіновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції*, с. 196, іл. 22 (титулярій, арк. 1), с. 217, іл. 26 (арк. 2), с. 241, іл. 44, 45 (особливості нотації, арк. 353, 276, 324 зв.), с. 243, іл. 48

(особливості нотації, арк. 448, 351), с. 267–268, іл. 92, 93 (фіти в нотному тексті, арк. 444, 443–443 зв.), с. 323, іл. 105 (лики в декорі).

Лит.: Ясіновський. Виправлення, уточнення і доповнення (2), с. 162 (доповн. опису); Ясіновський. Воскресні ірмоси у нотолінійній транскрипції; Ясіновський. Питання музичної форми у піснеспівах сакральної монодії Східного обряду.

**№ 18 20–30 рр. XVII ст.
біл.**

Москва, ГИМ, Син. певч. 1381

ґ°, I, 444 арк., без поч.; скоропис, у мові елементи повноголосся.

Н.: у нотному тексті фіти, бекари, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: дошки в шкірі, XVII ст.

Д.: орнам. заставки, ініціали — кольорова плетінка.

Ф.: Каманін, №№ 573–579 — 1615–1639 рр.; № 1088 — 1621 р.

З.: Книга гл҃емаѧ ѿромоѧ монастыра ѡбщежителнаго вѣтеннаго иноческаго и храмов г҃ѣх вѣоавленій и Р҃жства Х҃ба православна греческаго восточнаго (арк. 3–12); Г҃ни Іромоѧ казіѡбный Патрїарха госѡдарѧ (арк. 1).

П.: 3 б-ки Воскресенського Ново-Єрусалимського м-ря під Москвою.

<ОБИХОД з доповн.> – кондак на Різдво Христове, припіву у Вел. суботу *Достойно єсть, Роди всѣ пѣснь*, уривок всеношної, стихири зачатію прор. Іоана, чуду арх. Михаїла, стихира на Воздвиження *Прийдіте веси язци*, подoben 2 гласу *Доме євфратов*, на всеношній псалми *Благослови душе моя господа* та *Блажен муж*, поліелей *Хваліте імя господне*, псалом в неділю Блудного сина *На рецѣ Вавілонстей*, стихира на воскресній утрени *Воскрес Ісус*, без нот припіву на празники, серед них преп. Феодосію і Антонію Печерським (арк. 8 зв.), преп. Симеону Сербському (арк. 9); по Євангелію *Отче слова*, стихири Богородиці, літургія (арк. 1–19 зв.).

ОКТОЇХ воскр. – на вечірні воскресні стихири *Вечерняя наша молитва* та ін., догматики, стихири, богородичні; на утрени сідальні, степенні-антифони, воскресні стихири (арк. 21–68).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів, *розники* (арк. 69–154).

<ТРІОДЬ>, серед піснеспівів є страсті (арк. 155–258 зв.).

<СТИХИРАР>, поч. преп. Симеону Столпнику (арк. 259–371 зв.).

<Доповн.> — богородичні *Гр҃шиних молитви* на 8 гласів, з ремаркою «стих поєтся над умершим», в неділю Блудного сина *На рецѣ Вавілонстей*, тропарі у Вел. піст на часах, піснеспіву на всеношнім на празники, подobenі стихирам, в неділю на утрени *Ангельский собор* та ін., поліелей *Хваліте імя господне* та *Раби, господа* (арк. 372–385).

<УКАЗ> ірмосам та іншим піснеспівам (арк. 435–444 зв.).

Вказ. напіву: болгарський — подoben 6 гласу *Ангелскіє пред ідут сили* (арк. 382);

грецький — кондак на Різдво Христове *И парфенос симирон*, Херувимська *Неанес и та херувим*, киноник *Ените тон киріон*, окремі піснеспіви з літургій св. Іоана Златоустого, св. Василя Великого і Преждеосвященної (арк. I, 393 зв., 395 зв., 396–434 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Публ.: Ігнатенко. Різдвяний кондак “по-грецьку”, с. 178 (кондак *И парфенос симирон*, арк.1).

Лит.: Сахаров. Описание славяно-русских рукописей... Воскресенского Ново-Иерусалимского м-ря, с. 4, № 57; Леонид. Описание, с. 60, № 121; Амфилохий. Описание, с. 108–109, № 40; Строев. *Описание рукописей*, с. 243, № 33; Разумовский. Архив, 2/4, арк. 41 (датує 1623–1652 рр., тобто часом існування Кутейнського м-ря); Ясіноўскі. Беларускія Ірмалой, с. 51; Ясіновський. Джерела вивчення, с. 15; Ясіновський. Український нотолінійний, с. 50; Ясіновський. Церковно-співочі ініціативи, 44; Ніколаєў. *Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 5; Ігнатенко Євгенія. Поняття “перевод”, с. 88, 91; Лаўрык. Рукапісная кніга ў Куцейне, с. 25.

№ 19   **2 чв. XVII ст.**

Київ, НБУВ, ДА 91 Л.

F°, 259 арк., між арк. 14–15 бракує 1 арк., скоропис; 11 рядків на стор.

Н.: дрібний нотопис, як і слова, тривалості ноток від бревіс до вісімок, наприкінці зрідка льонга (арк. 204 зв., 254 зв.); ключ С на 3-й і 4-й, зрідка на 1-й лінійках; в кін. нотних рядків сторожі.

О.: первісна — дошки в шкірі з орнам. витисками.

Д.: орнам. заставки, ініціали — кольорова плетінка.

Ф.: Гераклітов, №№ 645–646 — 1628–1630 рр.

З.: [Року] 164[...] ізволенієм отца и поспѣшенієм сына и совершенієм святого духа раб божій Лаврин з панем Иван Кушнеренко, Савка Пилипенко, Лукчин [?] Матфей отменили сию книгу рекомую Ирмолой до храму Преображенія господня за отпущеніє грехов своих и придали еи в дозор отцу Кирику в дозор [!] на тот час бывши презвитером при храмѣ Преображенія у Гайсиенѣ который нѣхто отдалити от церкви святой апостольской [?] (арк. 15–19); у XIX ст. належав до церкви преп. Феодосія Києво-Печерського м-ря (на внутр. частині верх. обкладинки).

П.: до б-ки КДА надійшов від протоієрея І. Ольшевського.

<ОБИХОД з доповн.> – всеношне, літургії св. Іоана Златоустого і св. Василя Великого, канон в неділю Цвітну, пізніші доповнення ірмосів з різних гласів, пропущених в основному розділі (арк. 1–14).

ОКТОЇХ воскр. (арк. 15–70 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 71–79).

<МІНЕЯ празн.> – ірмоси в неділю перед Різдвом Христовим, стихирі та ірмоси на Різдво Христове, ірмоси на Обрізання, в неділю перед Богоявленням, ірмоси і стихирі на Богоявлення, ірмоси на Стрітень, поліелей *Хваліте імя господне* (арк. 79–108).

<ТРІОДЬ> – псалом *На рѣци Вавилонстей* в неділі перед Вел. постом, у Вел. піст тропар *Покаяния отверзи*, два прокимни *Не отврати лица* і *Дал еси достояние*, літургія Преждеосвященна; ірмоси в неділю Хрестопоклонну, Богородиці 8 гласу *Воду прошед яко по суху* і 4 гласу *Отверзу уста моя*, у четвер 5 неділі Вел. посту; кондак Богородиці, ірмоси на *ѸѸханіє* (в неділю Цвітну), тропар у Вел. понеділок

Се жених гряде, ірмоси у Вел. понеділок, вівторок, середу, у Вел. четвер, тропар *Єгда славнії ученици*, за Херувимську *Вечери твоєї тайней*; ірмоси і стихири у Вел. п'ятницю, у Вел. суботу припіву, ірмоси, *Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть, Прийдіте ублажим Іосифа*; канон на Воскресіння (ірмоси і тропарі) і стихири; ірмоси в неділі П'ятидесятниці – в неділю 2 Томину, 3 Мироносиць, 4 о Разслабленом, в середу преполовлення, 5 Самарянки, 6 о Сліпом, Вознесенню, Зшестю св. Духа (арк. 108–174).

<МІНЕЯ празн., продовження> – преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Богородиці, Воздвиженню, арх. Михаїлу, Введенню, свт. Миколаю (арк. 174–204 зв.).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові, на 8 гласів (арк. 205–259 зв.).

Вказ. напіву: київський – на всеношній псалми *Благослови душе моя, Блажен муж* (арк. 1, 2 зв.);

острозький – *Блажен муж* (арк. 3);

старосвітський-старожитний – Херувимська (арк. 4);

болгарський – кондак Богородиці, *Воскресни Боже* (арк. 122, 142);

грецький – *Ягїос ѡ Δεωс* (арк. 9 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 71–73 (Херувимська, арк. 4–5).

Лит.: Лебедев. *Рукописи*, с. 39, № 91 (Муз. 912); Ясиновський. Перші східнослов'янські, с. 51–54; Ясиновський. Нотні рукописи, с. 150, № 118; Ясиновський. Нотні рукописи Поділля, с. 344; Корний. Болгарський напев, с. 51; Прилепа. Поспівки як чинник самобутності.

№ 20   **2 чв. XVII ст.**

Київ, НБУВ, Худ.-пром. 790

4° продовг./long, 300 арк., арк. 292–300 з ін. рук., без поч. і кін.; скоропис, у мові елементи повноголосся.

Н: в кін. нотних рядків сторожі.

О: дошки в шкірі з орнам. витискама.

Ф: Каманін, № 534 (?) — 1634 р.; № 511 – 1625 р.

З: *Сїта книга пармолой Феодора Сїла* (запис XVII ст., арк. 2 зв.).

П: знайдений Данилом Щербаківським 1910 р. в Євстафійській церкві м. Турійська під час екскурсії на Волинь (*наклейка*).

<ОБИХОД, уривок> – *С нами Бог, Воскрес Ісус*, причасник *Хваліте господа, Алілуя* (арк. 1–2 зв.).

ОКТОЇХ воскр. (арк. 3–51 зв.).

ПОДОБНІ стихирам (арк. 52–58 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси в неділю перед Різдвом Христовим, стихири, сідальні, канон (ірмоси і тропарі) та ін. на Різдво Христове, стихири та ірмоси на

Богоявлення, ірмоси на Стрітень; псалом в неділю Блудного сина *На ріці Вавилонстей*, тропар *Покаяння отверзи*, прокимен *Не отвори лица*, літургія Преждеосвященна, задостойник *О тобі радується*, ірмоси в 3 неділю Вел. посту, ірмоси Богородиці гласу 8 *Воду прошед яко по суху* і гласу 4 *Отверзу уста моя*, ірмоси у четвер 5 неділі Вел. посту, кондак Богородиці, канон (ірмоси з тропарями) в неділю Цвітну, ірмоси в дні страсного тижня, страсті, стихира у Вел. п'ятницю *Тебе одіючагося*, у Вел. суботу *Прийдіте ублажим Іосифа*, припиви, канон (ірмоси з тропарями), *Да молчит всякая плоть*, канон (ірмоси з тропарями) і стихири на Воскресіння, ірмоси в неділі П'ятидесятниці – Томину і т.д.; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Богородиці, Воздвиженню, арх. Михаїлу, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю (арк. 58 зв.–213 зв.).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові (арк. 214–289 зв.);

<Доповн.> – Херувимська, уривки з іншого рукопису – ірмоси у Вел. піст *Поімо господеві, Свѣта подателя, Видите, видите*, обірвано (290–299 зв.).

Вказ. напіві: **болгарський** — *Прийдіте людие* (арк. 182).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Щеглова. Описание рукописей, с. 9, № 24 (34); Корній. *Українська шкільна*, с. 86, 88, 94, 146, 147; Корній. *Історія української музики*, част. 1, с. 156, 157, 160, 162, 163, 167, 289–290; Ясіновський. *Виправлення, уточнення і доповнення* (1), с. 162 (доп. бібліогр.); Ясіновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 100; Зинченко. *Ритмическая организация знаменного*, с. 192–198; Зинченко. *Принципи фіксації фітних розспівів*.

№ 21   **2 чв. XVII ст.**

Львів, ЛНБ, НД 161

8° продовг./long, 359 арк., без поч. і кін.; 5 нотних рядків на стор.; дрібн. півустан, у мові елементи повноголосся.

Н.: у нотному тексті фіти, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: відсутня.

Ф.: Каманін, №№ 605–630 — 1630–1650 pp.

З.: «Феодор Сем бакаляр 1739 [року]» (арк. 162 зв.); «Дмитрій Онишкевич» — очевидно, підпис власника рукопису (арк. 15 зв., 35 зв., XIX ст.); належав до с. Новосілки Кардинальські (арк. 133 зв., 135 зв.).

ОКТОЇХ воскр., поч. з 4 гласу (арк. 1–59);

ПОДОБНІ стихирам (арк. 59–72);

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – часи *царскіє* перед Різдвом Христовим *Вифлеоме уготовися* (арк. 72–90); стихири, два канони (ірмоси з тропарями) та ін. на Різдво Христове, ірмоси на Обрізання, стихири та ірмоси на Богоявлення, канон (ірмоси з тропарями) на Стрітень; поліелей *Хваліте імя господа*, в неділі о Блуднім сині, М'ясопусну і Сиропусну псалом *На ріці Вавилонстей*; у Вел. піст два прокимни *Не отвори лица твоего* і *Дал еси достояние*, тропар *Покаяние отверзи*, літургія Преждеосвященна, задостойник *О тобі радується*, ірмоси в 3 неділю Вел. посту,

Богородиці *Воду прошед яко по суху* гласу 8, на Благовіщення, у четвер 5 неділі Вел. посту, кондак Богородиці, ірмоси в суботу Лазареву, на В'їхання стихира *Денесь благодат* і канон (ірмоси з тропарями), ірмоси у Вел. понеділок, вівторок, середу, четвер, за Херувимську *Вечери твоєї тайней* і стихири, тропарі *Се жених гряде в полуноци* і *Єгда славнії ученици*, у Вел. п'ятницю ірмоси і стихири, у Вел. суботу припиви, канон (ірмоси з тропарями), *Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть*; на Воскресіння канон (ірмоси з тропарями), стихири, тропар *Христос воскрес*; ірмоси в неділі П'ятидесятниці, на Вознесіння, Зшестя св. Духа стихири та ірмоси; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Богородиці, ірмоси на Воздвиження, арх. Михаїлу, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю, стихири Благовіщенню *Совѣт превѣчний, Явлешися яко, Бог идеже хоцет*, обірвано (арк. 91–359 зв.)

Вказ. напиви: болгарський — стихира на Різдво Христове *Слава во вишних Богу* (арк. 101 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: Ясиновський. Нотолінійні рукописи, с. [105], іл. (арк. 101 зв.); Ясиновський. *Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої*, с. 584, іл. 6 (поч. стихири на Різдво Хр. *Слава во вишних Богу* напіву болгарського, арк. 101 зв.).

Лит.: Свенцицкий. Церковно- и русскославянские рукописи, с. 384, № 92; Ясиновський. *Нотолінійні рукописи*, с. 45, № 67; Jasinowskyj. *Znaczenie eparchii przemyskiej*, с. 418, № 153; Іванов. *Співацька освіта*, 44, 150, 152; Ясиновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 104.

№ 22

2 чв. XVII ст.

Львів, ЛНБ, БА 28

ґ°, 155 арк., без поч. і кін., пропуски в сер., арк. сильно пошкоджені; 11 рядків на стор.; дрібн. півустав, у тексті елементи повноголосся.

Н.: тривалості ноток від льонґи до вісімок; фітні вокалізи розписані; в кін. нотних рядків сторожі.

О.: дві дошки в шкірі з орнам. витисками.

Д.: орнам. заставки, ініціали — рослинні мотиви стародрук. типу, плетінка з зооморфними елементами, в кольорі; на арк. 61 в заставці мініатюра.

Ф.: Каманін, № 1234 — 1633–1636 pp.; Laucevičius, № 1861 (віддалена аналогія) — 1631–1640 pp.

П.: до б-ки ЛБА надійшов з б-ки Львівської духовної семінарії, де зберігався під № 185.

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів, поч. з 4 гласу (арк. 1–81 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 83–88 зв.);

<МІНЕЯ празн.–ТРІОДЬ> – стихири на Різдво Христове, Богоявлення, стихира св. Іоану Предтечі *Во плоти світилнице*; стихири та ін. перед Вел. постом: в неділю Блудного сина *Отческаго дара*, в суботу Мясопусну *Єгда поставятся*, в неділю Сиропусну *Сѣде Адам, Приспі время*; в 1 неділю Вел. посту стихира *Во тиминѣ грѣховнѣ*, поліелей *На рѣцѣ Вавилонстей*, тропар *Покаяния отверзи*, два прокимни у Вел. піст *Не отврати лица* і *Дал еси достояние*, літургія Пржедєосвященна, *Аллілуя* на літургії св. Василя Великого, кондак Богородиці, стихири в неділю Хрестопоклонну *Пособивий господи*, в суботу Лазареву

Предстал єси, тропар у Вел. понеділок *Се жених гряде*, стихира *Вторую Євву*, у Вел. четвер тропар *Єгда славнії ученици*, стихира *Чадо єхидно*, за Херувимську *Вечери твоєї тайней*, страсті, стихир у Вел. п'ятницю *Тебе одіючагося* та ін., у Вел. суботу припіву, стихир, *Воскресни Боже*, за Херувимську *Да молчит всякая плоть*; стихир на Воскресіння; в неділю Цвітну канон (тропарі) і стихира *Днесь благодат*; стихир на Зшестя св. Духа, на Різдво св. Іоана Предтечі, апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Богородиці, обірвано (арк. 89–155 зв.).

Вказ. напів: **болгарський** — на Різдво Христове поліелей *Прийдіте відим вірнії*, у Вел. суботу *Воскресни Боже*, стихира на Зшестя св. Духа *Царю небесний* (арк. 92 зв., 134 зв., 145).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Ясиновський. *Нотолінійні рукописи*, с. 59, № 101; Ясиновський. Сучасний погляд на київську нотацію, с. 102.

№ 23   **2 чв. XVII ст.**

Львів, НМЛ, Q 154

4°, 42 арк., уривок без поч. і кін.; скоропис.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: нова.

Д.: уривок орнам. заставки (арк. 13).

Ф.: Каманін, № 502 (?) — 1633–1637 рр.

З.: нерозбірливий запис з датою 1689 р. (арк. 26 зв.).

П.: до НМЛ надійшов 1909 р.

ІРМОСИ празн. – Успінню, Воздвиженню, арх. Михаїлу; уривок столпових ірмосів, гласи 1–4.

Календарно-мінейний структурний тип.

№ 24   **2 чв. XVII ст.**

Львів, НМЛ, Q 251

4°, 257 арк., без кін., арк. 98–а, 253–257 пізнішого часу, між арк. 3–4 декілька арк. бракує; дрібн. півустав; по 8 нотних рядків на стор..

Н.: київська квадратна, у нотному тексті релятивні бемолі, бекари (арк. 7, 95 зв.), в кін. нотних рядків сторожі.

О.: дві дошки в шкірі з орнам. витискамаи.

П.: орнам. заставки, ініціали – кольорові рослинні мотиви стародрук. типу (арк. 1, 207); гравюри (арк. 161, 177 зв., 178).

Ф.: Каманін, №№ 740, 743 — 1622–1637 рр.; Мацюк, № 426 — 1639–1640 рр.

З.: *Внишовое* (на полі, арк. 116 зв.); *Вні ярмолоб коупилъ ємъ за пѣвъшегта золотого* (арк. 9); «Сей Ярмолой Олексея диякона глибоцкого» (арк. 144); на пізнішому вставному арк. «Олексей дидаскаль вписав стихир у на Преображенія Прообразуя воскресєніє твоє Христе Боже – без нот (арк. 178.).

Л.: до НМЛ надійшов 1913 р. з с. Глибоке Богородчанського пов. від учня VIII гімназійного класу В. Гординського.

ОКТОЇХ воскр. (арк. 1–62 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 62 зв.–72 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси в неділю перед Різдом Христовим, ірмоси і стихири на Різдво Христове, Обрізання, Хрещення, Стрітень (арк. 73–99 зв.); в неділю Сиропусну тропар *Покаяння отверзи*, два прокимни *Не отврати лица* і *Дал еси достояние*, літургія Преждеосвященна, задостойник *О тебѣ радується*, ірмоси в неділю Хрестопоклонну, Богородиці (глас 8), на Благовіщення припів *Архангельский глас* та ірмоси, ірмоси в четвер 5 неділі Вел. посту, кондак Богородиці, ірмоси в суботу 6 неділі Вел. посту, на В'їхання, в дні страсного тижня, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней*, у Вел. п'ятницю ірмоси та стихири, у Вел. суботу *Да молчит всякая плоть* та ірмоси; ірмоси в неділі П'ятидесятниці (арк. 100–158); ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу, ірмоси пр. Іллі, ірмоси і стихири Преображенню, Успінню, ірмоси Різду Богородиці, Воздвиженню, арх. Михаїлу, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю (арк. 165–204).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові (арк. 208–257).

Вказ. напіві: **болгарський** – подобен 6 гласу *Ангелскіє пред ідут сили*, кондак Богородиці, *Бог господь* з воскресними тропарями (арк. 67, 115 зв., 253); з **грецьким** текстом – *Неаснес и та херувим, Паса пноі* (арк. 204 зв.–206 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 151 (кондак Богородиці – заключні стишки *Да зовем Ти* з ремаркою *Книшовое*, арк. 116 зв.); Ясіновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції*, с. 246, іл. 57 (особливості нотації, арк. 132 зв.).

Лит.: Ясіновський. Виправлення, уточнення і доповнення (1), с. 163 (уточн. запису, доп. бібліогр.); Ясіновський. Виправлення, уточнення і доповнення (3), с. 233 (доп. опису).

№ 25

2 чв. XVII ст.

Львів, НМЛ, Q 358

4°, 201 арк., без поч. і кін., пропуски в сер., арк. 188–201 іншого почерку; скоропис.

Н.: у нотному тексті вживаються бекари (арк. 1 зв.), в кін. нотних рядків сторожі.

О.: відсутня.

Д.: дві орнам. заставки — плетінка й квіти стародрук. типу (арк. 51, 107).

Ф.: Laucevičius, № 813–1631 р.

Л.: до НМЛ надійшов 1924 р.

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> – ірмоси та стихири на Богоявлення, Стрітень; в неділю Блудного сина пс. *На рѣці Вавилонстей*, в дні Чотиридесятниці прокимен *Не отврати лица*, літургія Преждеосвященна, задостойник *О тебѣ радується*, ірмоси в 3 неділю Вел. посту, Богородиці гласу 8, на Благовіщення, у четвер 5 неділі Вел. посту, в суботу Лазареву, неділю Цвітну, в дні страсного тижня,

страсті, ірмоси і стихири у Вел. п'ятницю, у Вел. суботу ірмоси, *Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть*, ірмоси і стихири на Воскресіння (арк. 1–105 зв.); на 8 гласів *Господи возвах і Слава Отцу і Сину* (арк. 106–106 зв.); ірмоси в неділі П'ятидесятниці, ірмоси і стихири на Зшестя св. Духа (арк. 107–141); ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво Іоана Предтечі, ірмоси і стихири апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Богородиці, Воздвиження, арх. Михаїлу, Введенню, свт. Миколаю; в кін. причасник *Гѣло Христово, задостойник О тобі радується* (арк. 142–187 зв.).

<ІРМОЛОГІОН, уривок> – ірмоси столпові, глас 1 без поч., в кін. глас 2, пісня 7, обірвано (арк. 188–201 зв.).

Вказ. напів: *рѣкиє* – слави (арк. 106 зв.);

гѣвокоє — задостойник *О тобі радується* (арк. 185 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с.91–93 (задостойник *О тобі радується*, арк. 185 зв.–186); Ясіновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції*, 216, іл. (арк. 102).

Лит.: Ясіновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 105.

№ 26   **2 чв. XVII ст.**

Львів, НМЛ, Q 406

4°, 302 арк., без поч., місцями арк. переплутані: арк. 1 повинен бути між арк. 7–8; між арк. 88–89 пропуск; дрібн. півустав.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: дошки в шкірі з орнам. витисками

Д.: одна орнам. заставка — плетінка (арк. 214).

Ф.: Каманін, №№ 1195–1203 — 1633–1646 рр.

З.: «Сей Ярмолой належачій до храму сошествія святого духа во градѣ Потиличу то есть до церкви гончарской и ружних майстров. А гди би кто от тоей церкви отдаляв, на вѣки проклят будет. Потписує провѣзор обиватель от той же церкви святого духа Иван Кожан провѣзор от той церкви. 1830 [року] 29 [...]» (арк. 17–26); «Ірмолой церкве святой Троици Подтелицкой» (почерк XVII ст., арк. 99 зв.); «Jan Trzeci z łaski bożej król Polski» (арк. 265); в кін. 4 гласу дата 1666 р., але сумнівно, що вона належить переписувачеві (арк. 265); лат. приказка «Omnis homo mendax solus deus verax» (арк. 27).

П.: до бібліотеки 1963 р. Л подарував Константин Добрянський.

ОКТОЇХ воскр., поч. з 6 гласу (арк. 1–16 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 17–26).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси в неділю перед Різдвом Христовим, ірмоси і стихири на Різдво Христове, Обрізання, Богоявлення, Стрітень (арк. 26 зв.–60); у Вел. піст два прокимни *Не отврати лица твоего і Дал еси достояние*, літургія Преждеосвященна, задостойник *О тобі радується*, ірмоси в неділю Хрестопоклонну, Богородиці гласу 8, Благовіщенню, у четвер 5 неділі Вел. посту, припів на Благовіщення *Архангельский глас*, кондак Богородиці, ірмоси в суботу

Лазареву, стихира на В'їхання *Днес благодат* та ірмоси, ірмоси в дні страсного тижня, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней* і тропар, страсті, у Вел. п'ятницю ірмоси і стихири, у Вел. суботу ірмоси, стихири та припиви, канон і стихири на Воскресіння; ірмоси в неділі П'ятидесятниці, ірмоси і стихири на Зшестя св. Духа (*арк. 60–173 зв.*); ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, ірмоси і стихири апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Богородиці, Воздвиженню, арх. Михаїлу, Введенню, Святителям, свт. Миколаю (*арк. 173 зв.–211 зв.*); ін. почерку *Да молчит всякая плоть* (*арк. 212–213*).

<ІРМОЛОГІОН> – ірмоси столпові, в кін. іншого почерку кондак Богородиці (*арк. 214–302 зв.*).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Jasinowskyj. Znaczenie eparchii przemyskiej, с. 417, № 130.

№ 27 2 чв. XVII ст.

Львів, НБЛУ, Рук. 1771/І

4°, 307 арк., без поч. і кін., арк. 237–307 іншого почерку; дрібн. півустав.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

Д.: орнам. заставки, ініціали — квіти, рослинні мотиви стародрук. типу, в кольорі; в заставках дві мініатюри (*арк. 177, 237*).

Ф.: Каманін, №№ 522–531 (?) — 1624–1651 рр.

З.: «Сия книга Єрмолой Яна Маркев'ча дяка» (*арк. 61 зв.–64*); «Сию книгу ісправив дяк Раковецький Юрко Маркевич» (олівцем, *арк. 11 зв.–12*); «Рік 1913 був дуже тяжкий, дуже діти умирали; в Федора Мороза умерло 5-теро дітей» (олівцем, *арк. 144 зв.–145*); «W roku 1828 było ciężsko; nawet i w sumenariom nie mogli się wytrzymać» (*арк. 259, 261*); «Сія [книга] знаходилася в році 1913 Михаил Біжак дяк Раковецький і Кривець» (*арк. 283 зв., олівцем*).

П.: «Ірмологіон с. Кривець Станіслав. обл. від вчителя Феданка Олександра Антоновича, с. Солотвино» (запис історика Ярослава Ісаєвича на окремому арк., через якого в 1950-х роках рукопис надійшов до НБ Львівського університету).

ОКТОЇХ воскр., поч. з антифонів 3 гласу (*арк. 1–62*)

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (*арк. 62–74*).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси в неділю перед Різдом Христовим, ірмоси і стихири на Різдво Христове, Богоявлення, Стрітень; пс. *На ріці Вавілонстей*, у Вел. піст тропар *Покаяння отверзи*, два прокимни *Не отврати лица твоего* і *Дал еси достояние*, літургія Преждеосвященна, задостойник *О тебе радується*, ірмоси в неділю Хрестопоклонну, на Благовіщення, у четвер 5 неділі Вел. посту, кондак Богородиці, ірмоси в суботу Лазареву, в неділю Цвітну, в дні страсного тижня, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней*, стихири та ірмоси у Вел. п'ятницю та суботу; ірмоси в неділі П'ятидесятниці — Томину і т.д., ірмоси і стихири на Зшестя св. Духа; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі; ірмоси і стихири апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, Різду Богородиці, далі лише ірмоси — на Воздвиження, арх. Михаїлу, Введенню (*арк. 75–234*).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові, обірвано на 9 пісні 7 гласу (*арк. 237–307 зв.*).

<Доповн.> – пізніші нотні записи (арк. 234–236).

Вказ. напів: **болгарський** — *Воскресни Боже* (арк. 146).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Ясіновський. Сучасний погляд на київську нотацію, с. 103.

№ 28   2 чв. XVII ст.

Харків, ДНБ, Рук. 819109

F°, 223 арк., без кін.; дрібн. півустав.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: давня, знищена.

Д.: орнам. ініціали — плетінка з зооморфними елементами, заставки — квіти; мініатюри (арк. 1, 185, 209).

Ф.: Каманін, №№ 860–870 — 1628–1646 pp.; в кін. Каманін, №№ 648–646 (?) — 1632–1636 pp.

З.: поминання Симеона Робкевича, бувшого слуги луцького єпископа (на форзаці); «Z biblioteki Zahogowskiej» (арк. 3).

Л.: наклейка виставки XI Археологічного з'їзду в Харкові: «Вл.-Вол. епарх. Древлехранил.» (арк. 134 зв.).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН (арк. 1–184).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 185–190).

<ОБИХОД> – всеношне, *С нами Бог* (арк. 193–194).

<МІНЕЯ празн.> – стихирини, поч. з Різдва Богородиці, в кін. Успінню, обірвано (арк. 193–223 зв.).

<Доповн. пізніші> – кондак Богородиці, на 8 гласів троїчні, богородичні (арк. 183 зв.–184, 191).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Алексей. Список, с. 306, № 40 (?); Каманін. *Краткий перечень*, с. 7.

№ 29   2 чв. XVII ст.

Ужгород, КМ, арх. 8465

4°, 201 арк., без поч. і кін., між арк. 66–67 пропуск, арк. 51–66 з поч. кодекса; дрібн. півустав.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

Ф.: Каманін, №№ 1189–1205 — 1634–1650 pp.

З.: «[...] сію книгу Ієрмолой священного ієромонаха Гервасія і Трифолой кієвскої за 15 талярій битих криревѣ [?] монити полскої моя праця питома. Перви два [?]: 5 маріяш за оправу охтая писаннаго, стихир из мого полотна, тен болший образ святого Никалая, Требничок, Часословник малій, ложиця мосяжова, рушник, и на жертвеннику рушник кень под престолом. Нехай с вѣдома богу и людем сеним [?] отсе [?]» (XVIII ст., арк. 118–118 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРІОДЬ> – ірмоси і стихири на празники, поч. з Різдва Христового, піснеспіви Вел. посту, в кін. ірмоси в четвер 5 неділі Вел. посту, обірвано (*арк. 1–50 зв.*); ірмоси в неділю Томину і т.д., в кін. стихира свт. Миколаю, обірвано (*арк. 67–135 зв.*).

ОКТОЇХ воскр., поч. з антифону 7 гласу (*арк. 51–66*).

<Допов.> – ін. почерку *Єгда дух твой послан*, обірвано (*арк. 66–66 зв.*).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові, в кін. глас 8 пісня 6, обірвано (*арк. 136–201 зв.*).

Календарно-мінейний структурний тип.

№ 30 2 чв. XVII ст. (до 1643 р.), ієром. Тарасій, Москва, РГБ, ОИДР 248 біл. василіянські м-рі Мінська, Вільна і Жирович (арк. 153 зв.)

F°, 261 арк., арк. переплутані: на поч. повинні бути арк. 256–260, потім 247–255, початкові арк. 1–13, очевидно, повинні знаходитися в кін.; арк. 213–243 іншого почерку; дрібн. півустав з елементами скоропису.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: в давній оправі з орнам. витисками.

Д.: орнам. заставки, ініціали, кінцівки, прикраси на полях — рослинні мотиви, квіти, плетінка, в кольорі, вел. кількість орнам. малих ініціалів.

Ф.: Laucevičius, №№ 189–195 — 1615–1653 pp.

З.: переписувач – «Паки и паки. Господи благослови. Честь и слава господу богу и пречыстой светой девицы Маріи и всем светым. Столп сии написан быст мною недостойным иєромонахом Тарасием закону иже во светых отца нашего Василия Великого. Подписал рукою власною, тр. В Менску почал, а у Вилни и у Жыровичах докончыл» (проста літорія, з помилками, *арк. 153 зв.*), там само іншим почерком: «Лѣта господня [1]643 мца августа 23 дня в среду отдание празник Успения предвѣчныя владичицы нашея богородицы и бист да діви Марія»; записи переписувача в кін. розділів: «Конец третьего гласа ирмосом» (*арк. 85*), «Конец шостого гласа ирмосом» (*арк. 126*), «Конец ирмосом сего гласу» (*арк. 134 зв.*), «Конец ирмосом осмо гласу» (*арк. 153*); скорописом XVII ст.: «Писал рукой и справедливо, хтос то не мудре, писал и криво» (*арк. 153*).

Л.: «От купца Кружникова» і № 94 (*на форзацному арк.*); бібліотечні нотатки Вука Ундольського, Павла Строева, Петра Хавського.

СКАРА – перелік піснеспівів Октоїха, Ірмологіона, Мінеї, під 24.07 згадані руські св. Борис і Гліб (*арк. 1–13 зв.*).

ОКТОЇХ воскр. – сідальні, на 8 гласів (*арк. 14–24*); степенні-антифони, на 8 гласів (*арк. 24 зв.–35*); воскресні та восточні стихири, на 8 гласів (*арк. 213–243 зв.*); догматики, на 8 гласів (*арк. 247–255 зв.*).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів (*арк. 36–153*); богородичні дневні, на 8 гласів (*арк. 246–246 зв.*).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (*арк. 154–161 зв.*).

ТРІОДЬ – погтноє п'їніє, канон і стихири на Воскресіння (*арк. 162–186 зв.*).

<МІНЕЯ празн.> – розники перед Різдом Христовим, стихири на празники, поч. з Різдва Христового (арк. 187–212 зв.).

<ОБИХОД> – всеношне, *С нами Бог*, пс. *На ріці Вавілонстей*, богородичні по славославію, Херувимська, у Вел. піст на часах, стихира на погреб *Содѣтелю і творцу* (арк. 256–261).

<Доповн.> – сольмізаційна таблиця (арк. 245 зв.).

Вказ. напів: **супрасльський** — воскресні і восточні стихири, *Святий Боже* (арк. 243 зв., 213–243 зв.);

грецький – Херувимська *Іже херувими* (арк. 259);

напѣл добрий – задостойник *О тобі радується* (арк. 244);

меледыйнаа – *Слава во вишних Богу* (арк. 192 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Публ.: Ясиновський. *Українські та білоруські нотолінійні Ірмалої*, с. 585, іл. 7 (орнам. заставка та ініціал на поч. стихири у Вел. п'ятницю *Тебе одіючагося*, арк. 174); Ясиновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції*, с. 256, іл. 70 (особливості нотації, арк. 174).

Лит.: Строев. Библиотека, вып. I, с. 145, № 248; Ясіноўскі. Беларускія Ірмалої, с. 50–55; Ясиновский. Певческие рукописи, с. 287–288, № 2; Касцюкавец. Беларускі рукапісны ірмалої; Picarda. The Evolution, с. 33 (помилкова дата перепису — 1750 р.); Ясиновський. Джерела вивчення, с.15; Ніколаєў. *Палата кнігопісная*, с. 195, 225; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 49–50; Ясиновський. Церковно-співочі ініціативи, с. 26, 47; Ясиновський. Матеріяли до біографічного словника, 125; Ніколаєў. *Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 6, с. 132–133.

№ 31   **2 чв. XVII ст.**

Москва, РГБ, Разум. 92

F^o, 186 арк.+1 уривок, прикlesний до нижньої обкладинки, без кін.; скоропис, чорнило словесного тексту зблідло, письмо каліграфічне з розмашистими прямих ліній; 10 рядків на стор.

Н.: нотне письмо дрібне, але досить виразне, часто вживається ключ на першій лінійці, в кін. нотних рядків сторожі; тривалості ноток від льонги до чвертки.

О.: в давній оправі з орнам. витискамаи.

Д.: орнам. заставки, ініціали — квіткові мотиви.

Ф.: Laucevičius, №№ 454–456 — 1622–1631 pp.

З.: штамп давнього відділу рукописів Румянцівського музею, бібліотечна наклейка з № 3927.

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів (арк. 1–119).

ОКТОЇХ воскр., на 8 гласів (арк. 120–157 зв.).

<ОБИХОД> – всеношне, на 8 гласів *Господи возвах, слави і Бог господь*; поліелей *Хваліте імя господа*, стихира *Воскрес Ісус*, пс. в неділю Блудного сина *На ріці Вавілонстей*, *С нами Бог*; у Вел. піст *Покаяння отверзи*, два прокимни *Не отвори лица і Дал еси достояние*, літургія *Преждеосвященна*, задостойник *О тобі радується*, кондак Богородиці, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней*, у Вел.

суботу припівви, *Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть*; літургія св. Іоана Златоустого (арк. 158–174 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 174зв.–181).

<Доповн.> – розники в неділю перед Різдом Христовим, в кін. стихира на Різдо Христове *Слава во вишних Богу*, обірвано (арк. 182–186 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Собрание Д. В. Разумовского, с. 114, № 92; Конотоп. О некоторых принципах; Ясиновский. Певческие рукописи, с. 287, № 1; Ясиновский. Содержание и структура, с. 163; Ясиновский. Український нотолінійний, с. 50; Николаеў. Книжная культура Вялікаго Княства Літоўскага, с. 130, № 7.

№ 32   **2 чв. XVII ст.**
біл.

Москва, ГИМ, Син. певч. 262

4°, 380 арк., без поч. і кін.; скоропис.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: в давній оправі з орнам. витисками.

Ф.: Каманін, № 778 — 1626–1632 pp.; № 1036 – 1627 p.; Гераклитов, №№ 97–100 — 1633 p.; Laucevičius, № 235 — 1618, 1626 pp.

З.: «Сей Ермолой Ивана Козака куплѣн [в] 1787-м году в [...], Сей Ермологий ворколабовского монастыр» (на форзаці); «Сей Ермолой Ивана Гратанѣка подарили в Ворколабтей монахи (на нижній обкладинці).

П.: ст. шифри, мабуть, Синодального училища церковного пінія: Кат. И. 24 (на охоронному нунумер. арк.), № 46 (наклейка на хребті).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН, поч. з гласу 2 пісні 6 (арк. 1–190 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 192–202 зв.).

<МІНЕЯ празн.> – стихири, поч. з Різдва Христового (арк. 203–266 зв.).

<ТРІОДЬ> – є Страсті, стихира у Вел. п'ятницю *Тебе одіющагося світом* у трьох мелодичних варіянтах – без позначень (арк. 267–361 зв.).

<Доповн.> – канон Успінню, ірмоси в неділю перед Різдом Христовим і перед Хрещенням, без нот величання на празники, обірвано (арк. 361 зв.–380 зв.).

Вказ. напівви: болгарський — *Прийдіте відим вірній*, стихири *Прийдіте людие, Царю небесний*, трипісонець в неділю Цвітну *Спаси во огни Авраамстія* (арк. 207, 223, 233 зв., 339 зв.).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Константинова. Болгарский распев, с. 277; Николаеў. Книжная культура Вялікаго Княства Літоўскага, с. 130, № 7.

№ 33 2 чв. XVII ст.

Санкт-Петербург, РНБ, Кап. F.1

F°, 219 + IV арк., приклеєні до обкладинок, без поч. і кін., пропуски в сер.; скоропис.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: давня, дуже пошкоджена.

Д.: орнам. заставки, ініціали — плетінка.

Ф.: Каманін, №№ 604, 608 — 1617, 1621–1622 pp.; № 1303 — 1638–1639 pp.; № 1115 (?) — 1636 p.; №№ 939, 945–946 — 1639–1640 pp.

П.: «Nis liber monasterii Mielecensis Ord[ini]s Divi Basylii Magni Solenitatis S[anctus] Nicolai» (арк. 1 зв.). Ст. шифри: № 63 і 64. Тобто, рукопис належав до Свято-Миколаївського Василянського м-ря в селі Мильця (Мильці), тепер Старовижівського р-ну Волинської обл.

<ОБИХОД> – літургія, уривки (арк. II зв. і I приклеєні до оправ).

ОКТОЇХ воскр., на 8 гласів (арк. 2–29 зв.).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів – ірмоси празничні (арк. 30–160 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 161–167 зв.).

< МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> – стихири на Різдво Христове, Богоявлення, Трьом святителям; в неділі Мясопусну і Сиропусну, два прокимни у Вел. піст, літургія Преждеосвященна, задостойник *О тобі радується*, канон в неділю Цвітну, Страсті, у Вел. суботу канон надгробний та ін., стихири на Зшестя св. Духа, Різдво Богородиці, Введення; поліелей *Раби, господа* та *Хваліте імя господне, Бог господь*, літургія (арк. 168–219 зв., у розділі багато втрачених арк.).Вказ. напіві: **болгарський** — *Бог господь* (арк. 214).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Ясиновський. Український нотолінійний, с. 50; Рамазанова. *Рукописные книги*, с.15–16, № 1.

№ 34 2 чв. XVII ст.

Санкт-Петербург, ИРЛИ, Перетц 185

4°, 345 арк., без поч.; скоропис.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: пізніша – дошки в шкірі.

Д.: орнам. заставки, ініціали — рослинні мотиви.

Ф.: Гераклитов, №№ 645–646, 661 — 1628–1650 pp.; Каманін, №№ 1216, 1220, 1224 — 1639–1658 pp.

З.: «Z Biblioteki Zahorowskiej» (арк. 1); «Teodor Galatowsky pisar» (арк. 244 зв.); «Той Іермолой по преставлені Ноя небожчика писався року седмого а писав старець пелехатїи на кудли стоячи на ринку за кратом а имя ему Пархѣм» (арк. 159 зв.).

П.: нотатка Володимира Перетца: «В. Перетц. 1925.IX.17» (на форзаці).

<ОБИХОД> – всеношне у трьох мелодичних варіантах, поч. втрачений, літургія (арк. 1–10 зв.).

ОКТОЇХ воскр., на 8 гласів (арк. 11–50).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів (арк. 51–227).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 228–236).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.>, поч. з Різдва Богородиці, в кін. богородичні на 8 гласів (арк. 237–321).

<Доповн.> – вибрані псалми блаженного Макарія і Никифора Товлемида на празники, прип'їли на поліелейні празники Филофея Монаха, всі без нот (арк. 322–349), на арк. 335 зв. припів кн. Володимиру: *Величаем благовѣрный княже Володимере и чтемъ святѣю памѣат твою, ижъ їдолы попрашасъ [?] и всю росийскѣю землю святѣмъ крещенїемъ просвѣтившаго.*

Вказ.напів: **острозький, супрасльський** – всеношне (арк. 1 зв., 3 зв.);

болгарський — кондак Богородиці, *Воскресни Боже*, без нот припіву (арк. 266, 289, 338).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Древнерусские рукописи Пушкинского Дома, с. 89–90; Иванов. Навчання церковного співу, с. 148; Ясиновський. Музыка (2001), с. 466.

№ 35   **2 чв. XVII ст.**
біл.

Вільнюс, LMAVB, F–19–131

4°, 147 арк., без кін., пропуски в сер.; дрібн. півустав, що переходить в скоропис; 8 рядків на стор.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі, тривалсті ноток від бревіса ло шіснадцятток.

О.: дошки в коричневій шкірі, з орнам. витисками, сліди двох замочків, пошкоджена.

Д.: орнам. заставки, ініціали — рослинні мотиви стародрук. типу, на арк. 73 кольорова плетінка.

Ф.: Каманін, №№ 756–758 — 1624–1636 рр.

П.: надійшов з Супрасльського м-ря.

ОКТОЇХ воскр. (арк. 1–72).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів (арк. 73–205 зв.).

ПОДОБНІ стихирам (арк. 206–212 зв.).

<ТРИОДЬ–МІНЕЯ празн.> – піснеспіви Чотиридесятниці, після стихир у Вел. п'ятницю пропуск, далі стихири на празники – апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, на Різдво Христове, Хрещення (арк. 212 зв.–244 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Добрянский. *Описание рукописей*, с. 277, № 131 (183); Ясиновський. Український нотолінійний, с. 50; *Кириллические рукописные книги, хранящиеся в Вильнюсе*, с. 50 (датує 3 чв. XVII ст.); Ніколаєў. *Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 8.

№ 36

2 чв. XVII ст.

Мінськ, НББ, 091/298

біл.

4°, 433 арк., на поч. арк. сильно пошкоджені, частина в уривках, багато вирвано, без поч., арк. 2–10, 359–367 з іншого рукопису; дрібн. півустав.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: давня і дуже пошкоджена.

Д.: орнамент. заставки, ініціали – простенькі геометричні мотиви.

Ф.: Laucevičius, № 860 — 1631 р.; Дианова, № 1256 – 1630 р.

З.: «Та хсієга серкві Łużeckieju» (XVIII ст., *арк. 57 зв.*); про продаж книги за 10 зол. (XVII ст., *арк. 369–374*).

П.: наклейка з № 867/160.

ПОДОБНІ стихирам, без поч. і кін., з іншого пізнішого рукопису (*арк. 2–10*).

ОКТОЇХ воскр. (*арк. 12–59*).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів (*арк. 59–296*).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> – *розники* перед Різдом Христовим і Богоявленням, ірмоси на Різдво Христове, Стрітень; вибрані піснеспіви Вел. посту і П'ятидесятниці; стихири апп. Петру і Павлу і т.д., в кін. канон і стихири на Різдво Христове, канон у Вел. суботу, богородичні на 8 гласів (*арк. 296 зв.–429 зв.*); євангельські стихири пізнішого часу – без нот (*арк. 430–433 зв.*).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Ясиновський. Джерела вивчення, с.15; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 50; Ніколаєў. *Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 9.

№ 37

2 чв. XVII ст.

Мінськ, НББ, 091/309

біл.

4°, 346 арк., без кін., втрати в сер., арк. 1, 234–346 ін. почерку; скоропис.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: давня з орнам. витисками.

Ф.: Laucevičius, №№ 182–183 – 1625–1639 pp.; № 471 (?) – 1629–1630 pp.

З.: «Проба піора доброго атраме[нту]» – переписувач (*арк. 34 зв.*).

П.: з Мінського історичного музею; ст. шифри: № 29 МИМ, наклейка на хребті з № 661.

<ОБИХОД> – всеношне, обірвано (*арк. 1–1 зв.*).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН (арк. 2–219 зв.).

ПОДОБНІ стихирам (арк. 221–230).

<ОБИХОД> – всеношне, *С нами Бог*, стихири на Різдво Христове, Богоявлення, пс. в неділю Блудного сина *На ріці Вавілонстей* (арк. 230–233 зв.).

<Доповн.> – іншого почерку ірмоси перед Різдвом Христовим і Богоявленням (арк. 234–244 зв.).

<ТРИОДЬ–МІНЕЯ празн.> – піснеспіви Вел. посту і П'ятидесятниці, стихири апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню (арк. 246–290); страсті, обірвано (арк. 291–346 зв.).

Вказ. напів: **болгарський** — кондак Богородиці, стихира *Прийдіте людие* (арк. 259, 280 зв.).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Ясиновський. Джерела вивчення, с.15; Николаєв. *Книжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с.130, № 10.

№ 38   **2 чв. XVII ст.**

Варшава, ВН, 12052 III (акс. 2592)

F°, 169 арк., без поч. і кін., арк. 123–124 іншого почерку, арк. пошкоджені, забруднені, місцями переплутані; 12 рядків на стор.; скоропис; реставрований 2004 р.

Н.: нотація вправна, дрібна, ключ **С** на 1, 3 і 4 лінійках, тривалості ноток від вісімок до бревесів, прикінцева льонга, в кін. нотних рядків сторожі, у нотному тексті фіти.

Д.: орнам. заставка — стародрук. типу рослинний мотив (арк. 125).

Ф.: Каманін, №№ 776–767 — 1622–1636 рр.; №№ 763–764 — 1650 р.; №№ 1037–1042 — 1628–1644 рр.

О.: нова (2004 р.) – штучна шкіра, картон.

П.: з бібліотеки Перемишльської гр.-кат. капітули, куди надійшов з с. Острова біля Перемишля.

ПОДОБНІ стихирам, глас 1 **НѢВѢНИ^Ѡ ЧИНО^Ѡ** (арк. 2–7 зв.).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів, в кін. глас 8 пісня 2 (арк. 9–101 зв.).

<ТРИОДЬ> – служба страстей, без поч., стихири у Вел. п'ятницю, у Вел. суботу *Прийдіте ублажним Іосифа* (арк. 102–124 зв.).

<МІНЕЯ празн. з доповн.> – преп. Симеону Столпнику, арх. Михаїлу, на Різдво Богородиці, Воздвиження, св.-муч. Дмитрію, Введення, свт. Миколаю, часи *царськіє* перед Різдвом Христовим і стихири, стихири св. Василю Великому, часи *царськіє* перед Богоявленням, стихири на Богоявлення, обірвано, в кін. уривок стихира в Цвітну неділю **Члдо єх^Ѡнно**, обірвано (арк. 125–169 зв.).

Вказ. напів: **болгарський** — *Воскресни Боже* (арк. 120 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Балик. Рукописи Перем. гр.-кат. капітули, 1973, с. 205, № 281; Antonowycz. *Ukrainische geistliche Musik*, с. 336 (mf № 14345); в РНБ зберігається м/ф Р-453; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 50; Jasinowskyj. *Znaczenie eparchii przemyskiej*, с. 412, № 10; *Rękopisy cerkiewnosłowiańskie w Polsce*, с. 180, № 371; *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 116; Ясиновський. Виправлення, уточнення і доповнення (3), с. 233 (доп. бібліогр.).

№ 39 2 чв. XVII ст.**Варшава, BN, 12053 I (акс. 2616)**

4°, 262 арк., без поч. і кін., на поч. і в кін. арк. пошкоджені; 8 рядків на стор.; дрібн. півустан, іноді скоропис, літери прямі і досить великі, нарядкові іноді досить великі, особливо **p** з видовженим по горизонталі елементом, тигла, предихові знаки й акценти вживаються не систематично; на полях численні глоси (циноброю) літургійного змісту.

Н.: чітка, виразна, шкала ноток від льонги (лише як заключна) до вісімок, чимало текстів записані дрібними нотками – половинками і чвертками; ключі **C** дуральний і бемолярний на 1, 3 і 4 лінійках; в кін. нотних рядків сторожі.

О.: відсутня.

Д.: одна кольорова орнам. заставка та ініціал — квіткові мотиви, вплетені в кола, в заставці мініятюра – Ісус Христос з розкритою книгою (*арк. 18*).

З.: отця Григорія Волянського, кін. XVIII – поч. XIX ст.: «Ja oyciec Gregory wolansky Prezwiter oleszyckiy wziatem ojca kochaniego (?) Starosielskiego piniadzy zlotych 3 i groszy 10 za ten jarmofoy [...] by muu syn [...] Волянський Презвитер Олещицкий» (*арк. 237*, повторений невправною рукою на *арк. 17 зв.*); «Nos est urmofoy gregory Oleszycku» (*арк. 174*).

Ф.: Каманін, № 1194 – 1633–1644 pp.

П.: 3 б-ки гр.-кат. капітули в Перемишлі, печатка б-ки; надійшов з с. Верхрати біля Рави-Руської.

<ОБИХОД> – на утрени Превѣголовѣна ѣни вогородице, Слава въ вышнѣи богу з писарською глосією циноброю словословіє кѣіскѣ напѣвѣ, Сподови госполи в дѣ се, Буди госполи мѣть твоѣ, Свѣты боже, ѣгѣос ѡ мѣос з писарською ремаркою в мѣт[о] трѣтого; літургії св. Іоана Златоустого та св. Василія Великого (*арк. 1–17 зв.*).

ОКТОЇХ воскр., догматики – глас 1 *всѣмирендѣу славу* – сідальні, степенні-антифони, воскресні ірмоси (*арк. 18–71 зв.*).

ПОДОБНІ стихирам (*арк. 72–79 зв.*).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – ірмоси і часи *царскіє* в неділю перед Різдвом Христовим, ірмоси, стихири на Різдво Христове, Обрізання, Богоявлення, Стрітень (*арк. 79–130 зв.*); у Вел. піст *Покаяння отверзи*, літургія Пржедєосвященна та ін.; страсті; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, ірмоси і стихири апп. Петру і Павлу, Преображенню, обірано (*арк. 80–262 зв.*).

Вказ. напѣви: київський — *Слава во вишних Богу*, літургія (*арк. 1, 3*);

болгарський — *Слава во вишних Богу*, кондак Богородиці, *Воскресни Боже*, *Прийдіте людие* (*арк. 95, 145, 208, 239 зв.*);

з *грецьким* текстом — *Агіос о Теос* (*арк. 2 зв.*).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Балик. Рукописи Перем. гр.-кат. капітули, 1973, с. 206, № 306; *Gołos. Manuscript Sources of Easter Chant*, с. 78; Antonowycz. *Ukrainische geistliche Musik*, с. 335 (mf № 14302); в РНБ зберігається м/ф Р-475; Jasinowskyj. *Znaczenie eparchii przemyskiej*, с. 413, № 30; Шевчук. Псалми в українському монодическом пени, с. 95, 100, 106, прикл. 5; Малинина. *Древнерусские церковные рукописи в Национальной библиотеке Варшавы*, с. 35–36, № 23; *Rękopisy cerkiewnosłowiańskie w Polsce*, с. 189, № 391; *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 116; Ясіновський. Виправлення, уточнення і доповнення (3), с. 233 (доп. бібліогр.).

№ 40   **2 чв. XVII ст.**   **Варшава, BN, 12054 III (акс. 2788)**

F°, 269 арк., без кін., пропуски в сер., дрібн. півустав і скоропис.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: нова – картон, шкіра з орнам. витискаками.

Д.: орнам. заставки, ініціали – стародрук. типу рослинні мотиви; мініатюри (10), в заставках, ініціалах і в цілий арк.

Ф.: Lucevičius, №№ 1231–1232 — 1630–1633 pp.; №№ 3795–3798 — 1631–1646 pp.

З.: «Сей Єрмолою купил священій іерей Петро Нестерович для науки» (*арк. 6–8*); інший погано прочитуваний запис також про купівлю Ірмолая *для науки (арк. 19 зв.–21)*.

Л.: з б-ки гр.-кат. капітули в Перемишлі, куди надійшов з церкви с. Ваневич.

«СКАРА во книгу глаголемую Ірмолой» — гласи 1–3, обірвано (*арк. 1–1 зв.*).

<ОБИХОД> — всеношне, без поч., *С нами Бог*, припів на Благовіщення Архангельський глас (*арк. 2–5*).

ОКТОЇХ воскр. з пізнішими доповн. – в кін. кожного гласу пізніше дописано воскресні тропарі, ірмоси на троїчних та ін. (*арк. 6–80 зв.*).

<ТРИОДЬ–МІНЕЯ празн.> – канон (ірмоси з тропарями), світилен і стихири на Воскресіння (*арк. 81–92*); ірмоси в неділю Томину і т.д. до неділі Зшестя св. Духа (*арк. 93–123*); ірмоси на Різдво св. Іоана Хрестителя, стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу, прор. Іллі, св.-муч. Борису і Глібу, стихири й ірмоси Преображенню, Успінню, Усікновенню глави св. Іоана Хрестителя, преп. Симеону Столпнику, Різдву Богородиці, Воздвиженню, Покрови Богородиці, арх. Михаїлу, Введенню, свт. Миколаю, в неділю перед Різдом Христовим *розники*, на Різдво Христове ірмоси і стихири, на Обрізання, *розники* перед Богоявленням, ірмоси і стихири на Богоявлення, Стрітень; стихира в неділю Митаря і Фарисея *Множество содиянних*, пс. *На ріці Вавілонстей, Покаяния отверзи*, два прокимни у Вел. піст, літургія Преждеосвященна, ірмоси в 3 неділю Вел. посту, задостойник *О тобі радується*, ірмоси на Благовіщення, в четвер 5 неділі Вел. посту, кондак Богородиці, ірмоси в суботу Лазареву, на В'їхання, в дні страсного тижня, стихири у Вел. п'ятницю, піснеспіви у Вел. суботу (*арк. 124–218 зв.*).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові (*арк. 219–261 зв.*).

ПОДОБНІ стихирам з доповн. – припиви трьом святителям, ірмоси ап. Іоану Богослову, обірвано (*арк. 262–2689 зв.*).

Вказ. напів: **болгарський** – кондак Богородиці, у Вел. суботу *Прийдіте ублажим Іосифа та Воскресни Боже* (арк. 202, 214, 217).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Балик. Рукописи Перем. гр.-кат. капітули, с. 211, № 478; Gołos. Manuscript Sources of Easter Chant, с. 79; Antonowycz. *Ukrainische geistliche Musik*, с. 338 (mf № 15396); Jasinowskyj. Znaczenie eparchii przemyskiej, с. 413, № 44; *Малинина. Древнерусские церковные рукописи в Национальной библиотеке Варшавы*, с. 36–38, № 24; *Rękopisy cerkiewnosłowiańskie w Polsce*, с. 197, № 406; Ясіновський. Виправлення, уточнення і доповнення (2), с. 198 (доп. бібліогр.); *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemysłu*, с. 116–117; Ясіновський. Виправлення, уточнення і доповнення (3), с. 234 (доп. бібліогр.).

№ 40/а (див. № 1137)   **До 1627 р. зберігався у Луцьку**

№ 40б з Лемківщини (інформація від Еміля Гойсака, див. № 1175)

№ 41   **Бл. 1629 р., [Києво–Печерський м-р ?]**   **Київ, НБУВ, ДА П.350**

4°, 579 арк.+IV друк., в сер. багато чистих арк., окремі арк. склеєні фарбою орнам. прикрас; по 7 нотних рядків; скоропис; в тексті живомоні елементи, на арк. 248 у заголовку циноброю: **ПОЧННАЄТЄІА ГЛАСЪ ШСЪІІ.**

Н.: київська п'ятилінійна; на початку кожного рядка ключ С на 4-х лінійках (окрім 5-ї), релятивні бемолі, фітні вокалізи розкриті; тривалості ноток від бревіс до вісімок, переважають цілі і половинки, в кін. нотних рядків сторожі;

О.: дошки в шкірі з орнам. витисками, XVII ст.

Д.: орнаментальні та сюжетні гравюри (відтиски) з видань Києво–Печерської лаври, переважно Службника 1629 р. — арк. 2 (№ 170 за Каталогом українських гравюр Каменевої і Гусевої²), арк. 22 (№ 71), арк. 51 (№ 170), арк. 93 (№ 88), арк. 129 (№№ 90 і 90-а), арк. 154 (№ 166), арк. 197 (№ 90 і 90а), арк. 211 (№ 169), арк. 233 (№ 166), № 248 (№ 88), арк. 291 (№ 87), арк. 304 (№ 71), арк. 317 (№ 72), арк. 324 (№ 71), арк. 342 (№ 71), арк. 350 (№ 87), арк. 358 (№ 72), арк. 366 (№ 87), арк. 376 (№ 71), арк. 410 (№ 87), арк. 446 (№ 72), арк. 573 (№ 72); окремі гравюри з музичними сюжетами.

Ф.: Laucevičius, № 3744 — 1627 р.; Каманін, №№ 637–639 — 1624, 1637 рр.

З.: «Ярмолой отца Спаского Алексія Борзановского, который ярмолой купив тот помененный Борзановский за пулчварта золотого доброй монети, а не литовской», XVII ст. (арк. 227 зв.); «№ 432, рукопись, с которой во Львове 1700 года напечатано» (олівцем на форзаці, запис не відповідає дійсності).

П.: Ймовірно, рукопис створений бл. 1629 р. в Києво–Печерській лаврі, оскільки тут використані граверні дошки з печерських видань і переважно з Службника 1629 р. (див. також № 42 нашого Каталогу).

<Доповн.> – стихира на Різдво Богородиці (слова не підписані), іншого почерку у Вел. суботу *Прийдіте ублажним Іосифа*, надгробне на преставлення Богородиці *Блажним тя веси*, багато чистих арк. (арк. 2–39 зв.).

<КАЛЕНДАРНІ СТАТТІ з доповн.> – величання на празники (без нот), на 8 гласів воскресні богородичні *Гаврилу просвіщавишу*, стихирні запові *Господи возвах*,

² Т. Н. Каменева, А. А. Гусева. *Украинские книги кирилловской печати XVI–XVIII вв.*: Каталог изданий, хранящихся в Государственной библиотеке СССР им. В. И. Ленина, вып. 1. Москва 1978.

слави, в кін. на арк. 50 зв. прор. Іллі, збоку глоса: «твореніє отца метрополита київського Ієва Борецького» (арк. 40–50 зв.).

ІРМОЛОГІОН – на 8 гласів (арк. 51–290 зв.).

<ОБИХОД> – всеношне, *С нами Бог, Воскрес Ісус, Херувимська, причасник Хваліте господа* (арк. 291–301 зв.).

ОКТОЇХ воскр. – догматики, сідальні, степенні-антифони (арк. 304–365 зв.);

ПОДОБНІ стихирам (арк. 366–375 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> – стихири і окремі канони (тропарі) на Різдво Христове, *розники* перед Різдвом Христовим (!), стихири на Хрещення, в неділю Блудного сина *На ріці Вавілонстей, розники* перед Богоявленням (!) (376–407 зв.); в неділю Сиропусну тропар *Покаяния отверзи*, два прокимни у Вел. піст, літургія Пржедєосвященна, задостойник *О тобі радується*, припів на Благовіщення *Архангельський глас*, кондак Богородиці (в двох мелодичних варіантах, без вказівок на напіві), інший варіант задостойника *О тобі радується*, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней*, у Вел. п'ятницю стихира *Тебе одіючагося*, у Вел. суботу припіві, *Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть*, канон (ірмоси з тропарями) в неділю Цвітну, у Вел. понеділок тропар *Се жених гряде* та у Вел. четвер тропар *Єгда славнії учениці*, стихира на постриг монахів *Обятия отча*, на 8 гласів богородичні *Грішних молитви*, служба страстей, трипіснець (тропарі) у Вел. п'ятницю і стихири (арк. 410–497 зв.); стихири на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Успінню (арк. 498–513); канони (тропарі) на Різдво Христове, Стрітень, в неділю Цвітну, на Воскресіння, на Зшестя св. Духа (арк. 514–579 зв.).

<Додаток> – «Азбука начального учения простаго нотнаго пения», Москва, 1782 р. (друк).

Вказ. напіві: київський — Херувимська (арк. 296);

печерський – *О тобі радується* (арк. 37 зв.);

болгарський — канон в неділю Цвітну – ірмоси з тропарями (арк. 429 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Публ.: Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 242–252 (канон – ірмоси з тропарями – на В'їханн в Єрусалим *Явишася источници* – арк. 429 зв.–439).

Лит.: Петров. Описание рукописей, вып. 2, с. 360, № 350; Вознесенский. *Церковное пение*, част. I, с. 6; Никольский. *Рукописная книжность*, с. 144; Музичка. Перший український, с. 258; Ясиновський. Перші східнослов'янські, с. 50; Конотоп. О некоторых принципах; Ясиновський. Нотні рукописи, с. 149, № 90; Конотоп. Особенности атрибуции, с. 90; Ясиновский. Содержание и структура, с. 163; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 50; Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 25–26 (опис, датовано 20–30 рр. XVII ст.); Цалай-Якименко. Давній Львів, с. 232; Ясиновський. Музика (2001), с. 466; Ясиновський. Львівські нотні першодруки, с. 30; Прилепа. Поспівки як чинник самотутності.

№ 42   **Бл. 1629 р. [Києво–Печерський м–р ?]**   **Київ, НБУВ, ДА 85 Л.**

F°, 242 арк., без поч. і кін., втрати в сер., декілька арк. пізнішого часу, арк. по краях місцями сильно обрізані, забруднені восковими плямами; дрібн. півустав, 12 нотних рядків;

Н.: ключ лише на 3-й лінійці; нотки від вісімок до цілих, в кін. піснеспівів льонга і максима; у нотному тексті фіти, в кін. нотних рядків сторожі, сліди пізнішого редагування — спрощення та скорочення мелодичних зворотів.

Д.: орнам. ініціали; орнаментальні та сюжетні гравюри з видань Києво–Печерської лаври (відтиски), переважно Службника 1629 р.: арк. 5 (№ 158 за Каталогом українських гравюр Каменевої і Гусевої, див. вище), арк. 25 (№ 121), арк. 39 (№ 170), арк. 62 (№ 158) — музичний сюжет, арк. 72 (№ 170), арк. 87 (№ 170), арк. 98 (№ 170), арк. 128 (№ 458), арк. 161 (№ 161), арк. 222 (№ 168). Ф.: Каманін, №№ 414–417 — 1623–1647 рр.

З.: «Кто сей Ирмолой писал, то чтобы на страшный суд не стал» (*арк. 125 зв.*); «Сии ірмоси трудно пописано, не так их спѣвають» (XVIII ст., *арк. 184*).

П.: Ирмолой, ймовірно, був створений бл. 1629 р. та в Києво–Печерській лаврі, оскільки тут використані друкарські дошки з печерських видань і переважно з Службника 1629 р. (див. також № 41 нашого Каталогу). До б-ки Київської духовної академії надійшов від свящ. Кл. Фоменка.

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН, поч. з гласу 1 пісні 8 Царя славы (*арк. 1–119*).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (*арк. 119 зв.–125*).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – стихири преп. Симеону Столпнику, прор. Захарії, арх. Михаїлу, на Різдво Богородиці, Воздвиження, зачатію св. Іоана Предтечі, на преставлення апп. Іоана Богослова, на Покров Богородиці, св.-муч. Ананію, св. вмч. Димитрію, преп. Козьмі та Даміану, св. Іоану Златоустому, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю, в неділю св. Праотців, *розники* перед Різдвом Христовим, на Різдво Христове стихири і два канони (тропарі), *розники* перед Богоявленням, стихири і канон (тропарі) на Богоявлення; в неділю Блудного сина стихира *Отческаго дара* і пс. *На ріці Вавилонстей*, стихира в неділю Сиропусну *Сіде Адам*, у Вел. піст тропар *Покаяния отверзи* і два прокимни, літургія Преждеосвященна, стихири на Благовіщення, канон в неділю Цвітну (тропарі), тропарі у Вел. понеділок *Се жених гряде* та у Вел. четвер *Єгда славній учениці*, за Херувимську *Вечери твоєї тайней*, стихири на умовеніє ног, світилен *Чертог твой*, служба страстей, у Вел. п'ятницю трипіснець (тропарі), обірвано (*арк. 126–239 зв.*).

<УКАЗ ірмосам>, без кін. (*арк. 240–242 зв.*).

Вказ. напів: **руський** — *Денесь благодат* (*арк. 207 зв.*);
острозький — *С нами Бог* (*арк. 163 зв.*).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Лебедев. *Рукописи*, с. 36, № 85 (Муз. 456); Ясиновський. *Нотні рукописи*, с. 150, № 112; Прилепа. *Поспівки як чинник самобутності*; Зінченко. *Принципи фіксації фітних розспівів*.

№ 43* До 1630 р.

Житомир

4°.

З.: «Syja knyha raba Wożyia Ywana Pana Malewicza. Pan Prokopi Tomaszynski r.[oku] 1630 pisał»).

П.: *зберігався* в Житомирі в управителя місцевої книгарні Кириченка.

Лит.: В. Э-ъ. Библиографические редкости в Житомирe // *Киевский телеграф* (1878/60); Петрушевич. *Сводная летопись: Дополнение*, 1891, с. 156.

№ 44 1630 р., Захарій, Варшава,
піп Брусленовський (*арк. 267*)

BN, 12055 I (акс. 2932)

4°, 365 арк., без поч. і кін., пропуски в сер., місцями арк. підклеєні, 9 рядків на стор.; дрібн. півустав, літери злегка нахилені праворуч і мають гострі контури; у тексті елементи повноголосся; записи писаря у мініатюрах прямою графікою, злегка латинізованою.

Н: графіка ноток дрібна, ритмічна шкала від бревіс до вісімок, зрідка льонга і максима (*арк. 111 зв., 131, 312 зв. та ін.*); у нотному тексті фіти, в кін. нотних рядків сторожі; ключ *С* з характерним видовженим елементом ліворуч, на 1, 3 і 4 лінійках, з бемолем і без.

О: картон, папір, на хребті шкіра, пошкоджена червом; очевидно, була виготовлена на замовлення перемишльського єп. Івана Снігурського, бо на нових форзацних арк. є відбитки "мокрої" печатки владики.

Д: орнам. заставки, ініціали – кольорові рослинні мотиви та однотонові рослинні мотиви стародрук. типу (*арк. 6, 15, 60, 94, 100 зв., 120, 125 зв., 126 зв.*); мініатюри – в заставці та ініціалі (*арк. 22*), в заставці (*29 зв.*), постать людини в ініціалі (*арк. 32*), дві людські постаті, одна рогом (*арк. 44*), в заставці та ініціалі (*арк. 51*), Різдво Христове (*арк. 76*), Хрещення (*арк. 103*), Стрітень (*арк. 112*), Благовіщення (*арк. 138 зв.*), Воскресіння (*арк. 187 зв.*), Успіння (*арк. 204, 208, 209 зв., 222, 225, 234*), Воздвиження (*арк. 238, 243*), Введення (*арк. 249 зв.*), преп. Сава (*арк. 252 зв.*), свт. Миколай (*арк. 255*), герб з ініціалами та підписом *їєреѣмъ Дѣмъ* (маляра ? *арк. 257, 257 зв., 267 зв.*), архітектурні пейзажі (*294 зв., 304, 313*); в заставках наклеєні гравюри з київської Тріоди 1631 р. та невстановлених видань: Нікейський собор (*арк. 60*), В'їхання в Єрусалим з Тріоди 1631 р., № 529 за Каталогом Каменевої і Гусевої³ (*арк. 136*), «Томині уверенія» (*арк. 154, 195*, Каталог Каменевої і Гусевої, № 548), неділя Мироносиць з датою 1630 р. (*арк. 197*, Каталог Каменевої і Гусевої, № 547), неділя о Сліпом (*арк. 199*, Каталог Каменевої і Гусевої № 549), неділя Самарянки з датою 1630 р. (*арк. 202*, Каталог Каменевої і Гусевої, № 551), п'ять дів мудрих і п'ять юродивих (*арк. 325*, Каталог Каменевої і Гусевої, № 531).

Ф: Laucevičius, №№ 1181–1182 — 1615 р.

З: рукою писаря Захарія – «Рокоу АХЛ (1630) первого июнис. Многогрѣшны Захарии попь Брусленовскіи рукою грѣшною. Послѣдняя година естъ и антихристь грядеть нинѣ антихристи мнози быша» (*арк. 267*, на титулярії перед стовпними ірмосами 2 гласу); поминання «Помяни господи усопшаго душу раба твоего архиепископа нашего Иова и священнаго іерея Аньдрея і рабу божію Полагію, помяни господи душу раба своего Лаврентія, помяни господи по многим шедротам» (*арк. 284*), «Помяни усопшаго душа раба своего священнаго Иемеліяна іерея и раба Божія Настасію, Парасковею, Настасію, Никифора, Домініка, Руіма, Кассіяна. RIML» (*арк. 294*); «Колись тутъ люде были в семь замку давном» (*арк. 304*), в мініатюрах цитати з Святого письма; *Ѡмленѣ Івановѣ Мѣрѣка (Мѣрѣка ?) ꙗ ꙗца Гарасима сїенїка сацицького (?), XVII ст. (арк. 2); «ї надади ей до храму сїго сїдїного (?) / вѣчними часи за ѡпѣщенїе хрѣстовъ (!) своѣ / ꙗ хтѡбы ѡважи тѣмъ книгѣ ѡ того же храму / сїго ики колвѣ спогово ꙗзми аво / аво (!) продади на таково неха" вѣдѣт клитва / сїѣ ѡтецъ [...] вѣдѣ з ни" сѣ" / мѣти прѣ господо" (?) вѣдо" нашѣмꙗ слава во вѣки/» (арк. 4–10), «Сей ярмолой вкуплений до села Щуткова (арк. 11 зв. –12); «Кто той ярмолой вкраде, тому по локоть рука впаде» (арк. 362).*

П: з б-ки гр.-кат. капітули в Перемишлі, куди надійшов від перемишльського єп. Івана Снігурського, ст. шифри: наклейка на внутр. стороні верхн. обкладинки: «Ex Bibliotheca Capituli Ritus graecocatholici Premisliensis», олівцем зверху XL IX C 16, внизу наклейки чорнилом L II E 24; печатки: овальна «Ex Bibliotheca I: Snigurski Epri. P°SS.», прямокутна «Бібліотека гр. кат. капітули в Перемишлі ч. _____».

ОКТОЇХ воскр., на 8 гласів: глас 1 без поч.: 2-й антифон степенних *во горы твоѣхъ*, воскресні ірмоси (лише заголовок, продовження з *арк. 4*), уривок утрени: *Бог Господь* з воскресними тропарями і богородичними – кін. 5 гласу, гласи 6–8, *Бог Господь* "дневні", обрив на 3-му гласі; глас 8: догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, воскресні ірмоси (*арк. 1–59 зв.*).

³ Т. Н. Каменева, А. А. Гусева. *Украинские книги кирилловской печати XVI–XVIII вв.*, вып. 1.

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 60–75 зв.).

<МІНЕЯ празн.–ТРІОДЬ> – два канони на Різдво Христове (ірмоси, тропарі) і стихири, ірмоси і стихири на Обрізання, Богоявлення, на Собор св. Іоана Предтечі, припиви Трьом святителям, три хиров'яковъ рѣмантѣ гласів 3, 5 і без вказівки (Херувимські, арк. 111), на трисвятот спѣвается: Да зовем ти, канон (ірмоси, тропарі) на Стрітень; Вослѣдованіє м-ці: Поканія отверзи, два прокимни, літургія Преждеосвященна, задостойник О тебе радується, припів на Благовіщення Архангельський глас, блаженни непорочни з ремаркою за упокой поется, ірмоси Благовіщенню, Богородиці Воду прошед (глас 8), канон на В'їхання (ірмоси, тропарі), в дні страсного тижня, зокрема, страсті, канон (ірмоси, тропарі) і стихири на Воскресіння; ірмоси в неділі після Пасхи: Томину і т.д.; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, ірмоси і стихири апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню і т.д. до свт. Миколая (арк. 76–256).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів – ірмоси столпові, кожному гласу передує окремий титульний арк. (арк. 257–324 зв.).

<ОБИХОД> – всеношне, різні літургійні піснеспіви (див. нижче, арк. 325–365 зв.).

Вказ. напів: **київський** — всеношне (арк. 327 зв.);

острозький – всеношне (арк. 332);

болгарський — Бог господь з воскресними тропарями (арк. 2), подобен 6 гласу Ангелськіє пред ідут сили (арк. 66), кондак Богородиці (арк. 130), Воскресенія день (арк. 152, пізніше), стихира Прийдіте людие (арк. 215), стихира апп. Петру і Павлу Кими похвалними (арк. 221), Достойно єсть (арк. 342 зв.), Херувимська (арк. 352), літургія (арк. 364 зв.);

грецький — Неанес и та херувим, Агіос о Теос, Неанес и та херувим друге (арк. 351, 353 зв. – два піснеспіви).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: *Sztuka iluminacji*, с. 112 іл. (мініятюра, арк. 202); *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, іл. 13 (арк. 60, поч. подобних стихирам, глас 1).

Лит.: Балик. Рукописи Перем. гр.-кат. капітули, 1974, с. 240, № 620; Gołos. Manuscript Sources of Easter Chant, с.79; Antonowycz. *Ukrainische geistliche Musik*, с. 339 (mf № 15629); Jasinowskij. Znaczenie eparchii przemyskiej, с. 413, № 49; Ясіновський. *Українські та білоруські нотолінійні Ирмології*, с. 121–122 (тут і в наступних наших публікаціях дата створення помилкова – 1631 р.; уточнено у *Виправленнях* 2012 р., с. 234); *Sztuka iluminacji*, с. 49–50, N 27 (XVII ст.); Шевчук Е. Ю. Псалмы в украинском монодическом пении, с.97, 101, 107; Малинина. *Древнерусские церковные рукописи в Национальной библиотеке Варшавы*, с. 20–23, № 8 117; *Rękopisy cerkiewnosłowiańskie w Polsce*, с. 199, 411; Ясіновський. Матеріяли до біографічного словника, 99–100; Ясіновський. *Виправлення, уточнення і доповнення (2)*, с. 198 (доп. бібліогр.); *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 117; Ясіновський. *Виправлення, уточнення і доповнення (3)*, с. 234–236 (уточн. дату створення, опис, доп. бібліогр.).

№ 45   **1632 р.** (арк. 15)

Львів, ЛНБ, НТШ 330

4°, 104 арк., уривок без поч. і кін., пропуски в сер., арк. 1–7 обрізані наполовину; 8 нотних рядків на стор.; дрібн. півустанов.

Н.: чітка і виразна, тривалості ноток від льонги і максими до чверок і вісімок; в кін. нотних рядків сторожі; фітні вокалізи розписані.

Д.: орнам. заставки – кольорові рослинні мотиви стародрук. типу і плетінка; ініціали виконані циноброю.

Ф.: Каманін, №№ 846–847 — 1610–1615 рр.

З.: «Року 1632 хиѣзка та писана» (*переписувач, маляр-ілюстратор – ?, в заставці, арк. 15*); «Року того ж мца мая дня осмого сѣя ушаки уставлялися за отця Теодора Костюкевича будучи на той час капланом у Соловини за єпископа луцкего острозкего [...]» (*арк. 57–59*).

П.: до б-ки НТШ надійшов 1910 р. від В. Білецького з Волині, студента у Варшаві. Штампи б-ки НТШ: «ч. 164. Провіз.» і овальна.

<ТРИОДЬ–МІНЕЯ празн.> – уривок служби страстей, у Вел. п'ятницю стихири *Дві лукаві сотвори і Тебе одіючагося*, у Вел. суботу припиви, ірмоси, стихири, *Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть*, на Воскресіння канон (ірмоси та тропарі) і стихири; ірмоси в неділі Томину, Мироносиць, о Разслабленом, в середу на преполовлення, в неділю Самарянки, о Сліпом, на Вознесіння, ірмоси і стихири на Зшестя св. Духа, в заголовку стихири *Прийдіте людие* ремарка *Творѣе Левна* (*арк. 41 зв.*); ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихири та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, Різдву Богородиці, Воздвиженню, арх. Михаїлу, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю; ірмоси в неділю перед Різдвом Христовим, стихири та ірмоси на Різдво Христове, ірмоси на Обрізання, стихири Богоявленню, обірвано (*арк. 1–104 зв.*).

Вказ. напиви: болгарський – Воскресни Боже, 9 пісня канону на Воскресіння Світися, світися, стихири апп. Петру і Павлу Кими похвални, Успінню О дивное чудо і Богоначалним мановенієм, стихира на Різдво Христове Слава во вишних Богу (*арк. 12, 24 зв., 59 зв., 71, 72 зв., 100 зв.*).

Календарно-мінейний структурний тип.

Публ.: Ясиновський. *Нотолінійні рукописи*, с. [102, 103], іл. (арк. 31, 37); Ясиновський. *Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої*, с. 586, іл. 8 (ірмос 9-ї пісні в неділю о Сліпом *Яко сотвори тебѣ*, арк. 31); Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 275–279 (стихири апп. Петру і Павлу *Кими похвалними* та ін., арк. 59 зв.–61); Комп'ютерна база даних *Ірмос* <http://www.irm.ils.org.ua>

Літ.: *Хроніка НТШ*, 1910, вип. II, с. 25; Ясиновський. *Нотолінійні рукописи*, с. 27, № 29; Корній. *Болгарський напів*; Ясиновський. *Нотні рукописи в колекції НТШ*, с. 137; Ясиновський. *Джерела вивчення*, с. 14; Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 150 (помилково вказано, що рукопис з Закарпаття); Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 26 (опис); Ясиновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 100.

№ 46 1638–1639 рр., Феодор Семионович Вільнюс, LMAVB, F–19–116
біл. з Бережан на Підгір'ї, Супрасльський м-р (*арк. 271*)

Вел. F°(38x23,5) , 290 арк., частина арк. пошкоджена; півустанов.

Н.: у нотному тексті фіти, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: в оправі 1644 р. (запис на *арк. 27*, див. нижче), картон в шкірі з орнам. витисками, дві пошкоджені застібки.

Д.: орнам. заставки, ініціали – рослинні мотиви стародрук. типу, плетінка балканського типу, зооморфні елементи, зображення птахів, оленя, в кольорі; майстерні мініатюри (арк. 27, дві на арк. 154, 192 – два ангели грають на трубах, 216).

Ф.: докладно описані Надією Морозовою (див.: *Кириллические рукописные книги, хранящиеся в Вильнюсе*, с. 46).

З.: переписувач – «Року 1638 юля 17» (арк. 32, в орнам. ініціалі); «Року 1639 апріля 25 за rozkazaniem jego mości Pana przewielebnego оуса Nikodema Mokosia Szybińskiego archimandryty Supraslskiego za łaską Воzа wуpisanу jest той Ірмолой Феодор Семіонович з града Бережан з Подгоря» (арк. 271); «Сия книга глаголемая ірмолой интроликгована бысть за старанієм честнаго отца Силюяна Кунцевича на тот час будучи наместником монастыря Супрасльскаго року 1644 мца августа 12 дня [...]» (арк. 23–49).

П.: надійшов з Супрасльського м-ря 1877 р.

<Доповн. ін. почерку> – пс. *Блажен муж, Воскресни господи*, кондак Богородиці (пізнішого часу, арк. 1–1 зв.); «Вмн о страшнім судѣ. От латинска языка на славенский преведен»: *День гнѣву* (арк. 2–3 зв.).

УКАЗ ірмосам – Богородичника, Октоїха, Постної і Цвітної Тріоді, Мінеї (арк. 4–13 зв.).

<Доповн.> – гимн *Тебе Бога хвалим* з ремаркою «Ісповѣданіє православныхъ вѣри святыхъ отчишихъ Амвросія Медиолянскаго и Августина Гипонскаго епископов»; три партесні композиції у формі поголосників: Херувимська пісня (арк. 15 зв.), богородичний 6 гласу *Никто же притѣкая* (арк. 286) та пісня Симеона Богоприїмця на відпусті (арк. 286 зв.) з вказівками на голосові партії «алт, бас, дышкант, тенор» (в пісні Симеона лише партії альта і баса).

<ОБИХОД> — всеношне: пс. *Благослови душе моя господи і Блажен муж, С нами Бог*; поліелей *Хваліте імя господне* та *Ісповідайтеся господадеви*; літургія, в кін. заздравне в честь «великого круля Владислава, архієпископа Рафаїла», пізніше ці імена перекреслено і дописано *імярек*; *катавасії на 8 гласів*, піснеспіви на часах (арк. 16–26 зв.), пізнішим почерков партитура *Благодарим ти Христеу* (арк. 286).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН (арк. 27–213 зв.).

<ТРИОДЬ> — перед Вел. постом пс. *На ріці Вавілонстей, Множество содіянных*; у Вел. піст прокимни *Не отврати лица і Дал еси достояние, Покаяния отверзи*, на літургії Пржедосвященній *Да ся ісправит молитва моя*, за Херувимську *Нині сили небесні*, киноники *Вкусіте і увидите, Благословлю господа*; задостойник *О тобі радується*, канон (тропарі) в неділю Хрестопоклонну, кондак Богородиці, канон (тропарі) в неділю Цвітну, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней*, стихири у Вел. п'ятницю, у Вел. суботу величання *Величаєм тя животдавче, Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть*; канон (тропарі) і стихири на Воскресіння; стихири в неділю св. Отців *Із чрева родися, Кто ти, Спасе, ризу раздра, Аріє безумниє, Во брег впадаєт, Тайниє днесь, Раздранную Христовую ризу, Македоняни і несторіє*; стихири в неділю П'ятидесятниці, на Введення *Днесь вірній*; *розники* перед Різдрвом Христовим, стихири, сідальні, кондак на Різдрво Христове, *розники* перед Богоявленням, стихири на Богоявлення, стихира на Успіння *Богоначальним мановенієм* (арк. 214–269 зв.).

ПОДОБНІ стихирам з доповн. (арк. 260–268 зв.); богородичні дневні на 8 гласів, без нот величання та припіву на празники, серед них кн. Володимиру (арк. 269–275 зв.).

<МІНЕЯ празн.> — стихири на празники Преображення, апп. Петру і Павлу (!), преставлення ап. Іоана Богослова (арк. 276–279).

<Доповн. ін. почерками XVII–XVIII ст.> — світилен Успінню, Херувимська, стихири Успінню *Єгда ізийшла*, Хрещенню *Денесь Христос*, на Різдво Христове *Єгда время*, на В'їхання *Прежде шестий день* і *Днесь Христос*, у Вел. суботу величання, світилен Вознесінню, у Вел. четвер сідальні *Ангелом дивлящимся* і *Первовічний Бог*, поліелей *На гору возшед*, на Зшестя св. Духа *Праздника преположеніє*, поліелей *Спасови рачители*, на Вознесіння *Пою і воспівую*, по 2-й катизмі *По Воскресенію Христа* і *Над другом твоим Христе* та ін. (арк. 279 зв. – 286 зв.); чотириголоса партитура *Никто же притека* (арк. 286–286 зв.).

Вказ. напіву: простий – літургія (арк. 18);

болгарський стихира *Прийдіте людиє* (арк. 240 зв.).

Публ.: Герасимова-Персидська. *Хоровий концерт*, с. 13–16 (*Никто же притѣка*, Херувимська пісня, 4-голоса партитури); Ясиновський. *Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої*, с. 587, іл. 9 (поч. догматика гласу 1 *Всемирную славу*, арк. 27), с. 588, іл. 10 (пс. *На рѣцѣ вавилостей*, арк. 214); Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 76 (Херувимська, арк. 18 зв.–19), с. 147 (трисвяте *Святий Боже*); Ясиновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції*, с. 256, іл. 70 (особливості нотації, арк. 214).

Лит.: Добрянский. *Описание рукописей*, с. 268–271, № 116 (20); Перетц. *Историко-литературные исследования*, т. I, част. 1, с. 377, част. 2, с. 16; Перетц. "Dies irae" в русских переводах, с. 301–303; Будовниц. *Словарь*, с. 352; Конотоп. О некоторых принципах; Конотоп. Супрасльський ірмологій 1638–1639 гг.; Герасимова-Персидская. *Партесный концерт*, с. 38–43; Ясіноўскі. *Беларускія Ірмолої*, с. 54; Ясиновський. *Рос.-укр.-білоруські*, с. 147; Picarda. *The Evolution*; Ясиновський. *Джерела вивчення*, с. 13; Ніколаєў. *Палата кнігопісна*, с. 195, 225; Пікарда. *Царкоўная музыка на Беларусі*, с. 170; Ясіноўскі. *Виправлення, уточнення і доповнення* (1), с. 163 (доп. бібліогр.); Цалай-Якименко. *Музыка*, с. 748; Цалай-Якименко. *Давній Львів*, с. 238; Цалай-Якименко. *Київська школа музики*, с. 33; Ясіноўскі. *Церковно-співочі ініціативи*, с. 20, 52; Ясіноўскі. *Матеріали до біографічного словника*, 120–121; Ясіноўскі. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 100; Ясіноўскі. *Виправлення, уточнення і доповнення* (2), с. 198 (доп. бібліогр.); Ніколаєў. *Кніжна культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 11, с. 131–132; Шевчук. *Літургічна вимова гімнографічних текстів в Україні*, с. 122; *Кириллические рукописные книги, хранящиеся в Вильнюсе*, с. 46 (опис філіграней).

№ 47 1639 р. (арк. 22)

Варшава, BN, 12056 I (акс. 2606)

Іспієѣ сѣй І[р]молоѣй ро^к бо^жѣ мѣца марта (переписувач зверху над заставкою, арк. 22).

4°, 251 арк., арк. 1–3 форзацні, 2 ост. арк. пізнішого часу, без поч. і кін.; вкладка — 3 уривки різного часу без нот; 9 рядків на стор.; скоропис.

Н.: нотація чітка, вправна, ключ С на 3 і 4 лінійках; тривалості ноток від вісімок до бревіс, в кін. пісенспівів льонга; в кін. нотних рядків сторожі.

О.: в давній пошкодженій оправі – дошки в шкірі з орнам. витисками.

Д.: орнам. заставки, ініціали — плетінка (арк. 8, 22).

З: «Сей Ірмолоѣ от чеснаго отца Іоана Іжицкого пароха Хлѣвчанскаго. Дарованый есть до церкви святой Домашовской вѣчными времени року божия 1763 мца юнія дня осмаго. Пишу = И.» (арк. 30 зв.–33); «Сия книга рекома я Ірмолоѣй есть властителна церкви Домашовской» (арк. 23 зв.–28);

лист Леона Решитиловича до батьків з 1809 р.: «Dnia 12-go grudnia [1]809. Sercem nayukochnszim Rodzice. Przez zdarzono okazyo donosze nayukochnszym Rodzicom zem zdrow z łaski naywyszego Boga uże mi się dobrze powodzi donosze zem odebrał od Magurskiego pochrzept (?) z bułek chleda i iabka węc nimam nic do wyrażenia. Leo Reszetyłowycz.» (на вклад. арк. 253); два вкладні арк. з записами 1789–1790 рр.

Л.: до б–ки гр.-кат. капітули в Перемишлі надійшов з Домашева; печатка бібліотеки гр.-кат. Капітули в Перемишлі.

<ОБИХОД> — літургія (без поч.) з ремаркою у колонтитулі *Слѣѣва Прѣтла: Їже херѣвими, в кін. причасник Хвалите гѣпода; всеношне: Благослови дѣше мол гѣпода, Блаже мѣ, С нами Богъ; На рѣцѣ вавилѣстѣ, Показнѣа ѿвѣзи, Не ѿтвори лица твоего, Да еси дѣтолниѣ, літургія Преждеосвященна, задостойник ѿ тѣбѣ радѣтѣа, у Вел. четвер вѣчери твоѣ тайнѣ, у Вел. субботу Да мочит вѣлка плѣт* (арк. 3–21 зв.).

ОКТОЇХ воскр. — догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, воскресні ірмоси (арк. 22–87 зв.).

ПОДОБНІ стихирам (арк. 87 зв.–98).

<МІНЕЯ празн. з доповн.> — ірмоси і стихири на свята, поч. з неділі перед Різдвом Христовим, серед них преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, прор. Ілії *Поєм Господеву* (ірмоси, глас 2), в кін. кондак Богородиці, стихири у Вел. п'ятницю, на Преображення, *Вѣкрѣ исиѣ, Тѣбе бога хвали*", обірвано (арк. 98 зв.–249 зв.).

Три уривки з ін. рукоп.: стихири на Успенія, закінчення всеношного і поч. літургії, уривок молитовного тексту (арк. 250–251 зв.).

Вказ. напів: **київський** – всеношне, літургія (арк. 251, 251 зв., пізнішого часу);

простий — літургія (арк. 3);

грецький — *Агиос о Теос, Неанес и та херувим* (арк. 246 зв., 247).

Лит.: Балик. Рукописи Перем. гр.-кат. капітули, 1973, с. 205, № 296; Gołos. Manuscript Sources of Easter Chant, с. 78; Antonowycz. Ukrainische geistliche Musik, с. 333 (mf № 14292). В РНБ (Санкт-Петербург) зберігається м/ф Р-507; Ясіновський. Джерела вивчення, с.14; Jasinowskyj. Znaczenie eparchii przemyskiej, с. 412, № 20; Щапов. Православная рукописная книга в Польше, с. 74; Малинина. Древнерусские церковные рукописи в Национальной библиотеке Варшавы, с. 23, № 9; *Rękopisy cerkiewnosłowiańskie w Polsce*, с. 184, № 381; Ясіновський. В и п р а в л е н н я , у т о ч н е н н я і д о п о в н е н н я (2), с. 198 (д о п. б і б л і о г р.); *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 117; Ясіновський. В и п р а в л е н н я , у т о ч н е н н я і д о п о в н е н н я (3), с. 236 (д о п. б і б л і о г р.).

№ 48 1645 р., Ісаакій Золочовський, ієром. Санкт-Петербург, РНБ, Пог. 381
(арк. 382 зв., 405 зв.)

4°, 405 арк.; скоропис.

Н.: у нотному тексті фіти, в кін. нотних рядків сторожі.

О. відсутня.

Д.: орнам. заставки, ініціали — майстерні рослинні мотиви стародрукованого типу.

З.: писаря – *Конец ірмосам* (циноброю, *арк. 241 зв.*), *Ієромонах Ісаакій Золочовський*, т[апу] р[горгіа] (*арк. 382 зв.*); *Слава Господь Богъ изволившемъ начати и совершити сию книгу Ірмолой на спасеніе поющим на ней и мнѣ дати отпущеніе грѣхов писаномъ [а]мин [?]. Anno Dom[ini] 1645. Сию книгу написах аз многогрѣшный ієромонах Іса[далі стерто] рѣков власном, т[апу] р[горгіа]. Рокъ Божиі 1645. Яминь.* (циноброю, *арк. 405 зв.*).

Л.: бібліотечна нотатка В. Майкова 25.07 1908 р. (*арк. 405 зв.*).

<ОБИХОД> – всеношне, літургія, задостойник *О тобі радується*, на 8 гласів богородичні, кондак Богородиці, *С нами Бог* (*арк. 1–17*).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН (*арк. 18–242*).

ПОДОБНІ стихирам з доповн. – *Бог господь, С нами Бог* (*арк. 243–255*).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ з доповн.> – стихирі на Різдво Богородиці, Покров, Введення, свт. Миколаю, ірмоси в неділю перед Різдом Христовим, ірмоси і стихирі на Різдво Христове, Богоявлення; вибрані піснеспіви Вел. посту, серед них канон на В'їхання, страсті; канон на Воскресіння, стихирі на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, в кін. пісня Йоасафа царевича, катавасії на 8 гласів (*арк. 256–382 зв.*).

<УКАЗ> ірмосам (*арк. 385–405 зв.*).

Вказ. напів: **простий** — літургія, *Бог господь* (*арк. 4, 243*);

острозький — *О тобі радується*, кондак Богородиці (*арк. 8, 15 зв.*);

болгарський — кондак Богородиці, *Бог господь*, канон на В'їхання (*арк. 14, 243, 306*).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Безуглова. К вопросу, с. 51; Ясиновский. Ленинградская коллекция, с. 102–103; Герасимова-Персидська. Слово і музика, с. 274; Ясиновський. Джерела вивчення, с.14; *Рукописные книги собрания М. Н. Погодина*, вип. 2, с. 24–25 (на арк. 4 помилково прочитано «произ[волительный] напѣл» — потрібно «прост[ий] напѣл», не відзначено, що це тип українсько-білоруського нотолінійного Ірмологіону); Ясиновський. виправлення, уточнення і доповнення (1), с. 163 (доп. бібліогр.); Ясиновський Ю. Матеріяли до біографічного словника, с. 101; Ясиновський. Сучасний погляд на київську нотацію, с. 104.

№ 49* **1648 р., Кутейнський [Успенський жіночий] м-р**
біл.

Півустав.

З.: «Ірмології, писаний в общежительном Кутейнском монастырѣ при игумении Меланиѣ Ярчаковнѣ 1648 г.».

Л.: ігуменя Кутейнського м-ря Іраїда (до 1663 р.) забрала з собою цей рукопис до Вознесенського жіночого м-ря у Смоленську, де він зберігався до поч. ХХ ст.

Лит.: *Историко–статистическое описание Смоленской епархии*, с. 229; Рогов. *Сведения*, с. 167, № 286; Ясиновський. Церковно-співочі ініціативи, с. 44; Ніколаєв. *Книжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 12; Лаўрык. *Рукапісная кніга ў Куцейне*, с. 21, 24.

№ 50 **Бл. 1649 р. (арк. 16–32)** **Київ, НБУВ, Універс. 20 М./184**

ґ°, 457 арк., без тит. арк. втрчений, в сер. і в кін. бракує по декілька арк.; півустав; 11 рядків на стор.

Н: у нотному тексті фіти, наприкінці нотних рядків сторожі; тривалості ноток від бревіс до вісімок; ключ С на 3, 4 і 1 лінійках.

О: XVII ст., пошкодж., верхня палітурка відірвана від блоку книги, орнам. витиски, по сер. розп'яття, в 4-х кутах євангелісти.

Д: орнам. заставки, ініціали — кольорова плетінка.

Ф: Каманін, № 1272 — 1643 р.; № 1676 — 1644 р.; № 1278 — 1647 р.; №№ 1671–1672 — 1643 р.

З: В літо ꙗко созданіа мѣра ꙗзрѣз (7157), еже во плоти от рож: Хѣба ꙗзрѣна. (1649) мѣа авгѣста іѣ (15) дна: м, многогрѣшный рабъ бжїи іеромонахъ Іосифъ Феодоровичъ даде мѣ сїю книгѣ вѣогласнѣю на [ї]мѣ вѣрмолой в монастырѣ общежительный Межигорскій къ храмѣ Преображенна Гдѣна за отпѣщеніе грѣховъ такъ монахъ, яко тежъ и родителей монахъ, в то время, когда пановалъ в нашей [?] Малой Россїи панъ Зиновій Богданъ Хмелницкій, гетманъ войска Запорозкаго, Хрѣвнѣваго трѣждавцаго о благочестивой восточной церкви; а за пастирства преосвященнаго архієпископа Силвестра Косова, митрополита кїевскаго, галицкаго и всея Россїи, екзарха сѣго апостолскаго тронѣ Константинопольскаго; а за стронствѣа тоѣ сѣго обители Межигорской пречеснаго господина отца ігѣмена Варнавы Лебедевича и котораи то книга не маетъ бити отдѣлена отъ тоей сѣго обители Межигорской вѣчными часы. Я хѣто бы сѣ смѣа и важилася отдалити отъ тоей святой обители, теда на таковоу нехайъ вѣдетъ клятва святыхъ отецъ триста и осмнадцать иже в Никей. Ямін[ь]. На цю и подписѣвася рѣкою моею власною. (арк. 16–32); неясний запис XVII ст. грецькою (?) мовою (арк. 249 зв.); на верхн. палітурці «Pan Bog, Aleluia» (?); нрзб. записи на форзаці.

Л: наклейка «Отдел рукописей библиотеки императорского Университета Св. Владимира № 184», черв. Олівцем дописано 20 М (тобто № за описом Маслова); до НБУВ надійшов з бібліотеки М. Г. Щербака.

<ОБИХОД> – всеношне: пс. *Благослови душе моя господа, С нами Бог, пс. Блажен муж*; надгробне у Вел. *суботу Величаємъ ты животдавче, Достойно естъ і Роди вси піснь*; на преставленнѣа Богородиці надгробне *Блажимъ ты вси, припїви Трьомъ святителямъ, літургія* (арк. 4–15).

ОКТОЇХъ воскр.–ІРМОЛОГІОН (арк. 16–224 зв.); розники (арк. 225–233).

<Доповн.> – богородичні на *проводѣ мнрскимъ Грїшнихъ молитви*, ірмоси на молебніи *ѡ ѡмнренїи церкви Коня і всадника* (гласъ 6), піснь Йоасафа царевича *Приими мя пустине*, обїрвано (арк. 239 зв. – 243 зв.).

<ТРІОДЪ> – в дні підготовки Вел. посту стихири в недїлю Блуднаго сына *Отческаго дара і Отче благий*, пс. *На ріці Вавилонстей*, стихири в недїлю Мясопусну *Єгда поставятся*, в недїлю Сиропусну *Сїде Адам і Єгда приспї время*, у Вел. піст тропар *Покаяннѣа отверзи*, два прокимни *Не отврати лица і Дал еси достоянїе*, тропарї на часахъ, літургія *Преждеосвященна*, задостойник *О тебї радується*, стихири в 1 недїлю Вел. посту *Во теменї грїховни*, в недїлю Хрестопоклонну *Пособивий господи*, канон (тропарї) на В'їханнѣа, в суботу Лазареву стихира *Днесъ благодат*, у Вел. понедїлок тропар *Се женихъ гряде*, стихира *Вторую Євву*, у Вел. четвер тропар *Єгда славнїи ученици* та за Херувимську *Вечери твоєй тайней*, страсті, у Вел. п'ятницю *трипіснецъ*, стихири, *часи царскїе*, у Вел. суботу канон (тропарї), *Приїдите ублажимъ Іосифа, Воскресни Боже, Да молчитъ всякая плоть*, на Воскресїннѣа канон (тропарї) і стихири, стихира в недїлю Томину *Человїколюбче велїе*, стихири і канон (тропарї) на Зшестѣа св. Духа (арк. 245–337).

<МІНЕЯ празн. з доповн.> – стихири преп. Симеону Столпнику, преп. Захарїї, чуду арх. Михаїла, на Рїздво Богородиці, Воздвиженнѣа, зачатїю св. Іоана Предтечі, на преставленнѣа св. Іоана Богослова, св.-муч. Ананїю, св.-муч. Димитрїю, св. Іоановї

Златоустому, на Введення, преп. Саві, свт. Миколаю, в неділю св. Праотців, часи *царськіє* перед Різдом Христовим, стихири й два канони (тропарі) на Різдо Христове, стихири в неділю після Різдва Христового, св. Василю Великому, часи *царськіє* перед Богоявленням, стихири на Хрещення, Трьом святителям, стихири і канон (тропарі) на Стрітень, стихира Благовіщенню *Совіт превічний*, св.-муч. Георгію *Достойно імени*, преп. Феодосію Печерському *Прийдіте вси* (арк. 436 зв.), свт. Миколаю, на Різдо св. Іоана Предтечі, апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню стихири і канон (тропарі); в кін. пізнішого часу з літургії *Милость мира*, трисвятоє, обірвано (арк. 338–457 зв.).

Вказ. напів: **болгарський** — кондак Богородиці (арк. 254 зв.), стихира *Днесь благодат* (арк. 263), канон (ірмоси, тропарі) в неділю Цвітну (арк. 263 зв.), стихира *Тебе одіючагося* (арк. 304), стихира *Прийдіте людие* (арк. 327 зв.), стихира на Благовіщення *Послан бисть* (арк. 432); **сербський** – кондак Богородиці (арк. 253 зв.); **грецький** – Херувимська *Неанес и та херувим*, кондак на Різдо Христове *И парфенос симирон* (арк. 13, 394 зв.).

Гласовий структурний тип.

Публ.: Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 235–237 (кондак Богородиці *Возбранно воеводь* – арк. 254 зв.–255), с. 253–257 (стихира у Вел. п'ятницю *Тебе одіючагося*, арк. 304–305); Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 185–188 (кондак Богородиці напіву *сербського*, арк. 253 зв.); Ігнатенко. Різдяний кондак “по-грецьку”, с. 178 (кондак *И парфенос симирон*, арк. 394 зв.); Шевчук. Ирмологион, с. 627, іл. (поч. всеношної, арк. 4).

Лит.: *Указатель выставки на Третьем Археол. съезде*, с. 20; Маслов. Обзор рукописей, с. 11, № 20; Апанович. Записи, с. 76; Ясиновський. Нотні рукописи, с. 152, № 155; Корній. Болгарский напев, с. 49; Ясиновський. Джерела вивчення, с. 14–15; Корній. *Українська шкільна драма*, с. 85, 89, 111, 112, 127, 146; Цалай-Якименко. Перекладна півча, с. 16; Корній. *Історія української музики*, част. 1, с. 143, 159, 294–295, 296–299; В. Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 10 (помилкове твердження, що Іосиф Федорович — в Іванова лише модернізоване ім'я Йосип — переписав цього Ирмолая), 199 (прямих вказівок, що рукопис переписаний у Межигірському м-рі, немає); Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 28–29 (опис, датовано сер. 40-х рр. XVII ст.); Ясиновський. *В и п р а в л е н н я , у т о ч н е н н я і д о п о в н е н н я (1)*, с. 163 (доп. бібліогр.); Зинченко. Ритмическая организация знаменного, с. 193–198; Зинченко. Принципи фіксації фітних розспівів; Ігнатенко Євгенія. Поняття “перевод”, с. 91–92.

№ 51 бл. 1649 р. (арк. 401)

Київ. НБУВ, I, 3367

біл.

F^o, 413 арк., збереглася первісна фоліяція, окремі тексти писані пізніше; 12 нотних рядків на стор.; півустав з елементами скоропису.

Н.: .: нотне письмо чітке квадратне, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: нова – картон, папір.

Д.: орнам. заставки, ініціали – майстерна плетінка з елементами рослинного орнаменту, рослинні мотиви стародрук. типу; одна мініатюра на цілу стор. – св. Йоан Дамаскин (арк. 48 зв.); сюжетна гравюра, гравер Лука (арк. 48 зв.).

Ф.: паяц та ін.

З.: *Сѣи книгѣ ирмолой принес [...] в дар вѣчный о своем и своих си здравіи и спасеніи, чудотворнѣй іконѣ пресвѣтѣи богородице Жировицкой и церкви ея заложеніи честнаго ѱепеніа, в попеченіи велебныхъ господиновъ ѡтцевъ чинѣ іже свѣтѣхъ отецъ Василіа Великаго свѣтѣй вселенскѣй римскѣй церкви со ѱзомъ православна вѣры, неложнаго либве, истиннаго послѣшаніа соединенныхъ, свѣцей, бога възсыкъщій рабъ божій Іоанъ Колвѣка, лѣта божого року 7483 (1661)*

мця дєкємвріа в (2) дни. (почерк близький до письма переписувача ?, арк. 2–15); «Сей Ирмолой церкви Жировицкой часу комісії 1763 [года] априля 12 подпісаны» (арк. 17–20); «Сия книга з хору церкви Жировицкой чину святого Василя Великаго 1763 Anno подпісана» (арк. 23–34); «дописовав Яков Крашановсїй бившїй в Семинарі Жировицкой на отделенїи философском в 1831 году. Был же он родом з Украины» (арк. 223, записав також декілька піснеспівів на арк. 213 та ін.); «№ 33. Из библиотеки Супрасльскаго Благовещенскаго монастыря. Был замурован вместе с другими богослужебными книгами, печат[анны] в Почаеве 1761 г., в стене одной из келий Жировицкаго монастыря и случайно открыт. А таккак Ирмолой сей не значился в описи Жировицкаго монастыря, то настоятелем онаго уступлен в библиотеку Супрасльскаго монастыря [...]» (форзацний арк.).

Л.: «Книжку отримав від М. С. Бистрицького 18.XII 1930 р. Київ, 14/XII, [19]30 М. Макаренко» (на нижній оправі з середини), 1934 р. Микола Макаренко передав рукопис до бібліотеки ВУАН.

NB: Любов Дубровіна основну частину рукопису датує 20-ми рр. XVII ст. і виокремлює частину кодексу з датою 1649 р. в пасхалії (див. нижче Лит.: Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 27–28).

<ОБИХОД> — всеношне, *Нині отпущаєш, С нами Бог*, літургія, киноник *Хваліте господа, Да ісполнятєся уста наша, Херувимські різные, Достойно єсть, Чеснейшую херувим, Чертог твой*, на 8 гласів богородичні *Грїшних молитви і катавасїї Избави от бїд*; стихирини на молебїнь Богородиці *За всїх молишєся, Помяну імя твоє, Всїх скорбящих, Слїши души, Радуйся пречистая, Радуйся обрадованная, Владичице прийми*; на 8 гласів блаженні *Блаженни нищїй духом*, на ісповіданїє православної віри *Тебе Бога хвалим* (арк. 2–47 зв.).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН (арк. 49–210 зв.).

<Доповн. > — троїчні на 8 гласів, *Блажен муж* (пізніший запис), *Дивни твоя тайни*, збоку приписка Якова Крашановського «Стихира на Успенїє Пресвятої Богородиці, выписаннє из Ирмолая новаго Почаєвскаго друкованнаго в 1794 году по рождествї Христовім» (арк. 213), *С нами Бог*, подібні стихирам, в кін. стихира на прокляття *геретиков Іже образу твоєму*, ірмоси о умирєнні церкви *Коня і всадника* гласу 6 (арк. 211–222 зв.).

<МІНЕЯ празн.> – стихирини преп. Симеону Столпнику, чуду арх. Михаїла, на Рїздво Богородиці, Воздвиження, ап. Іоановї Богослову, на Покров Богородиці, св.-муч. Димитрію, св. Іоановї Златоустому, Введенню, преп. Савї, свт. Миколаю, в недїлю св. Праотців, *розники* перед Рїздвом Христовим, стихирини на Рїздво Христове, на собор Богородиці, в недїлю по Рїздву Христовому, на Обрїзання, *розники* перед Богоявленнєм, стихирини на Богоявленнє, собор св. Іоана Предтечі, Трьом святителям, на Стрїтєнь, Благовїщення, Рїздво св. Іоана Предтечі, апп. Петру і Павлу, на Преображеннє, Успїнню, Усікновенїю глави св. Іоана Предтечі; в кін. роздїлу запис переписувача (циноброю): «Слава Богу давшему скончити стихирини празником господским и богородичним и святым великим» (арк. 224–316 зв.).

<Доповн.> – стихирини в недїлю св. Отців *Аріє безумниє, Во брег впадаєт* (ін. різними почерками, арк. 317–317 зв.).

<ТРІОДЬ ПОСТНА і ЦВІТНА> – поч. в недїлю Митаря і Фарисєя, серед піснеспівів страсної недїлі є служба страстей, в кін. стихирини в недїлю св. Отців, запис переписувача (циноброю) «С Богом святим конец» (арк. 318–399 зв.).

<Календарні статті> – зокрема, «Сказаніє о римстей Пасцѣ», поч. з 1650 р., вище запис: «нинѣ же настоящего лѣта ~~ѣ~~ ^ѣ ~~х~~ ^х ~~и~~ ^и ~~н~~ ^н ~~а~~ ^а (1649)»; післямова переписувача із зверненням до читача про виправлення помилок (арк. 400–413 зв.).

Вказ. напіву: **київський** — Блажен муж (арк. 4);
острозький — Блажен муж (арк. 3 зв.);
підгірський — поліелей *Хваліте імя господне*, Херувимська (арк. 13 зв., 22);
білоруський — *Да ісполнятєся уста наша* (запис пізніший, арк. 25 зв.);
український — *Да ісполнятєся уста наша* (ремарка українськоє дописана у першій пол. XIX ст. Яковом Крашановським, арк. 10 зв.);
віленський, слуцький і кременецький – Херувимські (арк. 22);
скитський — *Милость мира* (арк. 22 зв.);
сербський — Херувимська, кинокник *Хваліте господа* (арк. 21 зв., 23 зв.);
болгарський — тропарі воскресні по непорочних *Благословен еси, Ангельский собор* та ін. (арк. 11–12 зв.), многомилостивое «пѣваемое по неделях» *Раби господа, Хваліте імя господне, Ісповідайтеся господави* (арк. 13 зв.), поліелей *Луну і звїзди* (арк. 14), припіву на празники Рїздва Богородиці *Радуїся обрадованная Марїє* та ін., *Воздвиження Дал еси знаменїє* та ін., ап. Іоана Богослова *Прийдїте всі сини громава, Преображення Преобразуется Ісус мой, Успїння Піснь ти ісходну* (арк. 14–15 зв.), степенна 4 гласу *От юности моя* (арк. 16), євангельські стихири на 8 гласів (арк. 16 зв.–18 зв.), літургія (арк. 21 зв.), *Достойно єсть* (арк. 22 зв.), кинокник *Хваліте господа* (арк. 24 зв.), «на вход архиерею ілі єпископу» *Возшел еси* (арк. 26), на постриг ченців стихира *Да познаєм братїє* і тропар *Обятия отча* (арк. 26 зв., 27), догматики на 8 гласів (арк. 27 зв.–32), *Бог господь* з воскресними тропарями (арк. 32 зв.–35 зв.), сїдальні гласів 1–5 (арк. 36 зв.–38), *Господи возвах* на 8 гласів (арк. 38 зв.–39 зв.), троїчні гласів 1–3 (арк. 40–41), стихири *Воздвиженню Прийдїте вірній, Прийдїте людїє, преславное чудо видяще, Днес владика, Днесь іже неприкосновенний* (арк. 233, 234, 234 зв., 235), ап. Іоанові Богослову *Возлег на перси, Богослове дївствениче, Євангелисте Іоанне* (арк. 237, 238 зв., 239), на Покров *Яко вінцем пресвітлим* (арк. 240), на собор арх. Михаїла *Огненними устами, Ідеже осїяєт* (арк. 244, 245), на Введення *Днес храм одушевлений, Днес богомістимий храм* (арк. 250), на Рїздво Христове *Волсви персїї, Во вертеп вселился* (арк. 265 зв., 267 зв.), Трьом святителям *Днес душа* (арк. 292), на Благовїщення *Послан бисть, Да веселятєся небеса, Днес радости* (арк. 297 зв., 298 зв., 299 зв.), стихира в недїлю *Мясопусну Єгда ставятєся* (арк. 321 зв.), тропар у Вел. піст *Покаяния отверзи*, стихира в недїлю *Митаря і Фарисея Множество содіянных* (арк. 325, 325 зв.), кондак Богородиці (арк. 334), в недїлю Цвітну стихири *Днес благодат, Днес Христос*, канон (тропарі), стихира *Прежде шести дней* (арк. 337, 337 зв. і 337 зв. (!), 344 зв.), у Вел. суботу *Воскресни Боже* (арк. 377 зв.), стихири на Зшестя св. *Духа Прийдїте людїє, Царю небесний* (арк. 388, 393 зв.);
грецький — *Кирїє елейсон, Агїос о Теос*, Херувимська *Іже херувими* (арк. 4 зв., 19, 19 зв.).

Гласовий структурний тип.

Публ.: Ясиновський. *Українські та білоруські нотолїнійні Ірмолої*, с. 589, іл. 11 (кинокник *Хваліте Господа* напіву болгарського, арк. 7), с. 590, іл. 12 (Херувимська, арк. 14); Корній, Дубровїна. *Болгарський наспїв*, с. 45–46 (на літургїї *Достойно єсть* – арк. 21 зв.–22), с. 53–55 (кинокник *Хваліте Господа* – арк. 24 зв.–25 зв.), с. 55–56 (полїелей *Раби Господа* – арк. 13–13 зв.), с. 67–78 (*Бог Господь* з тропарями на 8 гласів – арк. 31 зв.–35), с. 85–88 (троїчні, гласи 1–3 – арк. 39–40), с. 89–97

(евангельські стихирі гласів 1–5, 7, гл. 1 *На гору учеником* – арк. 15 зв.–18), с. 113–131 (догматики на 8 гласів – арк. 27 зв.–32 зв.), с. 146–148 (сідальні 1–4 гласів – арк. 35 зв.–37), с. 149–150 (ступенна 4 гласу *От юности моя* – арк. 15), с. 173–177 (припиви Богородиці *Радуйся обрадованная* та ін. – арк. 13–14 зв.), с. 180–190 (стихири Воздвиженню *Прійдьте вѣрнии* та ін. – арк. 230–233 зв.), с. 191–194 (стихири ап. Іоану Богослову *Возлег на перси* та ін. – арк. 234–236 зв.), с. 194–196 (стихира на Покров *Яко вѣнцем пресвѣтлым* – арк. 240–241), с. 196–203 (стихири арх. Михаїлу *Огненними устнами* та ін. – арк. 241–243), с. 204–206 (стихири на Введення *Днесь храм і Днес боговомѣстимый храм* – арк. 247–247 зв.), с. 212–215 (стихири на Різдво Хр. *Волсви перстии* та *Во вертеп вселился* – арк. 262 зв.–264 зв.), с. 216–217 (стихира Трьом святителям *Днесь душа* – арк. 292), с. 218–227 (стихири Благовіщенню *Послан бысть* та ін. – арк. 294 зв.–299 зв.), с. 228–230 (стихира в неділю Мясопусну *Єгда поставятся* – арк. 318 зв.–319), с. 230–233 (стихири в неділю Сиропусну *Покаяніе отверзи* та *Множество содѣянных* – арк. 322–323 зв.), с. 238–241 (стихири на Вербну неділю *Днесь благодать і Днесь Христос* – арк. 334–337 зв.), с. 261–262 (стихира на Воскресіння *Воскрес Исус* – арк. 377 зв.), с. 273–274 (стихира на Зшестя св. Духа *Цару небесный* – арк. 389 зв.–390), с. 294–296 (стихира на постриг *Да познаем, братие* – арк. 25 зв.–26), с. 296–298 (стихира на вхід у церкву архиерея *Возшел еси* – арк. 25–25 зв.), с. 319, іл. (*Бог Господь* з тропарями – арк. 35 зв.), с. 320, іл. (тропарі болгарські – арк. 37); Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 166 (Херувимська сербського напіву, арк. 21 зв.); Путятницька. До проблеми ладоінтонаційних особливостей догматиків, с. 135, 136 (догматик 2 гласу болгарського і “українського” напівів, арк. 28, 72 зв.–73); Ясіновський. *Візантійська гімнографія і церковна монодія в українській рецепції*, с. 216, іл. 25 (арк. 14), с. 254, іл. 66 (особливості нотації, арк. 254).

Лит.: Піхура. Царкоўная музыка, № 83, с. 13; Піхура. Багдан Анісімовіч; Pichuga. The Podobny, с. 194–208; Апанович. Записи, с. 77, 78; Апанович. Вкладные, с. 41; Ясіновський. Нотні рукописи, с. 146, № 18; Ясіноўскі. Беларуска Ірмалой, с. 51–55; Корній. Болгарский напев; Ясіновський. Російсько-українські-білоруські, с. 147; Шевчук. До питання про самобутність; Ясіновський. Джерела вивчення, с. 15–16; Picarda. The Evolution, р. 328; Піхура. Жыровіцкі Ірмалой; Пікарда. Царкоўная музыка на Беларусі, с. 17 (датує рук. 1661 р.), 19; Корній. *Українська шкільна драма*, с. 115, 117, 120; Л. Корній. *Історія української музики*, част. 1, с. 153, 157, 158, 159, 160, 299–300; Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 9, 151 (назву Жировицький м-р перекручено на Хлировський), 153 (таких записів, наведених Івановим, у цьому рукопису немає), 180 (рукопис не зберігався у Києво-Межигірському м-рі), 200, 203, 205; Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 27–28 (опис, основну част. рук. датовано 20-ми роками XVII ст.); Ясіновський. Манявський скит, с. 37, 42; Піхура Царкоўная музыка на Беларусі, с. 71 (датує рук. 1661 р.); Ясіновський Музыка (2001), с. 465; Цалай-Якименко. Стилiстичні наверствування, с. 56; Ясіновський. В и п р а в л е н н я , у т о ч н е н н я і д о п о в н е н н я (1), с. 163–164 (доп. бібліогр.); Ясіновський. Церковно-співочі ініціативи, с. 17, 30; Ясіновський. Сучасний погляд на київську нотацію, с. 100–105; Зинченко. Ритмическая организация знаменного, с. 194–198; Ніколаєў. *Кніжная культура Вялікаго Княства Літоўскага*, с. 130, № 13; Зинченко. Принципи фіксації фітних розспівів; Путятницька. До проблеми ладоінтонаційних особливостей догматиків; Шевчук. Літургічна вимова гімнографічних текстів в Україні, с. 122 і далі.

№ 52 1649 р. (арк. 147–147 зв.)

Львів, ЛНБ, НД 37

4°, 207 арк., без кін., пропуски в сер.; дрібн. півустан.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: в давній оправі – дві дошки, обтягнуті шкірою.

Ф.: Каманін, №№ 1187–1205 — 1630–1650 рр.

З.: «Roku bożego 1649. AD 1649» (переписувач циноброю, арк. 147–147 зв.); «Jarmoły szkolny, Ambrozy Wałko, ruskey nauczytel» (арк. 207 зв.); «Кулино моя серце мое» (переписувач ?, арк. 87 зв.).

ОКТОЇХ воскр. (арк. 1–53 зв.).

<МІНЕЯ празн. з доповн.> – ірмоси на празники в неділю перед Різдом Христовим, на Різдво Христове, Обрізання, Богоявлення, Стрітень, Богородиці 4 і 8 гласів; у Вел. піст *Покаянія отверзи*, літургія Пржедєосвященна, ірмоси в 3 неділю Вел.

посту, на Благовіщення, в четвер 5 неділі Вел. посту, в суботу Лазареву, в неділю Цвітну, в дні страсного тижня, у Вел. суботу ірмоси, припіву і *Да молчит всякая плоть*, канон і стихирі на Воскресіння; ірмоси в неділю Томину і т.д. до Зшестя св. Духа; ірмоси преп. Онуфрію, на Різдво св. Іоана Предтечі, стихирі та ірмоси апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню; ірмоси на Різдво Богородиці, Воздвиженню, арх. Михаїлу, Введенню, преп. Саві, свт. Миколаю (*арк. 61 зв.–165 зв.*).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові, в кін. глас 7, пісня 2 (*арк. 166–207 зв.*).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Ясиновський. Нотолінійні рукописи, с. 47, № 72.

№ 53   **1650 р., ієром. Феофілакт, Унівський м-р**   **Львів, НМЛ, F 58**
(*арк. 35, переписав частину кодекса – арк. 34–40 зв., 247–249 зв.*)

F^o, 266 арк., без поч., декілька арк. бракує в кін.; давня (первісна ?) кирилична фольяція низом ліворуч на зворотних боках арк., – арк. ѿ–ѣг (12–263); по 10 рядків на стор.; слова і нотки писані темнокоричневим чорнилом, нотні лінійки блідокоричневі; дрібн. півустав і скоропис декількох почерків: А (*арк. 1–33 зв., 42–104 зв., 108–247 – Октоїх воскр., празничні стихирі, Ірмологіон*), В – писар Феофілакт, характерні розчерки пера нижніх сегментів літер, графіка нот виразніша, зокрема, штилі вісімок (*арк. 34–41 зв., 247–249 зв. – подібні, грецькі піснеспіви*); С – пізніший почерк (*арк. 105–107 зв., 250–251 зв. – болгарські і грецькі напіві*), Д – пізніший почерк (*арк. 252–252 зв.*). Зверху на арк. великі плямами від води, арк. подекуди пошкоджені і підклеєні, окремі заголовки циноброю розмиті. У заголовках іноді вживається літера г: грецьке (*арк. 106 зв., 107 – в колонтитулі*). На арк. 127 зв. у заголовку написано *глагол фторий*.

H.: квадратна, чітка, тривалості нот від льонги до шістнадцяток, подекуди штилі чверток і вісімок видовжені, чітке групування ноток у "такти"; ключі на різних лінійках, в кін. нотних рядків сторожі; ладові мутації – догматик 5 гласу, подібні 2 гласу (*арк. 15 зв., 34 зв. та ін.*), мелодична вставка у догматику 8 гласу на складі *ы*" відзначена знаком / і †, а на наступному арк. ця пара знаків повторена і супроводжується глоскою *Зри помилка* (циноброю, *арк. 28 зв.–29*).

D.: дуже скромний – орнам. штриховка циноброю, вплетена у в'язь заголовків (*арк. 34, 41, 79*), орнам. ініціали (*арк. 104, 108*).

O.: нова – картон, кольоровий папір, ймовірно, виготовлена за митр. Михайла Левицького.

Ф.: Каманін, №№ 1274–1275 — 1644–1650 pp.; №№ 984–986 — 1643–1644 pp.

З.: *Велѣного ѿ Бѣѣ ѿца Феофанѣа. на основин. Воскрѣскоє. архимандрита Унѣскоє. написана* (циноброю, мова, очевидно, йде про замовника чи власника рукопису, *арк. 248–249*); *Рѣков вѣанов ѣмонахѣ Феофилактѣ рѣко* і розчерк (почерк і чорнило тотожні з основним, *арк. 35*); *Зри помилка і Тотѣ нотѣ три рази спѣвати и да зовем ти* (писар циноброю, *арк. 29 і 252 зв.*); проби пера (*арк. 15 зв. та ін.*).

П.: печатка митрополита Михайла Левицького «Ex libris MM», зокрема, на пізніших арк., на яких записаний зміст книги; анотація митр. Михайла про час і місце написання та про переписувача рукопису: «Ten Manuscript, zdaie się, był napisany Ręką bywszego w Uniowie Archimandryty Theodora Sosnowskiego [зверху над текстом дрібнішим, але тим самим почерком] należał tylko temu Archimadrycie, iak można wiedziec z napisu tej xążki folio 259 [виправлено пізніше на 249]; ktoren w roku 1650. był jusz Archimandrytę że dowodzi prawny Akt Castri inferior[is] Leopoli...: feria Peshie post Festum SS= ..... 1650. Roku ..... w aktach w Uniowie. Manuscript ten wyszpo [...] się skoropismo, iakiego na Czerwoney Rusi dawnie używano, iako też że ma trzy Cheruwymsky po grecku pod noty pszełożone. M. Lewicky» (*верхн. форз. арк.*).

ОКТОЇХ воскр., на 8 гласів – догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, поч. з 2 гласу – богородичний, поч. [чѣ]дѣ кто во видѣ матерѣ (арк. 1–33 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 34–40) з доповн. – стихира в неділю 7 по Пасці (св. Отців) Кто ти спсе ризѣ радра (арк. 40 зв.).

<МІНЕЯ призн.–ТРИОДЬ з доповн.> – стихирі та інші піснеспіви на празники, поч. з Різдва Христового, включно з циклом піснеспівів Тріоді постної, серед них канон на В'їхання (ірмоси з тропарями), на арк. 79 зв.–104 зв. страсті (арк. 41–104 зв.).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів (арк. 108–247).

<Доповн.> – Херувимські Херѣви^м грецкіє Глѣ ѿ спѣва^м по начертѣному – И та херѣви^м (без кін., обірвано), без поч. Херувимська з кириличним текстом: ѿвѣже^м печѣ^м. Їко царѣ вѣ^х, Херувимська 4 гласу И та херѣви^м (без кін., обірвано), іншого почерку частина Херувимської Псалми виштикинѣ, Хвалите господа со небѣ, ѿналилѣ, кондак Возвѣрѣні^м воєводо живо^т давче христе, без кін., обірвано (арк. 247–252 зв.).

<Зміст> – Расположеніє вѣщій книгі сѣл рекомый Ірмологіонѣ. а҃хи. Рокѣ. 1650. – Догмѣтѣ, Глас ѿ (пізніший запис, мабуть, часу митр. Михайла, очевидно, скопійовано з пошкодженої частини цього рукопису, поклики на арк. повністю відповідають змісту цього рукопису, арк. 253–266).

Вказ. напів: київський — задостойник Ш теѣѣ радѣтѣсѣл (арк. 60);

руський — кондак Богородиці, Воскрѣни Бже (арк. 63, 76);

болгарський — кондак Богородиці, Воскрѣни Бже, стихира Успінню Б҃гоначѣни^м мановеніємѣ (арк. 61 зв., 65, 105);

грецький — киноник ѿнѣтѣ тѣ киріѣ, Херувимські пісні 1 і 4 гласів (арк. 106 зв., 247, 248 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Публ.: Мицько. Святоуспенська лавра в Уневі, кольорова вклейка між с. 64–65, іл. (поч. ірмосів 1 гласу Твоя победительная десница, арк. 108); Цалай-Якименко. Духовні співи, с. 84–87 (задостойник О тебе радується, арк. 60–61 зв.); Ясіновський. Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції, с. 216, іл. 25 (арк. 37), с. 255, іл. 68 (особливості нотації, арк. 247 зв.); Комп'ютерна база даних Ірмос <http://www.irm.ils.org.ua>

Лит.: Цалай-Якименко. Перекладна півча, с. 14; Ясіновський. Український нотолінійний, с. 50; Ясіновський. Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції, с. 255 та ін.; Мицько. Святоуспенська лавра в Уневі, с. 64, 75 (датує 1643–1650 рр.); Ясіновський. Львівські нотні першодруки (2001), с. 9; Ясіновський. Львівські нотні першодруки (2002), с. 28; Ясіновський. Церковно-співочі ініціативи, с. 18, 54; Ясіновський. Матеріяли до біографічного словника, с. 127; Ясіновський. Бібліотека Унівської лаври, с. 222, 223; Ясіновський. Минуле і сьогодення бібліотеки Унівської Свято-Успенської лаври, с. 128, 130; Ясіновський. Виправлення, уточнення і доповнення (3), с. 236 (уточнено опис, доп. бібліогр.).

№ 54 Сер. XVII ст.

Київ, НБУВ, ДА П.647

4°, 260 арк., без поч. і кін., пропуски в сер.; дрібн. півустан і скоропис, три почерки — А (арк. 1–119 зв., 141–164), Б (арк. 120–140 зв.), В (арк. 165–260); 8 рядків на стор.

Н.: тривалості ноток від льонги (прикінцева) до вісімок і 16-ток (в частині А), в кін. нотних рядків сторожі; ключ С на 3-1 і 4-й лінійках.

О.: давня, дві дошки в шкірі з орнам. витискамаи.

Ф.: Каманін, №№ 439–441 — 1647 р.; № 929 (?) — 1652–1653 рр.

З.: 1771 р. належав до Мильської церкви (арк. 8–14); «Хто того Ярмоля писав, щоби той ныщастя николи не мав. Кѣлко вѣн тут бемулов поставив, щоби тѣлко в чисцу [?] грѣхов покуштовал, бо найм уч[...] ноту не самую тактовую або пултактовую ставив» (арк. 166 зв.–167); належав П. Любецькому в с. Щурині, купив за 8 золотих (арк. 165–166); декілька духовних пісень (без нот): *Весело спѣвайте чолом ударяйте, Конець вѣка прихожаєт* (арк. 253 зв., 257 зв.).

П.: до б-ки Київської ДА надійшов від свящ. Ковельського собору П. Гапановича.

ОКТОЇХ воскр., поч. з гласу 1, пісні 8 (арк. 1–58 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, поч. з 2 гласу (арк. 53–58 зв.).

ІРМОЛОГІОН з доповн. – розники, стихира та ірмоси на Різдво Христове, ірмоси на празники (арк. 58 зв.–145 зв.).

<МІНЕЯ празн.> – стихири, поч. з Різдва Христового (арк. 147–164).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси столпові (арк. 165–255); ірмоси на Різдво св. Іоана Хрестителя, без кін. (арк. 256–260 зв.).

Вказ. напіві: **болгарський** — кондак Богородиці (арк. 84 зв.).

Календарно-мінейний структурний тип.

Лит.: Петров. Описание рукописей, вып. 3, с. 661, № 647 (Муз. 142); Ясиновський. Нотні рукописи, с. 150, № 102; Ясиновський. Сучасний погляд на київську нотацію; Зінченко. Принципи фіксації фітних розспівів; Портянко. Жанр стихири, с. 111, 113.

№ 55 Сер. XVII ст.

Київ, НБУВ, ДА 92 Л.

F°, 355 арк., без поч. і кін., пропуски в сер., частина арк. переплутана, поч. і кін. арк. іншого почерку, дуже пошкоджений, текст подекуди розмитий; реставрований; дрібн. півустан; по 10 рядків на стор.

Н.: на окремих арк. в кін. нотних рядків сторожі.

О.: нова.

Д.: майстерні орнам. заставки, ініціали, прикраси на полях — кольорові квіти, плетінка; мініатюри (93), побутові реалії, народні типажі, майже всі мініатюри на полях.

Ф.: Laucevičius, № 1388 — 1645 р.; Каманін, №№ 1201–1203 — 1644–1646 рр.

П.: до КДА надійшов 1883 р. від свящ. Дан. Левицького Васиївської церкви Володимир-Волинського.

ОКТОЇХ воскр. – стихирний запів *Вечерняя наша молитва*, догматики з богородичними, сідальні, степенні-антифони, без нот — воскресні стихири, хрестовоскресні, на поч. ін. почерку кондак Богородиці, без поч. (арк. 1–61зв.).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласі, глас 1, починається з кін. ірмосів 3 пісні, пропуски в сер. (арк. 62–214 зв.).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 216–230).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – розники в неділю перед Різдом Христовим, стихири на Різдво Христове, розники перед Богоявленням, далі пропуск; стихири та ін. піснеспіви на Благовіщення, канон (тропарі) в неділю Цвітну, у Вел. четвер тропар *Єгда славнії учениці*, служба страстей, стихири у Вел. п'ятницю, у Вел. суботу *Прийдіте ублажим Іосифа* іншого почерку, *Воскрес Ісус* іншого почерку, канон (ірмоси з тропарями) і стихири на Воскресіння, іншого почерку пісня Йоасафа царевича *Прийми мя пустине*, стихири на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Преображенню, кондак Богородиці, стихира Богородиці *Іже образу твоєму*, стихири на Успіння, Різдво Богородиці, Воздвиження, Введення; далі іншого почерку: *Тебе Бога хвалим, Преобразуя воскресеніє, Чертог твой, Іже образу твоєму, Отческаго дара, Єгда поставятся*; знову основний почерк *О тобі радується*, кондак Богородиці, обірвано (арк. 231–355 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Петров. Западнорусский Ирмологий; Вознесенский. *Церковное пение*, вип. I; Лебедев. *Рукописи*, с. 39–40, № 92 (Муз. 521); Музичка. Перший український, с. 258; Ясиновський. Нотні рукописи, с. 150, ч 119; Запаско. Мистецькі рукописні пам'ятки, с. 51–52, № 65 (кін. XVII ст.); Корній. *Українська шкільна драма*, с. 85; Запаско. *Українська рукописна книга*, с. 114; Запаско. *Ошатність української рукописної книги*, с. 81, 133, № 120 (дата неточна — друга пол. XVII ст.); Цалай-Якименко. Стилістичні наверствування, с. 58; Ясиновський. В и п р а в л е н н я , у т о ч н е н н я і д о п о в н е н н я (1), с. 164 (д о п. б і б л і о г р.).

№ 56 Сер. XVII ст., Києво-Межигірський м-р (арк. 13) Київ, НБУВ, Соф. /645 С.

F°, 222 арк.; скоропис декількох почерків, арк. 11–12, 23–24 пізнішого часу; у мові елементи повноголосся (хомонія); по 12 рядків на стор.

Н.: тривалості ноток від бревіс до вісімок, ключ С на 3 і 4 лінійках, в кін. нотних рядків сторожі.

О.: картон в шкірі з орнам. витискамаи.

Д.: на арк. 25 а заставці гравюра.

Ф.: Каманін, №№ 1192–1205 — 1633–1655 рр.; №№ 416–417 — 1647 р.; Laucevičius, № 478 — 1629–1630 рр.

З.: переписувач (поч. обрізаний): «Року [...] почал есми писати тот Єрмолой в Кийови Мижигірському монастирі» (арк. 13); переписувач: «Всесвятїйшому о хѣ [?] отцу оцем [?] Господину кир [далі обрізано ім'я] милостию божією Патрѣрху Московскому і всея Россї» (арк. 163)⁴; іншим почерком: «на тот час уставник правител сый аз многогрѣшный Исаия Минкевич» (арк. 14); «Род его милости пана Феодора Стеткевича каштеляна Мстиславскаго. Спаси Господі и помилуй:

⁴ Записи дуже погано читаються; у їх прочитанні нам допомагала Олена Михайлівна Апанович (1919–2000), яка в 70-х рр. минулого століття була науковим співробітником відділу рукописів ЦНБ (тепер ІР НБУВ).

Феодора, Анну, Михаила, Єкатери́ну, Анну, Єлену, Хри́стину, Єкатери́ну, Никола́я, Єлену, Анну» (циноброю, *арк. 1*).

П.: 1855 р. належав до бібліотеки Києво-Софійського собору (*арк. 1*), куди надійшов з Межигірського м-ря.

<КАЛЕНДАРНІ статті з доповн.> – припівни на Стрітень, без нот; указ ірмосам Октоїха, Тріоді, Мінеї та Богородичника (*арк. 1–10*).

<ОБИХОД з доповн. з ТРІОДІ> – всеношне (пізнішого почерку), *С нами Бог*, у Вел. піст прокимен *Не отврати лица*, літургія Преждеосвященна, пс. *На ріці Вавилонстей*, тропар *Покаяння отверзи*, задостойник *О тобі радується*, кондак Богородиці, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней*, у Вел. п'ятницю стихира *Тебе одіючагося*, у Вел. суботу припівни, *Прийдіте ублажим Іосифа* з вказівкою «творенє грѣшника в нотѣ», стихира у Вел. п'ятницю *Дві лукаві сотвори*, у Вел. суботу *Да молчит всякая плоть*; на 8 гласів *Пресвятая троице*, киноник на літургії *Во память вічную, Достойно єсть* (*арк. 11–24 зв.*).

ІРМОЛОГІОН, на 8 гласів, в кін. *розники* (*арк. 25–96*).

ОКТОЇХ воскр. – *Господи возвах*, догматики з богородичними, *Бог господь*, сідальні, степенні-антифони, прокимни утрени (*арк. 97–120*).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (*арк. 120–123 зв.*).

<МІНЕЯ празн.–ТРІОДЬ> – на Різдво Христове стихири, канон (тропарі), кондак, світильні, припівни, на Богоявлення; в неділю Блудного сина стихира *Отческаго дара*, канон на В'їханья, стихира в неділю Сиропусну *Сіде Адам*, задостойник *О тобі радується*, стихири у Вел. понеділок *Вторую Євву*, у Вел. четвер стихира самогласна гласу 6 *Чадо єхидно* та ін., страсті, у Вел. суботу канон і *Воскресни Боже* (згадано патріярха Московського – запис окремо зверху), канон на Пасху; стихири на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, Воздвиженню, ап. Іоанові Богослову, на Різдво Богородиці, св. Іоанові Златоустому, Введенню, арх. Михаїлу, преп. Саві, на Покров Богородиці, свт. Миколаю (*арк. 124 зв.–184 зв.*).

<Доповн.> – тропарі і кондаки на господські празники (*арк. 188 зв.–190 зв.*); величання і припівни на празники «Блаженного Макарія и священно инока философа и ритора господина Никифора Товлемида» (без нот), серед них преп. Феодосію і преп. Антонію, св. кн. Володимирю (*арк. 191–195 зв.*).

<ПОГРЕБОВА служба> – стихири на *погребеніє* та богородичні *над умершими*, на 8 гласів (без нот), глас 1 *Кая житейская*, богородичний *Грішних молитви* (*арк. 196–198 зв.*).

<Доповн.> – гимни в неділю по непорочних *Благословен єси, Ангельский собор* та ін., причасник *Хваліте господа*, поліелей *Хваліте імя господне*, запѣли Богородиці *Помяни господи, Радуйся обрадованная* та ін., причасники *Творяй ангели, Чашу спасения*, на постриг монахів *Обятия отча* і *Да познаєм братіє*, пѣнь Йоасафа царевича інокам *Прійми мя пустине*; іншими почерками декілька стихир на Різдво Христове, задостойник *О тобі радується*, кондак Богородиці та ін. (*арк.*

201–212 зв.); декілька стихир різними почерками: свт. Миколаю *Вострубим трубою, Вертеп украсил, Безневісна діво*, на Успіння *Єгда ізийшла*, в неділю Мясопусну *Єгда поставятся*, літургія св. Василя Великого, стихира на Благовіщення *Послан бисть* (арк. 213–222 зв.).

Вказ. напів: **печерський** — *Аллілуя велике після киноника, Вічна пам'ять* (арк. 12, 198 зв.);

межигірський — *С нами Бог* (арк. 13), *всеношне* (арк. 13), *О тебе радується* (арк. 16 зв.), *Вічна пам'ять* (арк. 207 зв.);

руський — стихир на Різдво Христове *Ликують ангели і Преображення Божество твоє* (арк. 125, 172), без нот припів св.-муч. Димитрію (арк. 192);

литовський — Херувимські пісні (арк. 205, 207);

московський — Херувимська, пізніший запис (арк. 217);

болгарський — кондак Богородиці (арк. 17 зв.), *Христос воскрес* (арк. 21), *Достойно єсть* (арк. 96 зв.), сідальна 8 гласу *Премудрости на перси* (арк. 124), стихир на Різдво Христове *Волсви перстії і Во вертеп вселился* (арк. 124 зв., 126), стихир на Преображення *Божество твоє*, на Успіння *Богоначальним мановенієм* (арк. 172, 175), на 8 гласів воскресні тропарі і подобні (арк. 185–188), припів муч. Харитону, св.-муч. Димитрію, арх. Михаїлу, преп. Саві (арк. 191 зв.–192), на 8 гласів *Господи возвах, Да ся ісправит молитва моя, Яко же от тебе, Бог господь*, воскресні тропарі (арк. 199–200 зв.);

грецький — *Паса пної* (арк. 203), Херувимські *Неанес и та херувим і И та херувим* (арк. 203, 204 зв.), *Аксіон естин* (арк. 205 зв.).

Жанрово-тематичний структурний тип особливого складу.

Публ.: Цалай-Якименко. Взаємодія "Схід–Захід", с. 96 (*Єдин свят*); Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 232, іл. 60 (публікація сторінки з припівами, без нот); Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 148–149 (сідальна 8 гласу *Премудрости на перси* – арк. 124), с. 165–173 (подобні стихирам на 8 гласів: гл. 1 *Лик ангельський*, гл. 2 *Выших ища*, гл. 3 *Красотъ дѣвства*, гл. 4 *Скоро предвари*, гл. 5 *Суди и стѣящему*, гл. 6 *Третий день воскресл еси*, гл. 8 *Мироносица живодавному, Возбранной воеводѣ, Повельнное таинство*, гл. 6 *Єже от нас* – арк. 185–188), с. 279–281 (стихира на Преображення *Божества Твоего* – арк. 172); Цалай-Якименко. *Духовні співи*, с. 74 (Херувимська, арк. 205), с. 107–108 (*С нами Бог*), с. 148, 149 (на похороні *Вічна пам'ять* напівів *печерського* та *межигірського*, арк. 198 зв., 207 зв.).

Лит.: Петров. Описание рукописных собраний, вип. 3, с. 29, № 112 (645); Апанович. Записи, с. 78; Ясиновський. Нотні рукописи, с. 153, № 171; Корній. Болгарський напів; Ясиновський. Джерела вивчення, с. 14; Цалай-Якименко. Перекладна півча, с. 15; Ясиновський. Український нотолінійний, с. 50; Корній. *Українська шкільна драма*, с. 82, 84, 85, 86, 90, 95, 102, 121, 145, 147, 148, 149, 160, 170; Корній. *Історія української музики*, част. 1, с. 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 292; Цалай-Якименко. Взаємодія "Схід–Захід", с. 96, 103, 105; Іванов. *Навчання церковного співу*, с. 9, 159 (невірне датування — кін. XVII ст.), 181, 192, с. 232, іл. 60 (публікація сторінки з припівами, без нот); Корній, Дубровіна. *Болгарський наспів*, с. 29 (опис, датовано 40-ми рр. XVII ст.); Ясиновський. *Музика* (2001), с. 465; Цалай-Якименко. *Давній Львів*, с. 232; Ясиновський. *Виправлення, уточнення і доповнення (1)*, с. 164 (доп. бібліогр.); Корній. До проблеми музично-текстологічного вивчення; Ясиновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 100; Прилепа. *Поспівки як чинник самобутності*; Зінченко. *Принципи фіксації фітних розспівів*.

№ 57 Сер. XVII ст.

Київ, НБУВ, Худ.-пром. 788

4°, 257 арк., без поч.; скоропис, елементи повноголосся.

О.: пізніша пошкоджена — збереглася лише нижня дошка в шкірі з орнам. витисками.

Д.: орнам. заставки, ініціали – простенькі квіти, частина в кольорі.

Ф.: Каманін, № 435–440 – 1645–1647 рр.

З.: переписувач про завершення розділу (арк. 196); належав Василю Барановичу (арк. 254 зв.).

П.: придбаний Данилом Щербаківським 1910 р. в Євстафійській церкві в Турійську під час екскурсії на Волинь (наклейка). Нотатка Софії Щеглової – уточнення змісту рукопису (арк. 256 зв.).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН, поч. з гласу 2 пісні 5 (арк. 1–196).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> – розники перед Різдвом Христовим і Богоявленням, пс. *На ріці вавилонстей*, прокимен у Вел. піст *Не отврати лица*, літургія Пржедєосвященна, кондак Богородиці, у Вел. четвер *Вечери твоєї тайней*, у Вел. п'ятницю стихири *Дві лукаві сотвори* і *Тебе одіючагося*, у Вел. суботу *Воскресни Боже*, *Да молчит всякая плоть*, канон на Воскресіння (тропарі) і стихири, стихири на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню, Різду Богородиці, на Різдо Христове, Богоявлення, Преображення (!), в кін. припіву на 9-й пісні канонів на Різдо Христове, Богоявлення, Стрітень, припіву у Вел. суботу, в кін. пізнішого часу стихира арх. Михаїлу *Ідеже осияет* (арк. 197–256).

Вказ. напіву: **простий** — стихири на Різдо Христове *Всяческая днесь*, *Слава во вишних Богу* (арк. 245);

болгарський — кондак Богородиці, стихири *Всяческая днесь*, *Слава во вишних Богу* (арк. 212 зв., 244).

Гласовий структурний тип.

Лит.: Щеглова. Описание рукописей, с. 8–9, № 22 (33); Ясиновський. Нотні рукописи, с. 154, № 185; Зінченко. Принципи фіксації фітних розспівів.

№ 58 Сер. XVII ст.

Київ, НБУВ, Колегія Галагана 30

F°, 264 арк., без поч., пропуски в сер.; дрібн. півустав двох почерків.

О.: нова картонна.

Д.: орнам. заставки, ініціали, прикраси на полях — кольорові квіти, рослинні мотиви, текст в рамках; мініатюри у заставках (арк. 30, 92).

Ф.: Каманін, №№ 896–897 — 1640–1654 рр.

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН, поч. з гласу 2 пісні 6 (арк. 1–175).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 176–185).

<МІНЕЯ празн.–ТРИОДЬ> — стихири преп. Симеону Столпнику, арх. Михаїлу, на Різдо Богородиці, Воздвиженню, ап. Іоану Богослову, на Покров Богородиці, Введенню, свт. Миколаю, на Різдо Христове, Обрізання, Хрещення, припіву Трьом святителям; в неділю Блудного сина стихири *Отческаго дара*, *Отче благий*, *Да познаєм братіє*, пс. *На ріці Вавилонстей*, в суботу Мясопусну *Єгда поставятся*, в неділю Сиропусну стихира *Сіде Адам*, стихира в неділю Митаря і Фарисея *Множество содіянных*, два прокимни у вел. піст *Не отврати лица* і *Дал еси достояние*, тропар *Покаяния отверзи*, літургія Пржедєосвященна,

задостойник *О тобі радується*, припів Благовіщенню *Архангельский глас*, кондак Богородиці, стихири у неділю Цвітну *Денес благодат і Пржежде шестий день*, тропар у Вел. понеділок *Се жених гряде*, у вел. четвер тропар *Єгда славній учениці і за Херувимську Вечери твоєї тайней*, стихира у Вел. п'ятницю *Тебе одіючагося*, у Вел. суботу припиви, *Прийдіте ублажим Іосифа, Воскресни Боже, Да молчит всякая плоть*; стихири на Зшестя св. Духа, апп. Петру і Павлу, Преображенню, Успінню (арк. 186–264) зв.).

Вказ. напів: **болгарський** – кондак Богородиці, *Воскресни Боже* (арк. 241, 251 зв.).

Гласовий структурний тип.

№ 59 Сер. XVII ст.

Київ, ІЛ, арх. Франка 4781

8°, 312 арк., без поч. і кін.; дрібн. півустав.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі.

О.: відсутня.

Д.: орнам. заставки, ініціали — плетінка, частина в кольорі.

Ф.: Каманін, №№ 632–633 — 1622 р., але почерк вказує на сер. XVII ст.

П.: «Остальци парохія Сушин» (арк. 1), бібліотечна нотатка Франка (*форзацний арк.*). У б-ці Франка зберігався під № 524.

ОКТОЇХ воскр., поч. з 6 гласу (арк. 1–26).

ПОДОБНІ стихирам, на 8 гласів (арк. 27–42 зв.).

ІРМОЛОГІОН – ірмоси празничні (арк. 179–275).

ОБИХОД з доповн. – всеношна; у Вел. піст прокимен *Не отврати лица*, літургія Пржедєосвященна, задостойник *О тобі радується*, в неділю Блудного сина пс. *На рікці вавілонстей, С нами Бог*, у Вел. суботу *Воскресни Боже, Воскрес Ісус, Да молчит всякая плоть*; стихири у Вел. п'ятницю *Дві лукави сотвори і Тебе одіючагося*; стихири на Зшестя св. Духа, Успінню, в кін. уривок всеношної пізнішого часу (арк. 275 зв.–312).

Жанрово-тематичний структурний тип.

Лит.: Ясиновський. Нотний Ірмолой, с. 110; Ясиновський. Методологічне значення, с. 87.

№ 60 сер. XVII ст., [Києво-Софійський собор ?] Києво-Печ. запов., Кн. 2097

Вел. F° продовг./long, 102 арк.; пергамент і папір (арк. 2, 72, 77, 99–102), між арк. пергаменту з охоронною метою вплетені чисті арк. паперу; півустав, текст писаний у дві колонки, нотні лінійки червоного кольору.

Н.: в кін. нотних рядків сторожі, у нотному тексті фіти.

О.: нова, XIX ст.

Д.: кольорові заставки, ініціали — майстерна плетінка балканського типу, квітково-рослинні мотиви стародрук. типу.

Ф.: Laucevičius, № 202 (?) — 1653–1654 pp.

Л.: «Кієво-Софійської бібліотеки. 1854 г.» (арк. 1–10), штамп «Бібліотека Кієво-Софійського собора, №» (арк. 70 зв.), ст. шифри КПЛ–67, № 3.

<ОБИХОД> – всеношне, *С нами Бог, Аллілуя* (арк. 1–2).

ОКТОЇХ воскр.–ІРМОЛОГІОН (арк. 3–64 зв.); *розники* (арк. 65–68).

<ТРИОДЬ> – в неділю Блудного сина пс. *На ріці вавилонстей*, в кін. стихира у Вел. п'ятницю *Дві лукаві сотвори, задостойник О тобі радується* (арк. 68 зв.–74 зв.).

ПОДОБНІ стихирам з доповн., в кін. *Прийдіте ублажим Іосифа* у Вел. суботу, богородичні *Грішних молитви* (арк. 76–80).

<МІНЕЯ празн. з доповн.> – поч. з Різдва Христового, в кін. стихира у Вел. п'ятницю *Тебе одіючагося* (арк. 80 зв.–90); ірмоси на *Умиреніє церкви, страсті* (арк. 90 зв., 92–102 зв.).

Вказ. напів: **болгарський** — кондак Богородиці (арк. 70 зв.).

Гласовий структурний тип.

Публ.: Запаско. *Орнаментальне оформлення*, іл. між с. 131–132, іл. (поч. 5 гласу – догматик *Во чермнім мори*, арк. не вказаний); Цалай-Якименко. *Київська школа музики*, с. 106, іл. (поч. 5 гласу); Ясіновський. *Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції*, с. 252, іл. 64 (поч. догматика 5 гласу).

Літ.: Разумовський. Нотные рукописи, ф. 380, 10/19. с. 48; Дзбановський. *Минуле*, с. 247; Дзбановський. *По київських музеях*, с. 26–27; Ясіновський. *Джерела вивчення*, с. 15; Ясіновський. *Сучасний погляд на київську нотацію*, с. 100; Зінченко. *Принципи фіксації фітних розспівів*.